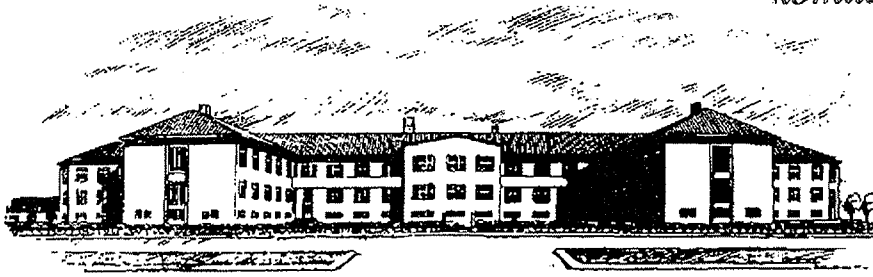

Alþingi
Erindi nr. P 123/847
komudagur 20.1.1999

Elli- og hjúkrunarheimilið Grund

Hringbraut 50
107 Reykjavík

Athugasemdir við frumvarp til laga
“Um sjálfseignastofnanir sem stunda atvinnurekstur”
lagt fram við efnahags og viðskiptanefnd
Alþingis í janúar 1999

Eftirfarandi gögn eru í þessari möppu.

- Bréf framkvæmdarstjóra Grundar með athugasemdum við frumvarp til laga “Um sjálfseignastofnanir sem stunda atvinnurekstur”.
- Athugasemdir lögmanna Grundar og Hrafnistu.
- Þýðing á dönskum lögum “Um sjálfseignastofnanir sem stunda atvinnurekstur”
- Dönsk lög “Um sjálfseignastofnanir sem stunda atvinnurekstur”
- Þýðing á hugtakinu sjóður (sjálfseignastofnun) úrdráttur úr bókinni “lærebog í fondsret”
- Dönsk skilgreining á hugtakinu sjóður (sjálfseignastofnun) úrdráttur úr bókinni “lærebog í fondsret”
- Uppkast að Þjónustusamningi sem gerðir eru samkvæmt lögum um fjárreiður Ríkisins.
- Upplýsingar Hagstofu Íslands um sjálfseignastofnanir og sjóði sem starfa eftir staðfestri skipulagsskrá frá 26 nóv. 1998
- Lög um sjóði og stofnanir sem starfa samkvæmt staðfestri skipulagsskrá.

ELLI- OG HJÚKRUNARHEIMILIÐ

GRUND

STOFNAÐ 1922

Reykjavík, 19. janúar 1999
SÍMI 552 6222

Efnahags og viðskiptanefnd Alþingis
Alþingishúsinu við Austurvöll.

Athugasemdir við frumvarp til laga “ Um sjálfseignastofnanir sem stunda atvinnurekstur ”

Fyrst vil ég gera þá athugasemd við frumvarpið, að það er mun víðtækara heldur en sambærileg lög hjá nágranna þjóðum okkar, svo sem Dönum, en þar ná sambærileg lög fyrst og fremst yfir stofnanir sem eiga eitt eða fleiri hlutafélög og voru jafnvel eingöngu stofnuð til undanskota á skatti.

Liknarstofnanir sem hafa alfarið tekjur sínar frá því opinbera, eru undanþegnar lögnum í Danmörku, hér vísa ég í meðfylgjandi álit lögmanna Grundar og Hrafnistu, þeirra Stefáns Geirs Þórissonar hrl., lögmanns Grundar og Jóhannesar Sigurðssonar hrl., lögmanns Hrafnistu.

Einnig vísa ég í meðfylgjandi þýðingar annars vegar á dönskum lögum um sama mál og hinsvegar í úrdrátt úr bókinni “Lærebog í fondsret” sem eru danskar skilgreiningar á hugtakinu “ sjóður (sjálfseignastofnun) ”

Þá vil ég benda á, að líklegt verður að telja að sumar öldrunarstofnanir verði háðar þessum lögum, (ef frumvarpið verður að lögum) einnig að aðrar öldrunarstofnanir verði undanþegnar því, og vísast þá til undanþáguákvæðis 4 gr. lið b. í frumvarpinu og þá tel ég að til séu stofnanir í öldrunarþjónustu sem hvorki þessi lög, (ef frumvarpið verður að lögum) né lög nr. 19, frá 1988 nái yfir, en teljast þó sjálfseignastofnanir.

Þetta er skoðun mín eftir að hafa skoðað skrá yfir sjálfseignastofnanir og sjóði sem skráð voru hjá Hagstofu Íslands 26 nóv. 1998 og fylgjir sú skrá hér með.

Þá vil ég benda nefndinni á að öldrunarstofnanir eru háðar lögum um fjárreiður ríkisins með þeim hætti, að gera skal við þær þjónustusamning, (uppkast að þjónustusamningi fylgir með þessum gögnum) þar sem ríkið ákveður þjónustuna, það ákveður einnig greiðslu fyrir hana, síðan eru stofnanirnar háðar bæði faglegu eftirliti Landlæknisembættisins og fjárhagslegu eftirliti frá ríkisendurskoðun.

ELLI- OG HJÚKRUNARHEIMILIÐ

GRUND

STOFNAÐ 1922

Reykjavík,
SÍMI 552 6222

Það er mjög ákveðin ósk stjórnar Elli- og hjúkrunarheimilisins Grundar að afgreiðslu frumvarpsins verði frestað til næsta þings, og tíminn notaður til að yfirfara frumvarpið.

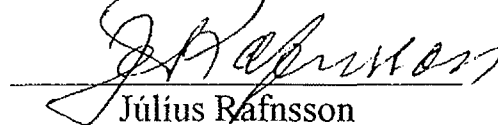
Í ræðu ráðherra við framlagningu þess á Alþingi, sagði hann meðal annars “að hliðsjón hefði verið höfð af löggjöf nágrannaríkjanna” ég tel að sú hliðsjón hafi verið harla lítil, þó frumvarpið sé að flestu leyti þýðing á dönskum lögum, þá er ótækt að sjálfseignarstofnanir í öldrunarþjónustu á Íslandi verði háðar allt að þrennum lögum, í því sambandi vil ég nefna að samkvæmt EES samþykktum er ekki heimilt að mismuna stofnunum, og eðlilegt verður að telja að sjálfseignarstofnanir innan sama rekstrarsviðs séu háðar sömu lögum, eins og tíðkast t.d. í Englandi.

Þegar frumvarp um sama efni var lagt fram á danska þinginu var það sérstaklega tekið fram að elli og hjúkrunarheimili væru undanþegin lögunum, eins og kemur fram í áliti lögmanna Grundar og Hrafnistu, (sjá kafla 2 efst á bls. 3) en þeir skoðuðu það frumvarp við undirbúning álitserðar sinnar.

Ef ekki verður talin ástæða til að fresta frekari framgangi frumvarpsins vil ég leggja til að tillit verði tekið til athugasemda lögmanna Grundar og Hrafnistu.

Einnig vil ég undirritaður óska eftir því að fá að mæta á fund hjá efnahags og viðskiptanefnd Alþingis til frekari stuðnings sjónarmiðum okkar.

Virðingarfyllt

Júlíus Ráfnsson
framkvstj. Grundar

Reykjavík, 13. janúar 1999

Stjórn Sjómannadagsins í Reykjavík og Hafnarfirði
Laugarási
150 Reykjavík

Stjórn Elli- og hjúkrunarheimilisins Grundar
Hringbraut 50
101 Reykjavík

Efni: Frumvarp til laga um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur.

Stjórnir Sjómannadagsins í Reykjavík og Hafnarfirði og Elli- og hjúkrunarheimilisins Grundar hafa í tilefni af framlagningu á Alþingi á frumvarpi til laga um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur, óskað eftir því við undirritaða lögmennt að við komum með athugasemdir okkar við frumvarpið, m.a. með hliðsjón af réttarstöðu Sjómannadagsins og Grundar og réttarstöðu sjálfseignarstofnana almennt, m.a. með samanburð við dönsk lög um sama efni. Við höfum sérstaklega tekið til skoðunar hvernig tryggja megi sjálfstæði sjálfseignarstofnana og takmarka ihlutunarvald stjórnvalda um málefni sjálfseignarstofnana.

1. Almennt um frumvarpið

Um frumvarpið má almennt segja að það sé eðlilegt að setja heildstæðar reglur um starfsemi sjálfseignarstofnana hér á landi. Um sjálfseignarstofnanir gilda hér á landi engin heildarlög. Lög nr. 19/1988 um sjóði og stofnanir sem starfa skv. staðfestri skipulagsskrá mæla fyrir um eftirlit ríkisendurskoðunar með þeim stofnunum sem undir löggin falla, heimildir til breytinga á tilgangi og fáein önnur atriði. Auk þeirra gilda um sjálfseignarstofnanir almennar ólögfestar reglur sem segja má að taki mið af félagaréttarlegum sjónarmiðum, eðli máls og meginreglum laga. Lagareglur um starfsemi þessara stofnana hafa því hingað til verið heldur fátæklegar og eingöngu tekið á tilteknum atriðum. Með frumvarpinu er eytt óvissu um mörg atriði er snúa að skipulagi og stjórnun sjálfseignarstofnana.

Skýrar lagareglur um stjórnun og skipulag sjálfseignarstofnana auðveldar hagsmunaaðilum að taka ákvörðun um hvort þetta rekstrarform hentar eða ekki fyrir þá starfsemi sem um ræðir. Þá auðvela skýrar reglur ákvarðanatöku stjórnenda og eftirlitsaðila og minna tilefni gefst til deilna um réttarstöðu. Leiða má að því líkur að þessi tegund af rekstrarformi verði meira notuð í framtíðinni, þar sem menn vita betur að hverju þeir ganga í þessum efnum.

Á hitt ber einnig að líta, að óheppilegt er að gera í einu veffangi gerbreytingu á réttarstöðu þeirra stofnana sem nú eru reknar sem sjálfseignarstofnanir. Þeir sem helgað hafa sér þetta rekstrarform hafa getað gengið út frá því að þeir geti mótað eftir eigin höfði þær reglur sem þeir vilja að gildi um uppbyggingu og starfsemi stofnunar. Þessi sjónarmið eiga sér m.a. stuðning í félagafrelsisákvæði 73. gr. stjórnarskrárinnar. Starfsemi í formi sjálfseignarstofnana hefur því verið aðlaðandi vegna þess að með því rekstrarformi hefur verið tryggt ákveðið frelsi og sjálfstæði. Meðal annars vegna þessara einkenna sjálfseignarstofnana og með það að leiðarljósi að viðhalda þessum einkennum er það mat okkar að nauðsynlegt sé að gera nokkrar almennar athugasemdir við frumvarpið.

2. Skilgreining á hugtakinu atvinnustarfsemi - samanburður við dönsk lög

Í 1. gr. frumvarpsins er kveðið á um að lögin taki til allra sjálfseignarstofnana sem hafa með höndum atvinnurekstur. Hugtakið atvinnurekstur er síðan skilgreint í 3. gr. laganna með mjög víðtækum hætti. Skv. 1. mgr. 3. gr. telst stofnun stunda atvinnurekstur ef hún lætur af hendi (leigir eða selur) vörur, önnur verðmæti, þjónustu eða þess háttar. Eins og sést á orðalaginu "lætur af hendi", "önnur verðmæti" og "þess háttar" er skilgreiningin mjög víðtæk.

Ef atvinnustarfsemin er einungis lítill hluti af umsvifum og eigin fé mælir 2. mgr. 3. gr. fyrir um að stofnunin falli ekki undir lögin. Er þess getið að þetta gæti t.d. átt við stofnanir sem afla lítills hluta tekna með takmarkaðri atvinnustarfsemi t.d. sölu á merkjum. Ráðherra fer með endanlegt úrskurðarvald um það hvort stofnun teljist stunda atvinnurekstur. Almennt má ráða af athugasemdum við 3. gr. frumvarpsins að hugtakið atvinnurekstur er skýrt mjög rúmt. Sá rekstur sem Sjómannadagurinn og Elli- og hjúkrunarheimilið Grund stunda mundi ótvírætt teljast atvinnustarfsemi í skilningi frumvarpsins.

Í þessu sambandi er vert að vekja athygli á gildissviðssákvæðum dönsku laganna um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur (augl. nr. 756/1991). Þar segir m.a. í 5. tl. 4. mgr. 1. gr. laganna í íslenskri þýðingu:

"Lög þessi taka ekki til:

5. *Sjálfseignarstofnana sem þá aðeins geta hlotið viðurkenningu eða fjárframlag frá hinu opinbera að þær séu undir eftirliti og fjárhagseftirliti opinbers aðila skv. annarri löggjöf eða ákvæðum sem sett eru skv. annarri löggjöf."*

Tilgangur þessa lagaákvæðis var að undanskilja sjálfseignarstofnanir, sem fá verulega opinbera styrki og eru undir eftirliti hins opinbera. Í frumvarpi því sem varð að ofangreindum lögum sagði að ákvæðið myndi m.a. leiða til þess að elliheimili féllu ekki undir löggin.

Í frumvarpi því sem nú liggur fyrir Alþingi er tekið fram að höfð hafi verið hliðsjón af löggjöf nágrannaríkjanna við samningu frumvarpsins. Ofangreint undantekningarákvæði er hins vegar ekki að finna í hinu íslenska frumvarpi.

Athyglisvert er að starfsemi Sjómannadagsins og Grundar virðist falla undir ofangreint undantekningarákvæði dönsku laganna, og þar með falla utan gildissviðs laganna. Báðar aðilar njóta njóta umtalsverðra styrkja frá hinu opinbera í förmum daggjalda, sem raunverulega halda rekstri þeirra uppi. Samkvæmt 1. mgr. 7. gr. laga um Ríkisendurskoðun nr. 86/1997 er ríkisendurskoðun heimilt að krefjast reikningsskila af stofnunum, samtökum, sjóðum og öðrum aðilum sem fá fé eða ábyrgðir frá ríkinu og ber þeim þá skylda til að afhenda Ríkisendurskoðun umbeðin gögn. Þá gilda um sjálfseignarstofnanir áðurgreind ákvæði laga 19/1988 sem mæla fyrir um eftirlit ríkisendurskoðunar. Þótt sjálfseignarstofnanir sem vinna að málefnum aldraðra eða sjúkra mundu ekki falla undir löggin væri eftirlitshættinum fullnægt með áðurgreindum lagaákvæðum, því þær eru einnig undir eftirliti opinbers aðila.

Með hliðsjón af því sem að ofan er rakið, um að í dönsku lögunum sé ekki gert ráð fyrir því að stofnanir sem starfa við öldrunarþjónustu falli undir ákvæði laga um sjálfseignarstofnanir í atvinnurekstri, er eðlilegt að undanskilja þær stofnanir sem starfa við öldrunarþjónustu frá ákvæðum íslenskra laga um sjálfseignarstofnanir í atvinnurekstri. Því er lagt til að neðangreindu ákvæði verði bætt inni löggin og verði það c. liður. 1. mgr. 4. gr.:

“ Lög þessi taka ekki til sjálfseignarstofnana sem njóta fjárframlaga frá hinu opinbera og eru háðar lagaákvæðum um eftirlit opinbers aðila skv. annarri löggjöf.”

3. Önnur ákvæði - almennar röksemdir fyrir breytingum á frumvarpinu.

Þótt frumvarpið sé að ýmsu leyti ágætt er að okkar mati rétt að gera nokkrar breytingar á því með það að markmiði að viðhalda þeim einkennum sem sjálfseignarstofnanir hafa haft í gegnum tíðina.

Frumvarpið lögfestir ýmis almenn sjónarmið um stofnun, skipulag og stjórnun stofnana og féлага. Þær reglur eru allar nauðsynlegar til að skýra réttarstöðu stofnananna, sérstaklega þegar ekki eru fyrir hendi ákvæði í skipulagsskrám sem taka á viðkomandi atriðum. Eðlilegt er að frumvarpið tilgreini hver réttarstaðan eigi að vera þegar stofnendur sjálfseignarstofnunar hafa ekki tekið á tilteknum atriðum sem reyna kann á.

Sú aðferð sem frumvarpshöfundar nota, til að ná fram því markmiði að tiltekna reglur gildi um þau tilvik sem skipulagsskrár fjalla ekki um, eru hins vegar ekki í samræmi við þá grundvallarhugsun sem liggur að baki sjálfseignarstofnanaforminu. Frumvarpið gerir m.a. ráð fyrir því á ýmsum stöðum að ráðherra geti hlutast til um stjórnun sjálfseignarstofnana. Ákvæði af þessu tagi er einkum að finna í 14., 16. til 19., 21., 24., 31., 34. og 36. gr. frumvarpsins.

Með þessum ákvæðum er verið að setja sjálfseignarstofnanir undir boð- og skipunarvald ráðherra á svipaðan hátt og ríkisstofnanir. Sjálfseignarstofnanir eru almennt settar á fót með þeim hætti að stofnendur setja stofnuninni skipulagsskrá sem mælir fyrir um tilgang, skipulag og stjórnun. Reglan hefur hingað til verið sú að mönnum væri nánast frjálst að ákveða skipulag á sjálfseignarstofnunum að uppfylltum ákveðnum lágmarksskilyrðum (t.d. að slitið sé á eignarhald eigenda á þeim verðmætum sem lögð eru til stofnunarinnar). Ólíklegt er að stofnendur þeirra sjálfseignarstofnana, sem nú eru við lýði, hafi ætlað ráðherra sérstakt hlutverk við stjórnun þeirra. Hugsanlegt er að stofnendur hefðu alls ekki valið þetta rekstarform ef það hefði legið fyrir að stjórnvöld hefðu þennan stjórnunarrétt.

Í þessu samhengi er rétt að geta þess að sú grundvallarhugmynd sem fram kemur í frumvarpinu að kveða á um ríkt boð- og skipunarvald ráðherra virðist vera á skjön við þá stefnu núverandi ríkisstjórnar að einkaframvæmd með lágmarks ríkisafskiptum sé oft á tíðum hentugasti kosturinn þar sem saman fer rekstur og fjárfesting. Þess má m.a. geta að í skýrslu nefndar fjármálaráðherra sem ber heitið "Einkaframkvæmd" er þess sérstaklega getið að dvalarheimili aldraðra séu dæmi um verkefni sem leysa megji með einkaframkvæmd.

Nú er það svo að sjálfseignarstofnanir eru ekki eign tiltekinna aðila. Þær eiga sig í raun sjálfar. Engu að síður hafa ýmsir aðilar hagsmuni af því að slíkar stofnanir vinni í samræmi við þau markmið sem skipulagsskrár kveða á um og eftir atvikum lögum um þá starfsemi. Auk stofnenda hafa meðlimir á fulltrúafundum, fulltrúaráðum eða stjórnun stofnananna hagsmuni af því að þeim sé réttilega stjórnað. Til þess að tryggja nauðsynlegt eftirlit og aðhald með rekstri stofnananna, væri eðlilegra að setja í frumvarpið sérstök ákvæði um heimildir og hlutverk fulltrúafunda, fulltrúafulltrúaráða og fulltrúaráðsmanna svo og stofnenda og stjórnarmanna. Mætti hugsa sér að þessir aðilar hver um sig eða eftir atvikum ákveðinn fjöldi þeirra hefðu rétt til aðgangs að upplýsingum og eftir atvikum málshöfðunarrétt ef þeir telja brotið gegn skipulagsskránni eða lögum. Þegar aðstæður eru þær að hvorki eru fyrir hendi stofnendur eða fulltrúaráðsmenn sem gætu haft eftirlit með stofnun er hins vegar eðlilegt að hafa öryggisventil í lögnum sem mælti fyrir um heimild ráðherra til eftirlits og málssóknar eða annarra aðgerða.

Í þessu samhengi er rétt að geta þess að stjórnendur sjálfseignarstofnana eru settir undir reglur um skaðabóta- og refsiaðbyrgð, bæði skv. VII. og X. kafla frumvarpsins og almennum

reglum skaðbótaréttarins og refsiréttarins. Þessar reglur eiga að skapa fullnægjandi varnað fyrir stjórnendur sjálfseignarstofnana eins og þær gera við stjórnendur félaga almennt.

Þá má benda á að með eftirliti ráðherra og þátttöku hans í stjórnun stofnananna er verið að stofna til óþarfa kostnaðar fyrir ríkissjóð. Stofnanirnar bera sjálfar kostnað af endurskoðun og er því eftirlit og þátttaka ráðherra óþörf.

Þá er sá galli á frumvarpinu að hvergi er minnst á fulltrúafundi í sjálfseignarstofnunum. Í mörgum sjálfseignarstofnunum er stjórnskipulagið með þeim hætti að sérstakir fulltrúafundir taka ákvarðanir t.d. um breytingar á stofnskrá, kjósa stjórn, endurskoðendur ofl. Það er mat okkar að nauðsynlegt sé að hafa ákvæði í frumvarpinu sem heimila slíka stjórnareiningu og hlutverk hennar.

4. Nokkrar tillögur til breytinga á frumvarpinu

Með hliðsjón af því sem af ofan er getið viljum við koma framfæri nokkrum hugmyndum okkar um breytingar á frumvarpinu. Miða þessar hugmyndir sem við setjum fram í ákveðnu tillöguformi að því að ná fram þeim markmiðum sem að ofan greinir. Að auki eru nokkrar aðrar tillögur til breytinga sem rökstuddar eru sérstaklega.

a. Fjárhæð stofnfjár í 10. gr. verði kr. 500.000,-.

Fjárhæð frumvarpsins getur verkað sem hemill á að menn nýti sér þetta rekstarform. Gæti það leitt til þess að fjármunir sem annars mundu lagðir til líknar eða menningarmála mundu ekki ganga til þeirra verkefna. Eðlilegt er að stofnfé sjálfseignarstofnana verði miðað við stofnfé í einkahlutafélögum.

b. 2. mgr. 14. gr. verði svohljóðandi:

"Ef ekki eru settar reglur um það í samþykktir hvernig hagað skuli kosningu eða skipun stjórnar skal fulltrúaráð kjósa stjórn ef slík stjórnareining er fyrir hendi. Í öðrum tilvikum skulu stjórnarmenn velja nýja menn til setu í stjórninni. Við kjör stjórnarmanna skal einfaldur meirihluti ráða nema um annað sé mælt í samþykktum. Falli atkvæði jöfn skal hlutkesti ráða. Ef stjórnarmenn tilnefna ekki stjórnarmann í stað þess sem lætur af störfum skal ráðherra tilnefna stjórnarmenn. Ráðherra skal að jafnaði tilnefna menn til stjórnarsetu sem hafa þekkingu eða tengsl við það starfssvið sem stofnunin starfar á."

Rökin fyrir þessari breytingu er á því reist að ráðherra eigi ekki að skipta sér af stjórnun eða rekstri stofnana af þessum toga nema brýna nauðsyn beri til og ekki séu fyrir hendi aðrir kostir. Algengt er að í sjálfseignarstofnun starfi fulltrúaráð sem hefur eftirlit með störfum stjórnar félagsins og kjósi menn til stjórnarsetu. Í þeim tilvikum þar sem einungis eru

stjórnir en ekki fulltrúaráð hefur sú skoðun verið höfð uppi að þeir stjórnarmenn sem eftir sitja eigi að tilnefna nýjan stjórnarmann. Eðlilegt er að fylgja þessum hefðbundnu viðmiðunum áður en kemur til kasta ráðherra.

c. Fella skal niður ákvæði 2. mgr. 16. gr.

Efni þessa ákvæðis er mjög óljóst. Hvenær maður telst óhæfur til starfs, vegna tiltekinnar háttsemi, fer eftir mati þess aðila sem um málið fjallar hverju sinni. Ef menn vilja gera meiri kröfur til stjórnarmanna sjálfseignarstofnana umfram stjórnarmenn í félögum, þyrftu þær viðmiðanir að vera mun ákveðnari. Hugsanlega mætti miða við að aðili hafi ekki gerst brotlegur við tiltekin ákvæði refsilaga eða jafnvel bókhaldslaga. Tillagan byggir hins vegar á því að ekki séu efni til að gera meiri hæfniskröfur en gilda um t.d. stjórnarmenn í samvinnu- eða hlutafélögum.

d. Ákvæði 17. gr. verði svohljóðandi:

"Ef stjórnarmaður uppfyllir ekki skilyrði til setu í stjórn skv. 15. og 16. gr. skulu aðrir stjórnarmenn svo fljótt sem verða má gera ráðstafanir til þess að tilnefndur verði nýr stjórnarmaður til setu þann tíma sem eftir er af tilnefningartíma stjórnar. Sama gildir er stjórnarmaður fullnægir ekki lengur þeim skilyrðum sem krafist er skv. samþykktum.

Hlutist stjórn eða fulltrúafundur ekki til um tilnefningu stjórnarmanna, innan tveggja mánaða frá því að aðili missir hæfisskilyrði eða lætur af störfum af öðrum ástæðum, skal ráðherra skora á stjórn eða fulltrúa að bæta úr þessu innan mánaðar. Verði ekki orðið við þeim tilmælum er ráðherra heimilt að skipa nýjan stjórnemann."

Um rök fyrir efni þessa ákvæðis má vísa til almennra athugasemda svo og umfjöllunar um ákvæði 2. mgr. 14. gr. Þar sem fulltrúar eða stjórnarmenn í stofnunum kunna að vera búsettir úti á landi eða jafnvel erlendis verður að telja tveggja mánaða úrbótafrest hæfilegan. Er þá haft í huga undirbúningur á afgreiðslu erindis, boðunarfrestur fulltrúafundar og framkvæmd á ákvörðun.

e. Efni 18. gr. falli niður.

Eins og ákvæði 17. gr. hefur verið breytt getur hún tekið til þeirra tilvika sem 18. gr. hefur fjallað um. Sérstakt ákvæði er því óþarft

f. Lagt er til að ákvæði 19. gr. verði fellt niður.

Sjálfseignarstofnanir eru oft settar á fót af einum aðila eða skyldum aðilum. Markmið slíkrar stofnunar kann að vera að styrkja eitthvað málefni sem stofnandinn hefur haft sérstakan áhuga á t.d. trjárækt. Stofnandi sjálfseignarstofnunar kann að hafa hug á að aðilar

skyldir honum reki stofnunina og þá einkum í því skyni að tryggja að markmiðum hennar verði fylgt á þann máta sem stofnandinn gerði ráð fyrir. Ekki er ástæða til að óttast misferli þótt skyldir aðilar annist stjórnina enda aðilar settir undir eftirlit endurskoðenda með ráðstafanir í fjármálum og eftir atvikum ráðherra.

- g. Lagt er til að síðasta setning 21. gr. verði felld niður. Við greinina verði bætt svohljóðandi texta:**

"Fulltrúaráð ákveður starfskjör stjórnarmanna. Ef fulltrúaráð er ekki í stofnun ákveður stjórnin sjálf þóknun sína."

Um afskipti ráðherra af stjórnun sjálfseignarstofnana vísast til þess sem áður sagði um þau mál. Viðmiðunarregla ákvæðisins ásamt eftirliti hagsmunaaðila og endurskoðanda er fullnægjandi varnaður gegn því að þóknarir stjórnarmanna verði of háar.

- h. Tillaga er gerð um að 1. mgr. 24. gr. verði svohljóðandi:**

"Stjórn sjálfseignarstofnunar kýs sér formann, ritara og gjaldkera nema annað sé ákveðið í samþykktum. Ritari skal jafnframt vera varaformaður ef ekki er gerð önnur skipan í samþykktum."

Rétt þykir að stjórn sjálfseignarstofnana sé skipuð mönnum sem gegni hefðbundnum trúnaðarstöðum stjórnarmanna. Einkum er þetta brýnt í þeim tilvikum þar sem ekki er ráðinn sérstakur framkvæmdastjóri til þess að annast fjármál og færa bækur félagsins. Föst regla um það hver gegnir hlutverki varaformanns er einnig heppileg einkum þegar formaður lætur af störfum á miðju kjörtímabili af einhverjum ástæðum. Með þessari reglu er lögð frumkvæðisskylda á varaformann til að gera ráðstafanir til þess að unnt sé að tilnefna nýjan stjórnarmann.

- i. Lagt er til að 3. mgr. 25. gr. verði felld niður.**

Ekki verður séð að ráðherra sé betur til þess fallin en stjórnarmenn sjálfseignarstofnana að meta hvort óvenjuleg ráðstöfun sé skynsamleg eða áhættusöm. Hætt er við að ákvörðunartaka ráðherra um mál af þessum toga geti tekið langan tíma því hann verður að setja sig inní rekstur stofnunarinnar til þess að geta metið skynsemi ákvörðunar. Stjórn ráðherra á sjálfseignarstofnunum með þessum hætti mun leiða til þess að þær verði ekki samkeppnisfærar í atvinnurekstri vegna seinagangs í ákvarðanatöku. Um þátt ráðherra í stjórn vísast til þess sem að framan er rakið.

j. Efni 1. mgr. 31. gr. verði svohljóðandi:

"Fulltrúaráðr skal tilnefna einn eða fleiri skoðunarmenn eða endurskoðendur og varamenn þeirra í samræmi við ákvæði samþykkt. Ef ekki er gert ráð fyrir fulltrúaráði í sjálfseignarstofnun skal endurskoðandi endurskoða reikninga stofnunar og tilnefnir stjórn félagsins hann. Ef sjálfseignarstofnun"

Lagt er til að 2. mgr. 31. gr. falli niður.

Þar sem endurskoðendur og skoðunarmenn hafa það hlutverk að fara yfir og hafa eftirlit með gerðum stjórnar og framkvæmdastjóra er ekki eðlilegt að stjórnin tilnefni eftirlitsaðilann nema ekki sé öðrum aðila til að dreifa. Í þeim tilvikum er eðlilegt að cinungis komi til álita að tilnefna endurskoðendur en ekki skoðunarmenn vegna þess að hinir fyrrnefndu eru opinberir sýslunarmenn. Með þessari breytingu er eftirlit með stjórnun betur tryggt en ella.

Ákvæði 2. mgr. er óþarft því sá aðili sem tilnefnir í stöðu er rétt að tilnefna nýjan aðila ef sá fyrri verður vanhæfur. Óþarfi er að veita ráðherra sérstakan rétt til ihlutunar um þessi mál umfram heimild hans til að leggja á dagsektir skv. 43. gr. og rannsóknarheimildina í 46. gr.

k. Gerð er tillaga um að 4. mgr. 35. gr. verði felld niður.

Ekki þykir tilefni til að ráðherra hafi sérstakt eftirlit með ráðstöfunum sjálfseignarstofnana. Eðlilegra er að stjórnendur beri ábyrgð á gerðum sínum með þeirri skaðbóta- og refsiaþbyrgð sem á þeim hvílir. Óþarfa kostnaður fylgir því að ráðherra hafi stöðugt eftirlit af þessum toga með sjálfseignarstofnunum. Eftirlit endurskoðenda og annarra hagsmunaaðila er fullnægjandi. Ráðherra getur beitt sér fyrir úrbótum í einstökum tilvikum með dagsektum skv. 43. gr.

l. Lagt er til að við 36. gr. bætist svohljóðandi ákvæði:

"Ráðherra er heimilt að höfða mál í nafni sjálfseignarstofnunar til heimtu skaðabóta skv. 35. gr., ef stjórnendur stofnunar hafa ekki gert ráðstafanir til að höfða slíkt mál að undangenginni áskorun ráðherra. Málsóknarheimildin gildir einnig um kröfur til ógildingar og eftir atvikum breytinga á ákvörðunum fulltrúafundar og stjórnar."

Rökin fyrir ákvæðinu eru þau að sjálfseignarstofnanir eru ekki í eigu neins aðila og því hafa engir aðilar eigendahagsmuni. Ef stjórn stofnunar eða eftir atvikum fulltrúafundur tekur ákvarðanir í bága við þær reglur sem um stofnunina gilda, er nauðsynlegt að hafa öryggisventil ef þessir aðilar sinna ekki skyldum sínum við að gæta hagsmuna stofnunarinnar.

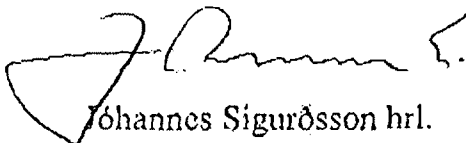
m. Efni 37. gr. laganna verði svohljóðandi:

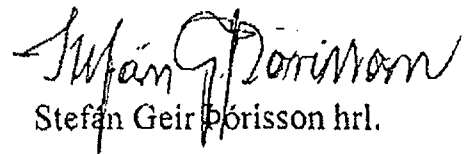
"Samþykktum sjálfseignarstofnana verður almennt ekki breytt nema með heimild í samþykktunum. Fulltrúaráð, eða stjórn ef ekki er gert ráð fyrir fulltrúaráði í stofnuninni, er þó heimilt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum ef sýnt er að þær eru ekki framkvæmanlegar eða andstæðar tilgangi stofnunar. Þá ber sömu aðilum skylda til að uppfylla lágmarksskilyrði laganna um efni samþykta.

Undir sama skilorði getur fulltrúaráð og eftir atvikum stjórn ákveðið að"

Um skýringar á þessari breytingu vísast til þess sem áður hefur verið sagt um þátttöku ráðherra í stjórnun sjálfseignarstofnana.

Virðingarfyllst,

Jóhannes Sigurðsson hrl.

Stefán Geir Þórisson hrl.

[Pýðing á dönskum]
**Lög[um] um sjálfseignarstofnanir sem stunda
 atvinnurekstur**

Auglýsing um lög nr. 756 18. nóvember 1991

1. KAFLI

1. gr.

Lög þessi taka til sjálfseignarstofnana, styrktarsjóða, líknarstofnana og annarra sjálfseignarstofnana sem skv. 2. mgr. teljast stunda atvinnurekstur.

Sjálfseignarstofnun telst skv. lögum þessum stunda atvinnurekstur ef hún:

1. selur vörur, hugverksréttindi eða þjónustu eða því um líku sem hún hefur jafnan tekjur af, eða
2. stundar starfsemi sem lýtur að sölu eða leigu á fasteignum eða
3. hefur þau tengsl sem getur í 2. mgr. 2. gr. sbr. 4. og 5. mgr. hlutafjárlaga við hluta- eða einkahlutafélag eða við annað fyrirtæki þeirrar gerðar sem getið er í 1. eða 2. tl., eða
4. fer með meirihluta atkvæða í öðru fyrirtæki skv. samþykkt eða samningi og á verulegan hlut í rekstrarhagnaði án þess að vera tengdur fyrirtækinu með þeim hætti sem lýst er í 3. tl.

Sjálfseignarstofnun telst þó ekki stunda atvinnurekstur ef starfsemi sem sjálfseignarstofnunin stundar eða er tengd skv. 3. tl. 2. mgr. telst takmörkuð eða varðar aðeins lítinn hluta af eigin fé sjálfseignarstofnunarinnar.

Lög þessi taka ekki til:

1. sjálfseignarstofnana sem stofnaðar eru með lögum eða skv. lögum eða með heimild í þjóðréttarsamningi Danmerkur og annars ríkis og háðar eru eftirliti danska ríkisins eða annars ríkis,
2. Seðlabanka Danmerkur, sparisjóða, lífeyrissjóða eða viðurkenndra veðlánastofnana,
3. félagslegra húsnæðisfélaga, viðurkenndra menntastofnana eða tæknilegra þjónustustofnana enda annist sjóðurinn ekki aðra starfsemi en aðalstarfsemi sína,
4. sjálfseignarstofnana sem sveitarfélag eða amtssveitarfélag hefur samið við um að fullnægja lagalegum skyldum sveitarfélagsins eða amtssveitarfélagsins skv. lögum um félagslega aðstoð enda annist sjóðurinn ekki aðra starfsemi,
5. sjálfseignarstofnana sem þá aðeins geta hlotið viðurkenningu eða fjárframlag frá hinu opinbera að þær séu undir eftirliti og fjárhagseftirliti opinbers aðila skv. annarri löggjöf eða ákvæðum sem sett eru skv. annarri löggjöf.

Viðkomandi yfirvöld geta með samþykki iðnaðarráðherra ákveðið að sjálfseignarstofnanir sem með öðrum hætti en skv. lögum þessum eru undir opinberu eftirliti og fjárhagseftirliti skuli vera að hluta eða alveg utan sviðs þessara laga.

Í Erhvervs- og Selskabsstyrelse skal stofna skrá yfir þá sjóði sem skv. 4. og 5. mgr. eru utan sviðs þessara laga. Iðnaðarráðherra getur sett nánari reglur um þetta.

Reglan í 57. gr. a. gildir samsvarandi um sjóði sem eru utan sviðs laganna skv. 4. og 5. mgr. Akvörðun er tekin af viðkomandi eftirlitsyfirvaldi.

2. gr.

Sjóður sem 3. tl. 2. mgr. 1. gr. tekur til telst móðursjóður og það eða þau hluta- eða einkahlutafélag eða önnur fyrirtæki sem sjóður tengist með þeim hætti sem þar greinir teljast dótturfyrirtæki.

Móðursjóður og dótturfyrirtæki hans teljast í sameingingu samstæða.

3. gr.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen sker úr þegar vafi leikur á hvort lög þessi gildi um tiltekna sjálfseignarstofnun

II. KAFLI

Nafn

4. gr.

I nafni sjálfseignarstofnana sem stunda atvinnurekstur skal vera að finna orðið „sjálfseignarstofnun“

Nöfn sjálfseignarstofnana sem stunda atvinnurekstur skulu vera greinilega frábrugðin nöfnum annarra sjálfseignarstofnana og mega ekki vera þannig að þau valdi ruglingi. Inn í nafnið má ekki án heimildar taka ættanafn, firma, sérnafn fasteignar, vörumerki, viðskiptaaudkenni og því um líkt sem ekki er eign sjálfseignarstofnunarinnar eða nokkuð það sem rugla má saman við.

Nafn sjálfseignarstofnunar sem stundar atvinnurekstur, aðsetur (aðalstarfsstöð) ásamt skráningarnúmeri því sem sjálfseignarstofnunin er skráð undir í skrá um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur, skal skráð á bréfsefni sjálfseignarstofnunarinnar og önnur viðskiptaskjöl.

Ef sjálfseignarstofnunin stundar einnig starfsemi og notar í því skyni aukanofn skulu þau tilgreind í ákvæðinu þar sem nafn sjálfseignarstofnunarinnar er skráð. 1. og 2. mgr. gilda samsvarandi um notkun á aukaheitum sjálfseignarstofnana sem stunda atvinnurekstur. Ef aukanafnið er notað skal aðalnafni sjálfseignarstofnunarinnar bætt aftan við aukanafnið innan sviga.

III. KAFLI

Skráning stofnunarinnar Samþykktir

5. gr.

Stjórn sjálfseignarstofnunar sem stundar atvinnurekstur skal tilkynna sjálfseignarstofnunina til skráningar hjá Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (í skrá um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur).

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen getur farið fram á þær upplýsingar sem þarf til að meta hvort skilyrðum fyrir skráningu hafi verið fullnægt.

6. gr.

Sjálfseignarstofnun sem stundar atvinnurekstur og er ekki skráð hjá Erhvervs- og Selskabsstyrelsen getur hvorki öðlast réttindi né tekist á hendur skuldbindingar. Hún getur heldur ekki verið aðili að dómsmálum nema mál sé höfðað um stofnunina.

Abyrgð vegna skuldbindinga sem tekist er á hendur fyrir hönd sjálfseignarstofnunarinnar fyrir skráningu hennar bera þeir óskipta sem tekist hafa á hendur skuldbindinguna eða bera meðábyrgð á henni. Við skráningu færast skuldbindingarnar þó yfir á sjálfseignarstofnunina.

Akvæðin í 1. og 2. mgr. gilda ekki um sjálfseignarstofnanir sem áður hafa stundað starfsemi skv. lögum um sjálfseignarstofnanir og tiltekin félög.

7. gr.

Um sjálfseignarstofnun sem stundar atvinnurekstur skal setja samþykktir. Í þeim skal greina eftirtalin atriði:

1. heiti sjálfseignarstofnunarinnar,
2. stofnanda (stofnendur) sjálfseignarstofnunarinnar.
3. sveitarfélagið í landinu þar sem heimili (aðalstarfsstöð) sjálfseignarstofnunarinnar er,
4. tilgang sjálfseignarstofnunarinnar,
5. stofnfé og hvernig það er greitt (staðgreitt eða í öðrum verðmætum),
6. hvort sjálfseignarstofnunin skuli taka við öðrum fjármunum en reiðufé í tengslum við stofnunina,
7. hvort stofnendur eða aðrir skuli hugsanlega njóta sérstakra réttinda eða kosta,
8. fjölda stjórnarmanna og hvernig þeir skuli valdir,
9. framlagningu ársreiknings og hvert reikningsárið skuli vera,
10. hvernig ráðstafa skuli hagnaði

Skjöl, sem vísað er til í samþykktum en ekki eru tekin upp í þær, skulu fylgja þeim.

Ef stjórnin ákveður almennar leiðbeiningar um þau atriði sem greindir í 4. og 10 tl. 1 mgr. skulu þær sendar Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

8. gr.

Akvæði í samþykktum sem veita mönnum úr tiltekinni fjölskyldu eða tilteknum fjölskyldum forréttindi til úthlutunar úr sjálfseignarstofnun hafa ekki réttaráhrif samkvæmt inntaki í þeim mæli sem forréttindin ná lengra en til einstaklinga sem eru á lífi þegar sjálfseignarstofnunin er stofnuð og til kynslóðar sem miðað við þá er ekki fædd ennþá.

Akvæði 1. mgr. gildir samsvarandi um ákvæði í samþykktum sem veitir mönnum úr tiltekinni fjölskyldu eða tilteknum fjölskyldum forréttindi til þess að öðlast tiltekna stöðu eða til þess með öðrum hætti, þar á meðal í formi vinnuþóknunar, að þiggja fjárhagslegt framlag úr sjálfseignarstofnuninni eða úr fyrirtæki sem sjálfseignarstofnunin hefur yfirráð yfir. Þetta á þó ekki við um störf stjórnarmanna.

IV. KAFLI

Stofnfé

9. gr.

Sjálfseignarstofnun sem stundar atvinnurekstur skal að lágmarki hafa stofnfé að fjárhæð DKK 300.000. Ekki er heimilt að skrá sjálfseignarstofnunina fyrir en stofnfé skv. samþykktum er að fullu greitt.

Ef stofnfé sjálfseignarstofnunar er greitt að fullu eða að hluta með öðrum fjármunum en reiðufé (apportindskud) eða sjálfseignarstofnun skal í tengslum við stofnun hennar taka við slíkum verðmætum skal við skráninguna fylgja greinargerð um þær aðstæður sem skipta máli við mat á framlaginu eða yfirtökunni. Í greinargerðinni skal vera lýsing á einstökum framlögðum eða yfirteknum eignum og skal tilgreina nafn og heimili þeirra einstaklinga sem samningur um framlag eða yfirtöku tekur til. Í tengslum við þetta skal löggiltur endurskoðandi eða skráður endurskoðandi gefa út yfirlýsingu um það á hvaða verði erigi að taka framlagðar eða yfirteknar eignir inn í efnahaginn og einnig hvemig verðmætið hefur verið metið.

Framlag sem greitt er með öðru en reiðufé skal vera hægt að meta að verðleikum og framlag getur ekki verið fólgið í loforði um vinnuframlag eða veitingu þjónustu.

Vegna hlutabréfa og skuldabréfa sem eru skráð á Københavns Fondsboers er unnt að leggja síðast skráða kaupgengið til grundvallar. Vegna annarra hlutabréfa, vegna annarra skuldabréfa vegna hluta í einkahlutafélaga, svo og fyrir hluta í dótturfyrirtækjum er heimilt að leggja til grundvallar skattagengið.

Ef yfirlýsing hefur ekki verið gefin á seinustu fjórum mánuðum fyrir skráningu skv. 2. mgr. 53. gr. skal sá endurskoðandi sem gaf yfirlýsingu skila viðbótaryfirlýsingu um verðmæti, ef verðmæti framlagsins hefur breyst verulega í millitíðinni.

10. gr.

Stofnfé sjálfseignarstofnunar sem stundar atvinnurekstur má hækka með ákvörðun stjórnarinnar:

1. með yfirtöku varasjóða eða hagnaðar skv. síðasta endurskoðaða ársreikningi.
2. með arfi, gjöf eða viðlíka framlagi sem sjálfseignarstofnuninni hefur borist til hækkunar á stofnfé.

Stjórnin gerir þær breytingar á samþykktum sem nauðsynlegar eru í kjölfar hækkunar samkvæmt 1. mgr.

Við stofnfjárhækkun sem verður á grundvelli arfs, gjafar eða viðlíka framlags í öðrum verðmætum en reiðufé gilda reglurnar í 2.-5. mgr. 9. gr. en endurskoðandi sjálfseignarstofnunarinnar skilar þó yfirlýsingu samkvæmt síðasta staflíð 2. mgr.

Við stofnfjárhækkun sem verður í formi yfirtöku varasjóða eða hagnaðar skal endurskoðandi sjálfseignarstofnunarinnar skila yfirlýsingu þess efnis að fjárhagsstaða sjálfseignarstofnunarinnar hafi ekki versnað þannig að þeir varasjóðir eða sá hagnaður sem færast yfir séu ekki lengur fyrir hendi.

Tilkynna skal stofnfjárhækkun skv. 1. mgr. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen innan mánaðar eftir að ákvörðun um yfirtöku varasjóða eða hagnaðar, eða eftir innborgun hækkunarinnar.

11. gr.

Til lækkunar stofnfjár þarf samþykki viðkomandi yfirvalda. Iðnaðarráðherra getur ákveðið reglur um tilkynningu samþykkis, þar á meðal tilkynningu til skuldunauta og um skil á tilkynningu til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

I samþykktum geta verið ákvæði þess efnis að lækka skuli stofnfé yfir nánar tiltekið tímabil um fasta fjárhæð eða um fasta hluti í því augnamiði að úthluta skv. tilganginum. Stjórnin gerir nauðsynlegar breytingar í kjölfar lækkunar og tilkynnir Erhvervs- og Selskabsstyrelsen um þær í síðasta lagi eftir ákvörðunina. Úthlutun skv. 1. stafl. og lækkun stofnfjár er þá aðeins hægt að framkvæma að endurskoðandi sjálfseignarstofnunarinnar lýsi því yfir að stofnunin hafi örugglega að úthlutun lokinni nægilega fjármuni til þess að standa við skuldbindingar sínar.

Stofnféð má ekki lækka í fjárhæð sem er minni en sú minnsta fjárhæð sem ákveðin er í 1. stafl. 1. mgr. 9. gr.

V. KAFLI

Stjórn

12. gr.

Stjórnun sjálfseignarstofnunar sem stundar atvinnurekstur er í höndum stjórnar en í henni eru auk þeirra stjórnarmanna sem kjósa á skv. 1. stafl. 1. mgr. 22. gr. minnst þrír menn. Skrá yfir stjórnarmenn skal send Erhvervs- og Selskabsstyrelsen í tengslum við skráninguna.

Stjórnin getur ráðið einn eða fleiri framkvæmdastjóra.

Meirihluta stjórnarmanna er ekki heimilt að vera ráðnir framkvæmdastjórar í sjálfseignarstofnunarinnar. Ekki er heimilt án samþykkis viðkomandi yfirvalda að kjósa framkvæmdastjóra til að vera formann.

13. gr.

Stjórnarmenn og framkvæmdastjórar skulu hafa sjálfræði. Framkvæmdastjórar og minnst helmingur stjórnarmanna skulu vera búsettir hér í landi, nema viðkomandi yfirvöld veiti undanþágu frá þessu ákvæði eða ákvæðið sé í bága við alþjóðlegar skuldbindingar.

14. gr.

Stjórnarmaður getur hvenær sem er gengið úr stjórn.

Stjórnarmanni er skylt að ganga úr stjórn ef viðkomandi er gjaldþróta.

Stjórnarmaður sem gerir sig sekan um athæfi er gerir viðkomandi óverðugan til að vera áfram í stjórninni skal ganga úr stjórn.

Stjórnarmaður sem vegna langvarandi veikinda eða annars konar veikleika er talinn ófær um að gegna starfi stjórnarmanns eða augljóslega óhæfur skal ganga úr stjórn.

15. gr.

Viðkomandi yfirvald getur leyst stjórnarmann eða framkvæmdastjóra frá störfum sem fullnægir ekki skilyrðum í 13. gr. Viðkomandi yfirvald getur enn fremur leyst frá störfum stjórnarmann sem ekki fullnægir kröfunum í stofnunarskjali eða samþykktum sjálfseignarstofnunarinnar eða sem skylt er skv. reglunum í 2.-4. mgr. 14. gr. að ganga úr stjórn.

16. gr.

Þegar stjórnarmaður gengur úr stjórn skal skipa nýjan stjórnarmann skv. samþykktum.

Ef stjórnarmaður er ekki skipaður skv. samþykktum skal viðkomandi yfirvald skipa hann.

17. gr.

Stofnandi, maki hans eða einstaklingar sem eru skyldir eða mægðir nefndum einstaklingum í beinan legg eða að öðrum lið til hliðar geta ekki haft meirihluta í stjórn án samþykkis viðkomandi yfirvalds.

Ef sjálfseignarstofnun er stofnuð af félagi getur einstaklingur sem er beinn eða óbeinn eigandi að meirihluta atkvæðabærs fjármagns í félaginu ekki án samþykkis viðkomandi yfirvalds haft meirihluta í stjórn ásamt þeim einstaklingum sem eru tengdir viðkomandi með þeim hætti sem lýst er í 1. mgr., og jafnframt geta síðastnefndu einstaklingarnir ekki heldur án samþykkis viðkomandi yfirvalda haft meirihluta í stjórn.

18. gr.

Akvæði laganna um stjórnarmenn gilda jafnframt um varamenn þeirra.

19. gr.

Þóknun til stjórnarmanna má ekki vera meiri en venjulegt er miðað við eðli og umfang starfsins.

Iðnaðarráðherra getur ákveðið fjárhæð þóknunar til stjórnarmanna. Þóknun sem ekki er ákveðin í samræmi við þessar reglur skal samþykkt af viðkomandi yfirvaldi.

Viðkomandi yfirvald getur lækkað þóknun sem þykir of mikil.

20. gr.

Stjórnarmaður eða framkvæmdastjóri má ekki taka þátt í umfjöllun um málefni sem varða samninga milli sjálfseignarstofnunarinnar og viðkomandi sjálfs eð málshöfðun gegn viðkomandi sjálfum eða um samninga milli sjálfseignarstofnunarinnar eða málshöfðun gegn þriðja aðila ef viðkomandi á þar verulegra hagsmuna að gæta sem kunna að fara í bága við hagsmuni sjálfseignarstofnunarinnar.

21. gr.

Formaðurinn skal gæta þess að stjórnin haldi fund eftir þörfum og ennfremur gæta þess að allir stjórnarmenn séu boðaðir.

Stjórnin er ákvörðunarbær þegar helmingur stjórnarmanna eða aukinn fjöldi sem mælt er fyrir um í samþykktunum er viðstaddur. Ef ekki er mælt fyrir um annað í samþykktunum ræður einfaldur meirihluti ákvörðunum stjórnar og atkvæði formanns ræður úrslitum ef atkvæði eru jöfn.

Stjórn sjálfseignarstofnunarinnar er aðeins með samþykki viðkomandi yfirvalds heimilt að ráðast í eða stuðla að óvnejugum ráðstöfunum sem kunna að leiða af sér þá hættu að fyrirmælum samþykktanna verði ekki fylgt.

Um það sem fram fer á fundum stjórnar skal rita gerðabók og skulu allir viðstaddir stjórnarmenn undirrita hana. Stjórnarmaður eða framkvæmdastjóri sem er ekki samþykktur ákvörðun stjórnar á rétt á að fá sérálit sitt bókað.

22. gr.

Þær reglur sem getur í lögum um hlutafélög og ákveðnar eru skv. sömu lögum um val starfsmanna á stjórnarmönnum gilda einnig um sjálfseignarstofnun sem stundar atvinnurekstur og dótturfyrirtæki hennar. Þeir stjórnarmenn sem valdir eru af starfsmönnum taka aðeins þátt í umfjöllun um málefni sem ekki varða atvinnureksturinn ef slíkt er ákveðið í samþykktunum. Í þeim mæli sem velja þarf nýja stjórnarmenn taka þeir stjórnarmenn sem valdir eru af starfsmönnum ekki þátt í kjörinu nema annað sé ákveðið í samþykktunum.

Þegar stjórnarmenn sem starfsmenn hafa valið skv. 2. eða 3. staflað 1. mgr. taka ekki þátt í störfum stjórnar reiknast viðkomandi stjórnarmenn ekki með þegar þess er krafist við ákvörðun að tiltekinn fjöldi félagsmanna eða stjórnarmanna sé mættur.

Akvæðin í 1. og 2. mgr. gilda ekki um móðursjálfseignarstofnanir, sbr. 2. gr. þegar atvinnustarfsemi þeirra felst eingöngu í rekstri fjölmiðla og skyldri starfsemi.

23. gr.

Í móðursjálfsseignarstofnun skulu einstakir menn í stjórn og framkvæmdastjórn sjálfsseignarstofnunarinnar við inngöngu sína í stjórn eða framkvæmdastjórn upplýsa stjórnina um hlutafjäreign sína í dótturfyrirtækjum svo og upplýsa um slíka hluta sem þeir hafa síðar eignast eða afhent. Þessar upplýsingar skulu færðar í sérstaka gerðabók. Stjórn sjálfsseignarstofnunar getur kosið að færa sameiginlega gerðabók um öll fyrirtækin í sörnusamstæðu.

Stjórnarmönnum og framkvæmdastjórum í móðursjálfsseignarstofnunum er ekki heimilt að ráðast í eða taka þátt í spákaupmennsku varðandi hlutafjäreign í dótturfyrirtækjum.

24. gr.

Stjórn móðurstofnunar er skylt að tilkynna dótturfyrirtæki um leið og samstæðuháttum hefur verið komið á. Dótturfyrirtæki er skylt að veita móðurstofnuninni upplýsingar sem nauðsynlegar eru við matið á stöðu samstæðunnar og niðurstöðu starfsemi fyrirtækisins.

Móðurstofnun skal reglulega tilkynna dótturfyrirtækjum um atriði sem áhugaverð kunna að vera vegna atvinnurekstrar samstæðunnar í heild. Ennfremur skal tilkynna dótturfyrirtæki um fyrirhugaðar ákvarðanir sem skipta dótturfyrirtækið verulegu máli.

25. gr.

Stjórnin fer með málefni hennar og skal annast um skipulag starfsemi sjálfsseignarstofnunar sem stundar atvinnurekstur. Ef framkvæmdastjórn er fyrir hendi fer hún ásamt stjórninni með stjórn stofnunarinnar.

Framkvæmdastjórn annast daglega stjórnun stofnunarinnar og skal í þeim eignum fara eftir þeirri stefnu og fyrirmælum sem stjórnin gefur.

Stjórnin skal annast um að viðunandi eftirlit sé haft með bókhaldi og meðferð fjármuna stofnunarinnar miðað við aðstæður stofnunarinnar. Ef ráðin er framkvæmdastjórn skal hún sjá um að bókhald sé fært í samræmi við lög og venjur og að meðferð eigna stofnunarinnar sé með tryggilegum hætti.

Einungis stjórn sjálfsseignarstofnunar getur veitt prókúruumboð.

26. gr.

Stjórnarmaður, framkvæmastjóri, viðkomandi yfirvald eða Erhvervs- og Selskabsstyrelsen getur krafist þess að stjórnin sé boðuð á fund.

27. gr.

Sjálfsseignarstofnun sem stundar atvinnurekstur er bundin af löggæringum sem stjórnin í heild eða einstakir stjórnarmenn eða framkvæmdstjórnar gera fyrir hönd hennar.

Ritunarréttinn sem skv. 1. mgr. tilheyrir einstökum stjórnarmönnum og framkvæmdastjórnarmönnum má takmarka í samþykktum á þann hátt að fleiri en einn fari með hann í sameiningu eða að einn eða fleiri tilteknir félagsmenn hver um sig eða í sameiningu fari með hann. Aðra takmörkun á ritunarrétti er ekki unnt að skrá.

VI. KAFLI

Arsreikningurogendskoðun

Arsreikningur o.fl.

28. gr.

Stjórn og framkvæmdastjórn skal fyrir hvert reikningsár í samræmi við reglur í lögum og samþykktum ársreikning sem samanstendur af rekstrarreikningi, eigarreikningi og athugasemdum. Í móðursjálfsseignarstofnunum er ennfremur saminn samstæðureikningur sem samanstendur af rekstrarreikningi, efnahagsreikningi og athugasemdum. Ennfremur skal semja ársskýrslu. Nefndir hlutar mynda heild.

Akvæðin í 2.-4. mgr. 1. gr., 3. mgr. 2. gr., 2a.-5 gr., 8. gr. III.-VIIIa. kaflar ásamt 63. gr. laga um ársreikninga tiltekinna félaga o.fl. (lögin um ársreikninga) gilda einnig um sjálfsseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur með þeim frávikum og aðlögun sem leiða af sérstökum aðstæðum sjálfsseignarstofnana.

Stundi sjálfseignarstofnun atvinnurekstur sem eftir einkennum sínum eða tilgangi er verulega frábrugðinn aðalatvinnurekstri hennar

1. skal í þeim mæli sem slíkt er nauðsynlegt til að fullnægja 2. mgr. 4. gr. laga um ársreikninga halda tekjum og útgjöldum, eignum og skuldum varðandi slíkan rekstur aðskildum í ársreikningnum og samstæðureikningnum undir sérstökum aðalfærslum með viðeigandi heitum og með skýringu í athugasemdunum á sérstöku eðli færslanna.
2. er heimilt að meta fastafjármunir í tengslum við slíka starfsemi öðruvísi en mælt er fyrir um í 26.-29. gr. laga um ársreikninga. Sérstakt eðli þessara færslna skal útskýrt í athugasemdum. Frávik þetta skal rökstutt með viðeigandi hætti í athugasemdum og þar skal getið áhrifa frávikanna á eignir og skuldir stofnunarinnar, fjárhagslega stöðu og rekstur.

Móðurstofnanir sem 1.-2. tl. 2. mgr. 1. gr. gilda ekki um og sem, að frátöldum skiptanlegum skuldabréfum, eiga ekki útistandandi kröfur hjá dótturfyrirtækjum eða hafa veitt þeim ábyrgð geta, þegar aðstæður mæla með því, samið samstæðureikninga dótturfyrirtækja. Í því tilviki skal í ársskýrslunni upplýst um þessa aðferð og upplýst um hagnað ársins og eigið fé sem gert skal upp skv. reglunum í 8. kafla laga um ársreikninga. Láta má hjá líða að geta hagnaðar ársins og eigin fjár ef hlutafjäreignir eru metnar í ársreikningi móðurstofnunarinnar skv. 40. gr. laga um ársreikninga.

Ef sjálfseignarstofnun með ákvæði í samþykktum eða samningi er tengd atvinnufyrirtæki eða annarri sjálfseignarstofnun skal gerð grein fyrir því í ársreikningi stofnunarinnar eða í ársskýrslunni.

Iðnaðarráðherra getur mælt fyrir um notkun sérstakra eyðublaða þegar sjálfseignarstofnanir setja upp ársreikning eða samstæðureikning. Iðnaðarráðherra getur ennfremur sett reglur um hvernig undanþágur skv. 3. mgr. skulu tilgreindar í ársreikningi og samstæðureikningi.

Endurskoðun

29. gr.

Ársreikningur og samstæðureikningur sjálfseignarstofnunar sem stundar atvinnurekstur skal endurskoðaður af einum eða fleiri endurskoðendum sem stjórnin hefur valið eða valdir eru skv. samþykktunum.

Ef enginn endurskoðandi er í sjálfseignarstofnuninni velur viðkomandi yfirvald endurskoðanda.

Endurskoðandi skal hafa sjálffræði. Endurskoðandi skal vera búsettur hér í landi nema viðkomandi yfirvald veiti undanþágu frá þessu ákvæði eða ákvæðið sé í bága við alþjóðlegar skuldbindingar eða við ákvæði sem iðnaðarráðherra hefur sett.

Ákvæði laga um endurskoðendur gilda einnig um varaendurskoðendur.

30. gr.

(Fellð brott).

31. gr.

(Fellð brott).

32. gr.

Sá sem hefur valið endurskoðandann eða viðkomandi yfirvald getur leyst endurskoðanda frá störfum.

33. gr.

(Fellð brott).

34. gr.

Í tengslum við gagngera skoðun á bókhaldsgögnum stofnunarinnar og aðstæðum hennar að öðru leyti skal endurskoðandi fullnægja þeim kröfum sem Erhvervs- og Seisþabsstyrelsen eða viðkomandi yfirvald gera.

Endurskoðandi getur að öðru leyti í áritun sinni getið þess sem að mati hans er rétt að láta Erhvervs- og Seisþabsstyrelsen eða viðkomandi yfirvald fá vitneskju um.

35. gr.
(Fellid brott).

36. gr.
(Fellid brott).

37. gr.
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen getur falið endurskoðanda að veita upplýsingar um aðstæður sjálfseignarstofnunarinnar.

38. gr.
(Fellid brott).

39. gr.
Varðandi sjálfseignarstofnanir sem eru háðar endurskoðun ríkis eða sveitarfélags gilda ekki reglurnar um endurskoðun í 6. kafla og lögum um ársreikninga.

VII. KAFLI Úthlutun og ráðstöfun ágóða

40. gr.
Stjórn stofnunarinnar úthlutar fé í samræmi við 41. gr. til þeirra málefna sem samþykktirnar kveða á um. Heimilt er stjórninni að leggja sanngjarna fjárhæð til hliðar til að tryggja fjárhagsstöðu stofnunarinnar.

41. gr.
Einungis er heimilt að úthluta af fjármunum stofnunarinnar sem hér segir:

1. hagnaði, yfirfærðum hagnaði frá fyrri árum og öðrum varasjóðum sem ekki eru bundnir eftir að dregið hefur verið frá tap, sem hefur ekki verið jafnað, og fé sem skylt er að leggja til hliðar.
2. til lækkunar stofnfjár skv. 13. gr.

42. gr.
Ef úthlutun til málefnis er í augljósu misræmi við eignarstöðu stofnunar getur viðkomandi yfirvald mælst til þess við stjórnina að hún hugleiði að auka eða minnka úthlutað fé.
Ef fjárhæð úthlutaðs fjár verður talin fela í sér hættu á því að brjóta í bága við samþykktir stofnunarinnar getur viðkomandi yfirvald eftir viðræður við stjórnina falið henni að grípa til nauðsynlegra ráðstafana í því skyni að auka eða minnka úthlutað fé.
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen getur að fenginni umsögn viðkomandi yfirvalds falið stjórninni að leggja fé til hliðar.

43. gr.
Stjórnin getur ekki úthlutað stofnendum, stjórnarmönnum, endurskoðendum, framkvæmdastjórum eða öðrum sem fara með stjórnunarstörf hjá sjálfseignarstofnunni öðrum framlögum en þóknun sem ekki má vera meiri en venjulegt er miðað við eðli og umfang starfsins. Sama á við um þann sem tengdur er nefndum einstaklingum í hjónabandi eða fastri sambúð.

Ekki er heimilt að veita þeim einstaklingum sem getið er í 1. mgr. lán eða ábyrgð fyrir láni.

VIII. KAFLI Skaðabætur

44. gr.
Stjórnarmenn, framkvæmdastjórar og skoðunarmenn skulu skyldir til að bæta stofnuninni það tjón sem þeir hafa valdið stofnuninni í störfum sínum, hvort sem er af ásetningi eða gáleysi.

Akvæði 1. mgr. gildir með sama hætti um endurskoðendur. Ef endurskoðunarstofa er valin sem endurskoðandi er bæði endurskoðunarstofan og sá endurskoðandi sem hefur endurskoðunina með höndum skaðabótaskyldir.

Bótafjárhæð má lækka með hæfilegu tilliti til þess hve mikil sökin var og tjónið og annarra aðstæðna.

45. gr.

Akvörðun um málshöfðun gegn stjórnarmönnum, framkvæmdastjórum, skoðunarmönnum, endurskoðendum eða þriðja aðila skal tekin af stjórn eða viðkomandi yfirvaldi.

46. gr.

Einstaklingarnir sem getið er í 1. og 2. mgr. 44. gr. eru ennfremur skaðabótaskyldir vegna tjóns sem þeir með störfum sínum hafa valdið skuldunautum eða þriðja aðila, hvort sem er af ásetningi eða gáleysi.

3. mgr. 44. gr. gildir með sama hætti.

47. gr.

Höfða má mál gegn stjórnarmönnum, framkvæmdastjórum, skoðunarmönnum eða endurskoðendum við dómstól þar sem heimili stofnunarinnar er.

IX. KAFLI Breyting samþykktu o.fl.

48. gr.

Að tillögu stjórnar og með samþykki dómsmálaráðherra getur viðkomandi yfirvald heimilað breytingar á samþykktum, m.a. sameiningu stofnunarinnar við aðrar stofnanir sem stunda atvinnurekstur eða slit.

Akvæði 1. mgr. gilda enda þótt stjórn eða öðrum sé í samþykktum veittur réttur til breytinga á samþykktum.

Ráðherra getur sett reglur um að stjórn geti ein gert vissar breytingar á samþykktum eða stjórnin með heimild viðkomandi yfirvalds.

49. gr.

Dómsmálaáðherra er heimilt, að höfðu samráði við viðkomandi yfirvald og stjórn sjálfseignarstofnunar, að breyta ákvæði í samþykktum hennar ef sýnt þykir að það er ekki framkvæmanlegt eða augljóslega óhentugt.

50. gr.

Iðnaðarráðherra getur sett reglur um slit á sjálfseignarstofnunum sem stunda atvinnurekstur.

Iðnaðarráðherra getur sett reglur þess efnis að 15. kafli laga um hlutafélög með nauðsynlegum aðlögunum skuli gilda um:

1. sameiningu sjálfseignarstofnana sem stunda atvinnurekstur,
2. sameiningu með þeim hætti að móðurstofnun taki yfir dótturfyrirtæki sem er hlutafélag eða einkahlutafélag.

51. gr.

Ef sjálfseignarstofnun fellur undir þessi lög skal hún innan fjögurra mánaða tilkynnt til Erhvervs- og Selskabstyrelsen sem stofnun sem stundar atvinnurekstur. Fylgja skal tilkynningunni greinagerð um fyrirtækið. Reglurnar í 2. mgr. 5. gr., 5. tl. 1. mgr. 7. gr. og 9. gr. gilda um skráninguna.

52. gr.

Ef sjálfseignarstofnun hættir atvinnurekstri skal stjórnin tilkynna þetta Erhvervs- og Selskabstyrelsen. Fylgja skal tilkynningunni greinagerð um lok starfseminnar. Sjálfseignarstofnunin er felld út úr skrá um sjálfseignarstofnanir sem stunda

atvinnurekstur og tekur úrfellingin gildi við upphaf næsta reikningsárs og stjórnin tilkynnir viðkomandi yfirvaldi um þetta.

X. KAFLI

Tilkynning og skráning

Verkefni viðkomandi yfirvalds og Erhvervs- og Selskabsstyrelse
Skoðun

Tilkynning

53. gr.

Í Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er haldin skrá um sjálfseignarstofnanir sem þessi lög gilda um.

Tilkynning til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skv. 5. gr. skal eiga sér stað eigi síðar en þrem mánuðum eftir að samþykktir voru undirritaðar. Ef sjálfseignarstofnun er stofnuð skv. erfðaskrá skal hún tilkynnt strax og skiptum á búinu er lokið.

Breyting á samþykktum sjálfseignarstofnunar eða breyting á aðstæðum sem tilkynnt hefur verið um skal tilkynnt innan mánaðar til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Í síðasta lagi sex mánuðum eftir lok reikningsársins skal til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen senda staðfest aftit af endurskoðuðum ársreikningi, þar á meðal samstæðureikningi ásamt ársskýrslu.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen sendir endurnit af tilkynningum svo og tilkynnir viðkomandi yfirvaldi um skráningar.

54. gr.

Við stofnun, hækkun eða lækkun stofnfjár skulu tilkynningunni fylgja upplýsingar um þann kostnað sem af því hlýst.

Skráning

55. gr.

Synja skal um skráningu ef hið tilkynnta er ekki í samræmi við lög þessi, við ákvæði sem sett eru skv. 1. mgr. 11. gr., 50. gr. og 1. mgr. 60. gr. eða samþykktimar.

Ef ekki er unnt að skrá tilkynningu sökum mistaka eða ágalla getur Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ákveðið frest til að bæta úr því sem áfátt er. Ef ekki er bætt úr því sem áfátt er fyrir lok frestsins er synjað um skráningu.

Þeim sem tilkynnir skal tilkynnt skriflega um synjun skráningar og ástæðu hennar.

56. gr.

Skráningar í skrána um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur skv. lögum þessum eða skv. reglum sem settar eru skv. lögum þessum og skil á ársreikningi o.fl. skv. 4. mgr. 53. gr. skulu strax gerð opinber í Statstidende.

Efni tilkynninga í Statstidende telst vera kunnert þriðja aðila.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen getur ákveðið að allar eða nokkrar skráningar o.fl. skulu birtar í sérstökum skráningartíðindum. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen getur ennfremur ákveðið að skráning og opinber birting skuli eiga sér stað í tölvuupplýsingakerfi hennar samtímis eða í stað birtingar í skráningartíðindum. Upplýsingar sem birtast í tölvuupplýsingakerfinu og í skráningartíðindum teljast vera kunngerðar þriðja aðila og hafa í sérhverju tilliti sömu réttaráhrif og birting í Statstidende.

Verkefni viðkomandi yfirvalds og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

57. gr.

Viðkomandi yfirvald skv. lögum þessum er iðnaðarráðherra. Ef aðaltilgangur sjálfseignarstofnunarinnar er á valdsviði dómsmálaráðherra er hann viðkomandi yfirvald. Sama á við ef sjálfseignarstofnunin hefur tilgang í fleiri liðum sem ekki eru valdsviði sama ráðherra.

Ef brotið er gegn ákvæðum laga þessara getur viðkomandi yfirvald eða Erhvervs- og Selskabsstyrelsen falið stjórn, framkvæmdstjóra eða endurskoðanda að færa það sem úrskaiðis hefur farið til samræmis við reglur laganna.

Viðkomandi yfirvald og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen geta krafist upplýsinga sem nauðsynlegar eru til að þau geti rækt hlutverk sitt.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen getur lengt frestina sem ákveðin er í lögum þessum.

57. gr. a

Viðkomandi yfirvald ákveður að hvaða marki frekari reglur um eftirlit með samþykktum staðfestra sjálfseignastofnana skulu gilda til viðbótar almennum reglum laganna.

58. gr.

Til greiðslu kostnaðar við framkvæmd laga þessara skal sérhver sjálfseignarstofnun greiða gjald, sbr. 2. mgr. 60. gr. Gjaldið skal greitt annars vegar við skráninguna og hins vegar við skil á ársreikningi.

Skóðun

59. gr.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen [ES] getur ákveðið að fara skuli ram skoðun á nánar tilgreindum aðstæðum varðandi sjálfseignarstofnun sem stunda atvinnurekstur, stjórnun hennar eða reikningshald. ES skipar einn eða fleiri skoðunarmenn. Kostnaður við skoðun greiðist til bráðabirgða af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen en endanlega af sjálfseignarstofnuninni.

Reglan í 61. gr. h laga um ársreikninga gildir

Skoðunarmenn skulu skila skriflegri greinagerð til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

ES ákveður þóknun til þeirra.

ES sendir endurrit af greinagerðinni til viðkomandi yfirvalds.

Sérstök ákvæði

60. gr.

Iðnaðarráðherra setur reglur um tilkynningu, skil á ársreikningum o.fl., skráningu og um útgáfu skrár um skráðar sjálfseignarstofnanir.

Iðnaðarráðherra getur sett nánari reglur um gjöld skv. 58. gr. og reglur um gjöld vegna skráningar, útprintanir o.fl. og reglugerð. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen hefur lögtaksheimild vegna gjaldanna.

61. gr.

Skjöl í vörslu Erhvervs- og Selskabsstyrelsen eru aðgengileg almenningi. Upplýsingar sem tilkynntar eru Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skv. 37. gr. og 3. mgr. 57. gr., svo og greinagerðir skv. 59. gr. eru þó aðeins aðgengileg almenningi að því marki sem ES ákveður.

Iðnaðarráðherra getur sett ákvæði þess efnis að upplýsingar sem eru í vörslu ES og ekki varðar atvinnurekstur sjálfseignarstofnunarinnar séu ekki aðgengilegar almenningi.

61. gr. a

Ef iðnaðarráðherra skilar sínum heimildum skv. lögum til ES getur ráðherrann sett reglur um möguleika á kvörtun, þar á meðal að kvörtunum verði ekki skotið til hærra stjórnstigs.

Ef skráning brýtur í bága við rétt einhvers er það dómstólanna að taka ákvörðun um brottfellingu. Mál um þetta skal höfða á hendur stofnuninni í síðasta lagi sex mánuðum eftir birtingu skráningarinnar í Statstidende. Dómstóllinn sendir Erhvervs- og Selskabsstyrelsen útskrift á dóminum. Um lyktir máls skal án gjaldtöku birta athugasemd í skránnig um sjálfseignarstofnanir sem stundaatvinnurekstur og tilkynningu í Statstidende.

Öðrum ákvörðunum ES skv. lögum eða forskriftum sem gefin eru skv. lögum að frátöldum ákvörðunum sem viðkomandi yfirvald tekur, sbr. 1. stafl. 1. mgr. 57. gr., má

skjóta til Kæruneftndar atvinnumála hjá iðnaðarráðuneytinu í síðasta lagi fjórum vikum eftir að ákvörðunin var tilkynnt viðkomandi.

Akvörðun ES á fresti skv. 2. mgr. 55. gr. og tilkynningu um lengingu fresta skv. 4. mgr. 57. gr., svo og ákvörðunum skv. 2. mgr. 5 gr., 37. gr., 3. mgr. 57. gr. og 59. gr. er þó ekki heimilt að skjóta til hærra stjórnstigs.

XI. KAFLI

Refsingar

63. gr.

Ef ekki liggur þyngri refsing við brotum skv. öðrum lögum varðar það sektum að brjóta gegn ákvæðum laga þessara um skil á tilkynningum og ársreikningum o.fl. til ES. Á sama hátt varðar það sektum til handa stjórnarmönnum, framkvæmdastjórum, endurskoðendum og skoðunarmönnum eða varamönnum þeirra ef þeir í heimildaleyzi greina frá því sem þeir hafa aflað vitneskju um í störfum sínum.

Það varðar sektum ef af ásetningi eða stórfelldu gáleysi er brotið gegn:

1. 23. gr., 3. mgr. 25. gr., 51. gr. eða 1. mgr. 67. gr.,
2. þeim ákvæðum sem getið er í 2. mgr. 28. gr. laga um skil tiltekinna félaga á ársreikningi o.fl. að því marki sem refsað verður fyrir slíkt brot skv. 65. gr. téðra laga.

Það varðar sektum ef gróflega eða endurtekið er brotið gegn 1. mgr. 19. gr., 3. mgr. 21. gr. og 43. gr.

Í forskriftum sem gefin eru skv. lögnum má ákvarða sekt vegna brota gegn ákvæðum forskriftanna.

64. gr.

Ef stjórn sjálfseignarstofnunar, framkvæmdastjórn hennar eða endurskoðandi lætur hjá liða ífmanlega að rækja þær skyldur sem á þeim hvíla miðað við ES og viðkomandi yfirvald eða sem á þeim hvíla skv. reglum sem gefnar eru út skv. lögnum getur ES eða viðkomandi yfirvald beitt dag- eða vikusektum gagnvart þeim.

XII. KAFLI

Akvæði um gildistöku o.fl.

65. gr.

Lögin öðlast gildi 1. janúar 1985. 48. gr., sbr. 57. gr. öðlast gildi daginn eftir að lögin hafa verið birt í Lovtidende.

Jafnframt er numin úr gildi 5. ngr. 1. gr. laga nr. 370 13. júní 1973 um hlutafélög með síðustu áorðnum breytingum með lögum nr. 282 9. júní 1982. Ennfremur fellur brott »og 5« í 4. mgr. 1. gr. laga nr. 371 13. júní 1973 um einkahlutafélög með síðustu áorðnum breytingum með lögum nr. 283 9. júní 1982.

Lögin gilda ekki í Færeyjum né á Grænlandi en með konunglegri tilskipun má láta þau öðlast gildi fyrir þessa landshluta með þeim frávikum sem sérstakar aðstæður landshlutanna gefa tilefni til.

66. gr.

Gildistaka 2. mgr. 28. gr. vegna sjálfseignarstofnana sem stofnaðar voru fyrir 29. janúar 1981 og hafa þann aðaltilgang að stunda útgerðarstarfsemi eða tengjast starfsemi hlutafélags eða einkahlutafélags eða annars fyrirtækis sem hefur slíkan aðaltilgang með þeim hætti sem lýst er í 3. tl. 2. mgr. 1. gr. verður ákveðin af iðnaðarráðherra. Þessar sjálfseignarstofnanir skulu í staðinn semja ársreikning og hugsanlega samstæðureikning skv. reglunum í 12. kafla laga um hlutafélög, að frátaldrí 108. gr., með þeim frávikum og þeirri aðlögun sem leiða af sérstökum aðstæðum sjálfseignarstofnana. Akvæði 3. og 4. mgr. 28. gr. gilda með nauðsynlegri aðlögun.

67. gr.

Innan sex mánaða eftir gildistöku laganna skal tilkynna starfandi sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur til ES.

Innan árs eftir gildistöku laganna skulu starfandi sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur fullnægja ákvæðum laga þessara nema iðnaðarráðherra að höfðu samráði

við dómsmálaráðherra veitti að fullu eða að hluta undanþágu frá þeirri kröfu. Þetta á þó ekki við um 1. og 2. mgr. 4. gr., 6. gr., 8. gr. og 17. gr. Vegna sjálfseignarstofnana sem stofnaðar voru fyrir gildistöku laganna gildir 2. stafl. 1. mgr. 12. gr. gyrost þegar velja skal mann úr stjórninni.

Innan þriggja ára eftir gildistöku laganna skulu starfandi sjálfseignarstofnanir útvega stofnfé að fjárhæð minnst DKK300.000. Þetta á þó ekki við ef ES á grundvelli yfirlýsingar stjórnar þarum telur að með hliðsjón af aðstæðum stofnunarinnar verði að teljast útilokað að útvega stofnfé að téðri fjárhæð. Yfirlýsingu stjórnar skal fylgja umsögn endurskoðanda.

Akvæði 1. stafl. 3. mgr. gildir ekki um stofnanir sem 2. mgr. 11. gr. tekur til.

68. gr.

Akvæði laga nr. 23 1. mars 1889 um viðskiptaskrár, firma og prókúruumboð um tilkynningar til viðskiptaskráa um félög með takmarkaða ábyrgð gilda ekki um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur sem hafa heimili í landi þessu.

Ef sjálfseignarstofnun sem er skráð í viðskiptaskrá eða félagaskrá verður skráð í skrá um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur og þetta er kunnbert í Statstidende er stofnunin felld út úr viðskiptaskránni eða félagaskránni. Skjöl varðandi slíka stofnun eru færð í vörslu Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Ég undirritaður Lars H. Andersen
votta hér með að texti þessi er
fullgerð og nákvæm þýðing á
meðfylgjandi frumriti /afriti
sem er ritað á dönsku.

Akranesi þ. 7110-96
Lars H. Andersen
löggiltur skjalapýðandi

Lov om erhvervsdrivende fonde

Lovbekendtgørelse nr. 756 af 18. november 1991

Kapitel I. Lovens anvendelsesområde

§ 1. Loven finder anvendelse på fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner, der efter stk. 2 anses for at være erhvervsdrivende (erhvervsdrivende fonde).

Stk. 2. En fond anses efter denne lov for erhvervsdrivende, hvis den:

- 1) overdrager varer eller immaterielle rettigheder, erlægger tjenesteydelser eller lignende, for hvilke den normalt modtager vederlag, eller
- 2) udøver virksomhed med salg eller udlejning af fast ejendom eller
- 3) har den i aktieselskabslovens § 2, stk. 2, jf. stk. 4 og 5, anførte forbindelse med et aktie- eller anpartsselskab eller med en anden virksomhed af den i nr. 1 eller 2 nævnte art eller
- 4) udøver en bestemmende indflydelse over en anden virksomhed i henhold til vedtægt eller aftale og har en betydelig andel i dens driftsresultat uden at have den i nr. 3 anførte forbindelse med virksomheden.

Stk. 3. En fond anses dog ikke for erhvervsdrivende, hvis den virksomhed, fonden udøver eller har den i stk. 2, nr. 3, anførte forbindelse med, er af begrænset omfang eller kun omfatter en uvæsentlig del af fondens samlede formue.

Stk. 4. Loven omfatter ikke:

- 1) fonde, der er oprettet ved eller i henhold til lov eller ved mellemfolkelig overenskomst mellem Danmark og en anden stat, og som er undergivet tilsyn af en af staterne,

- 2) Danmarks Nationalbank, sparekasser, pensionskasser og godkendte realkreditinstitutter,

- 3) almennyttige boligselskaber, godkendte uddannelsesinstitutioner og teknologiske serviceinstitutioner, såfremt fonden ikke ud over sit hovedformål varetager andre opgaver,

- 4) fonde, med hvilke en kommune eller amtskommune har indgået en aftale til opfyldelse af kommunens eller amtskommunens forpligtelser i henhold til lov om social bistand, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver,

- 5) selvejende institutioner, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning eller bestemmelser udstedt i henhold til anden lovgivning.

Stk. 5. Fondsmyndigheden kan med industriministerens samtykke bestemme, at en fond, som på anden måde end efter denne lov er undergivet offentligt tilsyn og økonomisk kontrol, helt eller delvis skal være undtaget fra loven.

Stk. 6. I Erhvervs- og Selskabsstyrelsen oprettes en fortegnelse over de fonde, som i medfør af stk. 4 og 5 ikke er omfattet af loven. Industriministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 7. Reglen i § 57 a finder tilsvarende anvendelse på fonde, der falder uden for lovens område efter stk. 4-5. Afgørelse træffes af den pågældende tilsynsmyndighed.

Lovtekster til fondsløvene

§ 2. En fond, som omfattes af § 1, stk. 2, nr. 3, anses som moderfond, og den eller de aktie- eller anpartsselskaber eller andre virksomheder, med hvilke fonden har den dér anførte forbindelse, anses som dattervirksomheder.

Stk. 2. En moderfond og dens dattervirksomheder udgør i forening en koncern.

§ 3. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen afgør i tvivlstilfælde, om en fond er omfattet af denne lov.

Kapitel 2. Navn

§ 4. Erhvervsdrivende fonde skal i deres navn benytte ordet »fond«.

Stk. 2. Erhvervsdrivende fondes navne skal tydeligt adskille sig fra andre fondes navne og må ikke være egnede til at vildlede. I navnet må der ikke uberettiget optages slægtsnavn, firma, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn o.lign., der ikke tilkommer fonden, eller noget, som kan forveksles hermed.

Stk. 3. En erhvervsdrivende fonds navn, hjemsted (hovedkontor) samt det registreringsnummer, hvorunder den er indført i registeret for erhvervsdrivende fonde, skal anføres på fondens breve og andre forretningspapirer.

Stk. 4. Udøver fonden tillige virksomhed under anvendelse af binavne, skal disse angives i vedtægten i forbindelse med fondens navn. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på erhvervsdrivende fondes binavne. Ved benyttelse af binavnet skal fondens hovednavn tilføjes binavnet i parentes.

Kapitel 3.

Registrering af stiftelsen Vedtægt

§ 5. En erhvervsdrivende fond skal af be-

styrelsen anmeldes til registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (registeret for erhvervsdrivende fonde).

Stk. 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan kræve de oplysninger, der er nødvendige for at bedømme, om betingelserne for registrering er opfyldt.

§ 6. En erhvervsdrivende fond, der ikke er registreret i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, kan ikke som sådan erhverve rettigheder eller indgå forpligtelser. Den kan heller ikke være part i retssager bortset fra søgsmål om stiftelsen.

Stk. 2. For forpligtelser, der før registreringen indgås på fondens vegne, hæfter de, der har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor, solidarisk. Ved registreringen overtager fonden disse forpligtelser.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 gælder ikke for fonde, der tidligere har drevet virksomhed i henhold til lov om fonde og visse foreninger.

§ 7. For en erhvervsdrivende fond skal der oprettes en vedtægt. Denne skal indeholde angivelse af:

- 1) fondens navn,
- 2) fondens stifter (stiftere),
- 3) den kommune her i landet, hvor fonden skal have sit hjemsted (hovedkontor),
- 4) fondens formål,
- 5) grundkapitalens størrelse, og hvorledes den er indbetalt (kontant eller i andre værdier),
- 6) hvorvidt fonden i forbindelse med stiftelsen i øvrigt skal overtage andre værdier end kontanter,
- 7) eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre,
- 8) antallet af bestyrelsesmedlemmer, og hvorledes de udpeges,
- 9) regnskabsaflæggelse, herunder regnskabsåret,

10) anvendelse af overskud.

Stk. 2. Dokumenter, hvortil der henvises i vedtægten, men hvis hovedindhold ikke er gengivet i vedtægten, skal vedhæftes denne.

Stk. 3. Fastsætter bestyrelsen almindelige retningslinier vedrørende de i stk. 1, nr. 4 og 10, nævnte forhold, skal disse indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

§ 8. Bestemmelser i en vedtægt, der tilføjer medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til uddeling fra en fond, har ikke retsvirkning efter deres indhold, i det omfang fortrinsretten rækker videre end til personer, der lever på stiftelsestidspunktet, og til én i forhold til disse udsødt generation.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder tilsvarende for bestemmelser i en vedtægt, der tilføjer medlemmer af en bestemt familie eller visse familier fortrinsret til at indtage en bestemt stilling eller til på anden måde, herunder i form af arbejdsvederlag, at opbevare økonomiske ydelser fra fonden eller fra en virksomhed, hvorover fonden har en bestemmende indflydelse. Dette gælder dog ikke hverv som medlem af bestyrelsen.

Kapitel 4. Kapital

§ 9. En erhvervsdrivende fond skal have en grundkapital på mindst 300.000 kr. Fonden kan ikke registreres, før den i vedtægten fastsatte grundkapital er fuldt indbetalt.

Stk. 2. Skal indbetaling af en fonds grundkapital helt eller delvis ske i andre værdier end i kontanter (apportindskud), eller skal en fond overtage sådanne værdier i forbindelse med oprettelsen, skal der redegøres for de omstændigheder, der er af be-

tydning for bedømmelsen af Indskuddet eller overtagelsen. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af de enkelte Indskudte eller overtagne aktiver og skal angive navn og bopæl på de personer, der er omfattet af aftale om Indskud eller overtagelse. I forbindelse hermed skal der afgives erklæring af en statsautoriseret eller registreret revisor om den værdi, hvortil de Indskudte eller overtagne aktiver kan optages i balancen, herunder oplysning om den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen.

Stk. 3. Apportindskud skal kunne gøres til genstand for økonomisk vurdering og kan ikke foretages ved påtagelse af forpligtelse til at udføre arbejde eller erlægge tjenesteydelse.

Stk. 4. For aktier og obligationer, der er optaget til notering på Københavns Fondsbørs, kan den senest noterede køberkurs lægges til grund. For andre aktier, for andre obligationer, for anpart i anpartsselskaber samt for kapitalandele i dattervirksomheder kan skattekursen lægges til grund.

Stk. 5. Såfremt erklæring ikke er afgivet inden for de sidste fire måneder før anmeldelse i henhold til § 53, stk. 2, skal der afgives en supplerende erklæring fra den revisor, der har afgivet erklæringen, om apportindskuddets værdi i mellemtiden er ændret væsentligt.

§ 10. En erhvervsdrivende fonds grundkapital kan forhøjes ved bestyrelsens beslutning:

- 1) ved overførelse af reserver eller overskud ifølge fondens senest reviderede årsregnskab eller

- 2) ved arv, gave eller lignende bidrag, som fonden har modtaget til forhøjelse af grundkapitalen.

Stk. 2. Bestyrelsen foretager de ændringer af vedtægten, der er en nødvendig følge af en forhøjelse i henhold til stk. 1.

Lovtekster til fondsløvene

Sik. 3. Ved kapitalforhøjelse, der sker på grundlag af arv, gave eller lignende bidrag i andre værdier end kontanter, gælder reglerne i § 9, stk. 2-5, idet erklæring efter stk. 2, sidste pkt., dog afgives af fondens revisor.

Sik. 4. Ved kapitalforhøjelse, der sker i form af oversførelse af reserver eller overskud, skal fondens revisor afgive erklæring om, at fondens økonomiske stilling ikke er forringet på en sådan måde, at de reserver eller overskud, der oversføres, ikke længere er til stede.

Sik. 5. Kapitalforhøjelse efter stk. 1 skal anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden en måned efter beslutning om oversførelse fra reserver eller overskud, henholdsvis efter indbetaling af forhøjelsesbeløbet.

§ 11. Nedsættelse af grundkapitalen kræver fondsmyndighedens samtykke. Industriministeren kan fastsætte regler om meddelelse af samtykke, herunder om underretning af kreditorer, og om indgivelse af anmeldelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Sik. 2. Vedtægten kan bestemme, at grundkapitalen gennem et nærmere fastsat tidsrum skal nedsættes med bestemte beløb eller bestemte andele med henblik på uddeling til formålet. De nødvendige vedtægtsændringer som følge af en nedsættelse beslutes af bestyrelsen og skal anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden en måned efter beslutningen. Uddeling i henhold til 1. pkt. og nedsættelse af grundkapitalen kan kun ske, såfremt fondens revisor erklærer, at fonden efter uddelingen vil have tilstrækkelige midler til at dække sine kreditorer.

Sik. 3. Grundkapitalen kan ikke nedsættes til et beløb under det i § 9, stk. 1, 1. pkt., fastsatte mindstebeløb.

Kapitel 5. Ledelse

§ 12. En erhvervsdrivende fond ledes af en bestyrelse, der ud over de bestyrelsesmedlemmer, der vælges efter § 22, stk. 1, 1. pkt., består af mindst 3 medlemmer. En fortegnelse over medlemmerne af bestyrelsen skal indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ved registrering.

Sik. 2. Bestyrelsen kan ansætte en eller flere direktører.

Sik. 3. Flertallet af bestyrelsens medlemmer må ikke være ansat som direktører i fonden. En direktør må ikke uden fondsmyndighedens samtykke vælges til formand.

§ 13. Bestyrelsesmedlemmer og direktører skal være myndige. Direktører og mindst halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne skal være bosat her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav eller kravet strider mod internationale forpligtelser.

§ 14. Et bestyrelsesmedlem kan til enhver tid udtræde af bestyrelsen.

Sik. 2. Et bestyrelsesmedlem skal udtræde, såfremt denne er under konkurs.

Sik. 3. Et bestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i en handling, som gør den pågældende uværdig til fortsat at være medlem af bestyrelsen, skal udtræde af bestyrelsen.

Sik. 4. Et bestyrelsesmedlem, som på grund af længerevarende sygdom eller anden svækkelse har vist sig ude af stand til at beklæde hvervet som medlem af bestyrelsen, eller som har vist sig klart uegnet, skal udtræde af bestyrelsen.

§ 15. Fondsmyndigheden kan afsætte et bestyrelsesmedlem eller en direktør, der ikke opfylder betingelserne i § 13. Fonds-

myndigheden kan endvidere afsætte et bestyrelsesmedlem, der ikke opfylder kravene i oprettelsesdokumentet for fonden eller vedtægten, eller som skal udtræde af bestyrelsen efter reglerne i § 14, stk. 2-4.

§ 16. Ved et bestyrelsesmedlems afgang udpeges det nye medlem i overensstemmelse med vedtægten.

Stk. 2. Sker udpegning ikke i overensstemmelse med vedtægten, foretages den af fondsmyndigheden.

§ 17. Stifteren, dennes ægtefælle eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægts- eller svogerskab i ret op eller nedstigende linje eller sidelinjen så nært som søskende, kan ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal.

Stk. 2. Stiftes en fond af et selskab, kan en person, der direkte eller indirekte ejer mere end halvdelen af den stemmeberettigede kapital i selskabet, ikke uden fondsmyndighedens samtykke udgøre bestyrelsens flertal sammen med de personer, der er knyttet så nært til den pågældende som angivet i stk. 1, ligesom de sidstnævnte personer heller ikke uden fondsmyndighedens samtykke kan udgøre bestyrelsens flertal.

§ 18. Lovens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmer finder tilsvarende anvendelse på suppleanter for disse.

§ 19. Vederlag til bestyrelsesmedlemmer må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdsomfang.

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte regler om størrelsen af vederlaget til bestyrelsesmedlemmer. Et vederlag, der ikke er fastsat i overensstemmelse med disse

regler, skal godkendes af fondsmyndigheden.

Stk. 3. Fondsmyndigheden kan nedsætte et vederlag, der findes for højt.

§ 20. Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem fonden og den pågældende selv eller spørgsmål mod den pågældende selv eller om aftaler mellem fonden og tredjemand eller spørgsmål mod tredjemand, hvis den pågældende deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens.

§ 21. Formanden skal sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt, og skal påse, at samtlige medlemmer indkaldes.

Stk. 2. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når halvdelen af medlemmerne eller det højere antal, som foreskrives i vedtægten, er til stede. Medmindre vedtægten bestemmer andet, træffer bestyrelsen beslutning ved simpelt stemmeflertal, og formandens stemme er i tilfælde af stemmelighed afgørende.

Stk. 3. Fondens bestyrelse må kun med fondsmyndighedens samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes.

Stk. 4. Over forhandlingerne i bestyrelsen skal der føres en protokol, der underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer. Et bestyrelsesmedlem eller en direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutning, har ret til at få sin mening indført i protokollen.

§ 22. De i aktieselskabsloven og i henhold til denne fastsatte regler om medarbejderes valg af bestyrelsesmedlemmer finder tilsvarende anvendelse på en erhvervsdrift-

medarbejderne, deltager kun i behandlingen af spørgsmål, som ikke vedrører erhvervsvirksomheden, såfremt dette er bestemt i vedtægten. I det omfang nye bestyrelsesmedlemmer skal udpeges af bestyrelsen, deltager de bestyrelsesmedlemmer, der er valgt af medarbejderne, ikke i udpegelsen, medmindre andet er bestemt i vedtægten.

Stk. 2. Hvor de af medarbejderne valgte bestyrelsesmedlemmer efter stk. 1, 2. eller 3. pkt., ikke deltager i behandlingen, medregnes de pågældende bestyrelsesmedlemmer ikke, når det til en beslutning krieves, at et bestemt antal af medlemmerne eller en bestemt del af bestyrelsen er til stede.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på moderfonde, jfr. § 2, hvis erhvervsmæssige virksomhed udelukkende består i drift af massemedier og hermed beslægtet virksomhed.

§ 23. I en moderfond skal de enkelte medlemmer af fondens bestyrelse og direktion ved deres indtræden i bestyrelsen eller direktionen give bestyrelsen meddelelse om deres kapitalandele i dattervirksomheder samt meddelelse om senere erhvervelse og afhændelse af sådanne andele. Disse meddelelser skal indføres i en særlig protokol. Fondens bestyrelse kan vælge at føre en fælles protokol for samtlige virksomheder i koncernen.

Stk. 2. Bestyrelsesmedlemmer og direktører i en moderfond må ikke udføre eller deltage i spekulationsforretninger vedrørende kapitalandele i dattervirksomheder.

§ 24. Bestyrelsen i en moderfond skal underrette en dattervirksomhed, så snart et koncernforhold er etableret. En dattervirksomhed skal give moderfonden de oplys-

koncernens virksomhed.

Stk. 2. En moderfond skal løbende underrette dattervirksomheder om forhold, der har interesse for koncernens erhvervsvirksomhed som helhed. En dattervirksomhed skal endvidere underrettes om påtænkte beslutninger af væsentlig betydning for dattervirksomheden.

§ 25. Bestyrelsen forestår ledelsen og organisationen af en erhvervsdrivende fonds virksomhed. Findes der en direktion, forestås ledelsen af bestyrelsen og direktionen.

Stk. 2. Direktionen varetager den daglige ledelse af fonden og skal derved følge de retningslinier og anvisninger, som bestyrelsen har givet.

Stk. 3. Bestyrelsen skal påse, at bogføringen og formueforvaltningen kontrolleres på en efter fondens forhold tilfredsstillende måde. Er der ansat en direktion, skal denne sørge for, at fondens bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde.

Stk. 4. Prokura kun kan meddeles af bestyrelsen.

§ 26. Et medlem af bestyrelsen, en direktør, fondsmyndigheden eller Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan forlange, at bestyrelsen indkaldes.

§ 27. En erhvervsdrivende fond forpligtes ved retshandler, der på fondens vegne indgås af den samlede bestyrelse eller af et medlem af bestyrelsen eller af en direktør.

Stk. 2. Den tegningsret, som efter stk. 1 tilkommer det enkelte medlem af bestyrelsen og af direktionen, kan i vedtægten begrænses således, at tegningsretten kun

hver for sig eller i forening. Anden begrænsning i tegningsretten kan ikke registreres.

Kapitel 6. Årsregnskab og revision

Årsregnskab m.v.

§ 28. For hvert regnskabsår udarbejder bestyrelsen og direktionen i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægtens regler herom et årsregnskab bestående af resultatopgørelse, balance og noter. I moderfonde udarbejdes tillige et koncernregnskab, der består af resultatopgørelse, balance og noter. Endvidere udarbejdes en årsberetning. De opregnede dele udgør en helhed.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 1, stk. 2-4, § 2, stk. 3, §§ 2 a-5, § 8, kapitlerne 3-8 a samt § 63 i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v. (årsregnskabsloven) finder tilsvarende anvendelse på erhvervsdrivende fonde med de fravigelser og tilpasninger, der følger af fondes særlige forhold.

Stk. 3. Udøver en fond aktiviteter, der efter deres karakter eller formål adskiller sig væsentligt fra fondens erhvervmæssige virksomhed,

1) skal indtægter og udgifter samt aktiver og passiver vedrørende sådanne aktiviteter, i det omfang det er nødvendigt for at opfylde årsregnskabslovens § 4, stk. 2, optages særskilt i årsregnskabet og koncernregnskabet under særlige hovedposter med passende benævnelser og med forklaring i noterne af posternes særlige karakter,

2) kan finansielle anlægsaktiver vedrørende sådanne aktiviteter værdiansættes anderledes end foreskrevet i årsregnskabslovens §§ 26-29. Disse posters særlige

ne, der tillige skal angive travtveiserne indvirkning på fondens aktiver og passiver, økonomiske stilling og resultat.

Stk. 4. Moderfonde, der ikke omfattes af § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, og som ej heller, bortset fra konvertible gieldsbreve, har tilgodehavender hos eller har stillet sikkerhed for dattervirksomheder, kan, når forholdene taler derfor, udarbejde koncernregnskabet ved alene at konsolidere dattervirksomhedernes regnskaber. I så fald skal der i årsberetningen gives oplysning om anvendelse af denne fremgangsmåde med angivelse af koncernens årsresultat og egenkapital opgjort efter reglerne i kapitel 8 i årsregnskabsloven. Angivelse af koncernens årsresultat og egenkapital kan udelades, hvis kapitalandelen værdiansættes i moderfondens årsregnskab i medfør af årsregnskabslovens § 40.

Stk. 5. Er en fond ved en vedtægtsbestemmelse eller aftale knyttet til en erhvervsdrivende virksomhed eller en anden fond, skal der redegøres herfor i fondens årsregnskab eller i årsberetningen.

Stk. 6. Industriministeren kan foreskrive særlige skemuer, som fonde skal benytte ved opstilling af årsregnskabet og koncernregnskabet. Industriministeren kan endvidere fastsætte regler om, hvorledes de af stk. 3 omfattede undtagelser skal specificeres og indgå i årsregnskabet og koncernregnskabet.

Revision

§ 29. En erhvervsdrivende fonds årsregnskab og koncernregnskab skal undergives revision af en eller flere revisorer udpeget af bestyrelsen eller i henhold til vedtægten.

Stk. 2. Er der ingen revisor i fonden, udpeger fondsmyndigheden en revisor.

Lovtekster til fondslovene

Sik. 3. Revisor skal være myndig. Revisor skal have bopæl her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav eller kravet strider mod internationale forpligtelser eller mod bestemmelser fastsat af industriministeren.

Sik. 4. Lovens bestemmelser om revisorer finder tilsvarende anvendelse på revisor-suppleanter.

§ 30. (Ophævet).

§ 31. (Ophævet).

§ 32. En revisor kan afsættes af den, der har valgt revisoren, eller af fondsmyndigheden.

§ 33. (Ophævet).

§ 34. I forbindelse med sin kritiske gennemgang af fondens regnskabsmateriale og fondens forhold i øvrigt skal revisor efterkomme de krav vedrørende revisionen, som Erhvervs- og Selskabsstyrelsen eller fondsmyndigheden stiller.

Sik. 2. Revisor kan i øvrigt i påtegningen meddele oplysninger, som revisor anser det for rigtigt at lade komme til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens eller fondsmyndighedens kundskab.

§ 35. (Ophævet).

§ 36. (Ophævet).

§ 37. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og fondsmyndigheden kan pålægge revisor at give oplysninger om fondens forhold.

§ 38. (Ophævet).

§ 39. For fonde, der er undergivet statslig eller kommunal revision, finder reglerne

om revision i kapitel 6 og i årsregnskabsloven ikke anvendelse.

Kapitel 7.

Uddeling og overskudsanvendelse

§ 40. Det påhviler bestyrelsen at foretage uddeling i overensstemmelse med § 41 til de formål, der er fastsat i vedtægten. Bestyrelsen kan foretage rimelige henlægninger til konsolidering af fonden.

§ 41. Uddeling kan kun ske af følgende midler:

- 1) årsresultatet, overført overskud fra tidligere år og andre reserver, der ikke er bundne ifølge fondens vedtægt, efter fradrag af ulækket underskud og pligtige henlæggelser,
- 2) kapitalnedsættelsesbeløb efter § 11.

§ 42. Såfremt uddelingen til formålet står i klart misforhold til fondens midler, kan fondsmyndigheden henstille til bestyrelsen at overveje at søge uddelingen forøget eller nedsat.

Sik. 2. Må uddelingens størrelse anses for at indebære fare for en krænkelse af fondens vedtægt, kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen pålægge bestyrelsen at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af uddelingen.

Sik. 3. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan efter udtalelse fra fondsmyndigheden pålægge bestyrelsen at foretage henlæggelser.

§ 43. Bestyrelsen kan ikke tillægge stiftere, bestyrelsesmedlemmer, revisorer, direktører eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, andre ydelser end et vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og

arbejdets omfang. Tilsvarende gælder for den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold.

Stk. 2. Ydelse af lån og sikkerhedsstillelse for lån til den i stk. 1 nævnte kredt er ikke tilladt.

Kapitel 8. Erstatning

§ 44. Bestyrelsesmedlemmer, direktører og granskningsmænd, som under udførelsen af deres hverv forsættligt eller uagtsomt har tilføjet fonden skade, er pligtige at erstatte denne.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til revisorer. Er et revisionselskab valgt til revisor, er både revisionselskabet og den revisor, hvem revisionen er overdraget, erstatningsansvarlige.

Stk. 3. Erstatningen kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

§ 45. Beslutning om anlæggelse af søgsmål mod bestyrelsesmedlemmer, direktører, granskningsmænd, revisorer eller tredjemand kan træffes af bestyrelsen eller fondsmyndigheden.

§ 46. De i § 44, stk. 1 og 2, nævnte personer er tillige erstatningsansvarlige for skade, de under udførelsen af deres hverv forsættligt eller uagtsomt har tilføjet kreditorer eller tredjemand.

Stk. 2. § 44, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

§ 47. Søgsmål mod bestyrelsesmedlemmer, direktører, granskningsmænd eller revisorer kan anlægges ved retten på det sted, hvor fonden har sit hjemsted.

Kapitel 9. Ændring af vedtægten m.v.

§ 48. Efter indstilling fra bestyrelsen og med justitsministerens samtykke kan fondsmyndigheden tillade, at en bestemmelse i en vedtægt ændres. Det kan herunder tillades, at fonden sammenlægges med andre erhvervsdrivende fonde eller opløses.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 finder anvendelse, uanset om der i vedtægten er tilfaldt bestyrelsen eller andre ret til at ændre vedtægten.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at visse vedtægtsbestemmelser kan ændres af bestyrelsen alene eller af bestyrelsen med fondsmyndighedens tilladelse.

§ 49. Justitsministeren kan efter forhandling med fondsmyndigheden og bestyrelsen beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, når bestemmelsen er ugenomsyrlig eller har vist sig klart uhensigtsmæssig.

Stk. 2. Justitsministeren kan beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, når den strider mod lovgivningen eller oprettelsesdokumentet for fonden.

§ 50. Industriministeren kan fastsætte regler om opløsning af erhvervsdrivende fonde.

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte regler, hvorefter aktieselskabslovens kapitel 15 med de fornødne tilpasninger finder anvendelse på:

- 1) fusion af erhvervsdrivende fonde,
- 2) fusion, hvorved en møderfond overtager en dattervirksomhed, der er et aktie- eller anpartsselskab. . .

§ 51. Bliver en fond omfattet af denne lov, skal den inden fire måneder anmeldes som erhvervsdrivende fond til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Som bilag til anmeldelse

delser skal vedlægges en redegørelse fra bestyrelsen om virksomheden. Reglerne i § 5, stk. 2, § 7, stk. 1, nr. 5, samt § 9 finder anvendelse ved registreringer.

§ 52. Hvis en fond ophører med at drive erhvervsvirksomhed, skal bestyrelsen anmelde dette til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Som bilag til anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse for virksomhedens ophør. Fonden slettes af registeret for erhvervsdrivende fonde med virkning fra det kommende regnskabsårs begyndelse, og styrelsen underretter fondsmyndigheden herom.

Kapitel 10. Anmeldelse og registrering Fondsmyndighedens og Erhvervs- og Selskabsstyrelsens opgaver Granskning

Anmeldelse

§ 53. I Erhvervs- og Selskabsstyrelsen føres et register over fonde, der er omfattet af denne lov.

Sik. 2. Anmeldelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i henhold til § 5 skal ske senest tre måneder efter, at vedtægten er underskrevet. Er en fond stiftet ved testament, skal den anmeldes umiddelbart efter boets slutning.

Sik. 3. Ændring i en fonds vedtægt eller ændring i et forhold, hvorom anmeldelse er sket, skal anmeldes inden en måned til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Sik. 4. Senest seks måneder efter regnskabsårets udgang skal til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen indsendes bekræftet kopi af det reviderede årsregnskab, herunder koncernregnskab, samt af årsberetningen.

Sik. 5. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen sender genpart af anmeldelser samt giver meddelelse om registreringer til fondsmyndigheden.

§ 54. Ved stiftelse, forhøjelse eller nedsettelse af grundkapitalen skal anmeldelsen vedlægges oplysning om de dermed forbundne omkostninger.

Registrering

§ 55. Registrering skal nægtes, såfremt det anmeldte ikke er i overensstemmelse med denne lov, med bestemmelser, som er fastsat i medfør af § 11, stk. 1, § 50 og § 60, stk. 1, eller med vedtægten.

Sik. 2. Kan en anmeldelse ikke registreres på grund af en fejl eller mangel, kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fastsætte en frist til berigtigelse. Sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist, nægtes registrering.

Sik. 3. Anmelderen skal have skriftlig meddelelse om nægtelse af registrering og grunden hertil.

§ 56. Registreringer i registeret for erhvervsdrivende fonde efter denne lov eller efter regler udstedt i henhold til loven og modtagelse af årsregnskab m.v. efter § 53, stk. 4, skal straks bekendtgøres i Statstidende.

Sik. 2. Indholdet af bekendtgørelser i Statstidende anses for at være kommet til tredjemands kundskab.

Sik. 3. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan bestemme, at alle eller nogle registreringer m.v. offentliggøres i en særlig registreringstidende. Styrelsen kan endvidere bestemme, at registrering og offentliggørelse skal ske i styrelsens edb-informationsystem samtidig med eller i stedet for registreringstidende. Oplysninger offentliggjort i edb-informationsystemet og i registreringstidende anses for at være kommet til tredjemands kundskab og har i enhver henseende samme retsvirkning som offentliggørelse i Statstidende.

Fondsmyndighedens og Erhvervs- og Selskabsstyrelsens opgaver

§ 57. Fondsmyndighed efter denne lov udøves af industriministeren. Enhører fondens hovedformål under justitsministerens forretningsområde, udøves fondsmyndigheden af justitsministeren. Det samme gælder, hvis fonden har flere ligestillede formål, der ikke hører under samme minister.

Stk. 2. Ved overtrædelse af bestemmelserne i denne lov kan fondsmyndigheden eller Erhvervs- og Selskabsstyrelsen give bestyrelsen, direktør eller revisor pålæg om at bringe forholdet i overensstemmelse med lovens regler.

Stk. 3. Fondsmyndigheden og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan forlange de oplysninger, der er nødvendige til varetægtelse af deres opgaver.

Stk. 4. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan meddele forlængelse af de frister, der er fastsat i denne lov.

§ 57a. Fondsmyndigheden træffer bestemmelse om, i hvilket omfang videregående regler om tilsyn i statsfestede fondes vedtægter skal gælde ved siden af lovens almindelige regler.

§ 58. Til dækning af udgifterne ved administrationen af denne lov skal de enkelte fonde betale en afgift, jfr. § 60, stk. 2. Afgiften betales henholdsvis ved registrering og ved indsendelsen af årsregnskab.

Granskning

§ 59. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan bestemme, at der skal foretages granskning af nærmere angivne forhold vedrørende en erhvervsdrivende fond, dens forvaltning eller regnskaber. Styrelsen udpeger en eller flere granskningsmænd. Udgifterne til granskning udredes foreløbig af styrelsen, men afholdes af fonden.

Stk. 2. Reglen i § 61 h i årsregnskabsloven finder anvendelse.

Stk. 3. Granskningsmændene skal afgive en skriftlig beretning til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Styrelsen fastsætter deres vederlag.

Stk. 4. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen sender genpart af beretningen til fondsmyndigheden.

Særlige bestemmelser

§ 60. Industriministeren fastsætter regler om anmeldelse, indsendelse af årsregnskaber m.v., registrering og om udgivelse af en fortegnelse over registrerede fonde.

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte nærmere regler om afgifter i henhold til § 58 og regler om afgifter for anmeldelse, udskrifter m.v. og bekendtgørelse. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har udvaltningsret for afgifterne.

§ 61. Dokumenter, der beror i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, er offentligt tilgængelige. Oplysninger, der meddeles Erhvervs- og Selskabsstyrelsen efter § 37 og § 57, stk. 3, samt beretninger efter § 59 er dog kun offentligt tilgængelige i det omfang, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bestemmer det.

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte bestemmelser om, at oplysninger, der beror i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, og som ikke angår fondens erhvervsvirksomhed, ikke er offentligt tilgængelige.

§ 61a. Henlægger industriministeren sine beføjelser efter loven til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, kan ministeren fastsætte regler om klageadgangen, herunder at klager ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

§ 62. Krænker en registrering nogens ret,

hører spørgsmålet om registreringens udslettelse under domstolene. Sag herom skal anlægges mod fonden senest seks måneder efter registreringens bekendtgørelse i Statstidende. Retten tilkender Erhvervs- og Selskabsstyrelsen udskrift af dommen. Om sagens udfald skal der uden betaling optages bemærkning i registret for erhvervsdrivende fonde og ske bekendtgørelse i Statstidende.

Stk. 2. Andre afgørelser truffet af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i henhold til loven eller forskrifter udstedt i medfør af loven bortset fra afgørelser som fondemyndighed, jf. § 57, stk. 1, 1. pkt., kan indbringes for Industriministeriets Erhvervsankenævns senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 3. Erhvervs- og Selskabsstyrelsens fastsættelse af frist efter § 55, stk. 2, og meddelelse af fristforlængelse efter § 57, stk. 4, samt afgørelser efter § 5, stk. 2, § 37, § 57, stk. 3 og § 59 kan dog ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Kapitel 11. Straffebestemmelser m.v.

§ 63. Er strengere straf ikke forskyldt efter anden lovgivning, straffes overtrædelser af lovens forskrifter om indsendelse af anmeldelser og årsregnskaber m.v. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen med bøde. På samme måde straffes bestyrelsesmedlemmer, direktører, revisorer og granskingsmænd eller suppleanter for disse, dersom de ubeføjet røber, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kundskab om.

Stk. 2. Med bøde straffes forættelig eller groft uagtsom overtrædelse af:

- 1) § 23, § 25, stk. 3, § 51 eller § 67, stk. 1,
- 2) de i § 28, stk. 2, nævnte bestemmelser i lov om visse selskabers aflæggelse af

årsregnskab m.v., i det omfang en sådan overtrædelse kan straffes efter nævnte lovs § 65.

Stk. 3. Med bøde straffes grov eller gentagen overtrædelse af § 19, stk. 1, § 21, stk. 3, og § 43.

Stk. 4. I forskrifter, der udsærliges i henhold til loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 64. Undlader en fonds bestyrelse, direktion eller revisor i rette tid at efterkomme de pligter, der påhviler dem i forhold til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen eller fondemyndigheden, eller som påhviler dem ifølge regler, der udstedes i medfør af loven, kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen eller fondemyndigheden som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige eller ugentlige bøder.

Kapitel 12. Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 65. Loven træder i kraft den 1. januar 1985. § 48, jfr. § 57, finder anvendelse fra dagen efter lovens bekendtgørelse i Lovtidende.

Stk. 2. Samtidig ophæves § 1, stk. 5, i lov nr. 370 af 13. juni 1973 om aktieselskaber, som senest ændret ved lov nr. 282 af 9. juni 1982. Endvidere udgår »og 5,« i § 1, stk. 4, i lov nr. 371 af 13. juni 1973 om anpartsselskaber, som senest ændret ved lov nr. 283 af 9. juni 1982.

Stk. 3. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, landsdelenes særlige forhold tilliger.

§ 66. Tidspunktet for ikrafttrædelsen af § 28, stk. 2, for fonde, der var oprettet inden

den 29. januar 1981, og som har til hovedformål at udøve rederivirksomhed eller har den i § 1, stk. 2, nr. 3, nævnte forbindelse med et aktie- eller anpartsselskab eller anden virksomhed, der har sådant hovedformål, hestemmes af industriministeren. Disse fonde skal i stedet udarbejde årsregnskab og eventuelt koncernregnskab efter reglerne i aktieselskabslovens kapitel 12, bortset fra § 108, med de fravigelser og tilpasninger, der følger af fondes særlige forhold. Bestemmelserne i § 28, stk. 3 og 4, anvendes med de fornødne tilpasninger.

§ 67. Inden seks måneder efter lovens ikrafttræden skal bestående erhvervsdrivende fonde anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Stk. 2. Inden et år efter lovens ikrafttræden skal bestående erhvervsdrivende fonde opfylde bestemmelserne i denne lov, medmindre industriministeren efter forhandling med justitsministeren helt eller delvis undtager fra dette krav. Dette gælder dog ikke § 4, stk. 1 og 2, § 6, § 8 og § 17. For fonde oprettet før lovens ikrafttræden gælder § 12, stk. 1, 2. pkt., først, når der skal udpeges et medlem af bestyrelsen.

Stk. 3. Inden tre år efter lovens ikrafttræden skal bestående fonde tilvejebringe en grundkapital på mindst 300.000 kr. Dette gælder dog ikke, hvis Erhvervs- og Selskabsstyrelsen på grundlag af en erklæring derom fra bestyrelsen finder, at det under hensyn til fondens forhold må anses for udelukket at tilvejebringe en grundkapital af den nævnte størrelse. Bestyrelsens erklæring skal være ledsaget af en udtalelse fra revisor.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 3, 1. pkt., gælder ikke for fonde, der omfattes af § 11, stk. 2.

§ 68. Bestemmelserne i lov nr. 23 af 1. marts 1889 om handelsregistre, firma og prokura om anmeldelse til handelsregistrene af selskaber med begrænset ansvar finder ikke anvendelse på erhvervsdrivende fonde, der har hjemsted her i landet.

Stk. 2. Blicher en fond, der er optaget i handelsregisteret eller i foreningsregisteret, optaget i registeret for erhvervsdrivende fonde, og bekendtgøres dette i Statsstidende, slettes fonden af handelsregisteret eller foreningsregisteret. Dokumenter vedrørende en sådan fond overføres til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

[Þýðing á útdrætti úr bókinni „Lærebog i fondsret“ eftir Lennart Lynge Andersen, útg. af GadJura, Kaupmannahöfn, 1995]

I. KAFLI

Inngangur. Hugtakið sjóður (sjálfseignarstofnun)

1. Inngangur

Stofnun sjálfseignarstofnunar á sér stað með því að sjóður er lagður undir sjálfstæða stjórn í því skyni að fullnægja nánar tilteknum markmiðum sem stofnandi (stofnendur) hefur ákveðið. Sjóður er sjálfseignarstofnun - sjóðurinn einn á eignarréttinn að eignunum. Stofnfé sjálfseignarstofnunarinnar gengur ekki í arf og ef sjálfseignarstofnun er leyst upp fer ekki fram úthlutun til hóps eigenda / erfingja stofnanda eða þ.u.l. Hreint stofnfé verður við upplausn stofnunarinnar aðeins greitt út í þágu þeirra málefna sem greinir í samþykktum.

Slíkar sjálfseignarstofnanir og stofnanir sem svipar til þeirra hafa verið til í Danmörku um margra alda skeið, en eiginleg löggjöf um þær var fyrst samþykkt á níunda áratug þessarar aldar. Astæðan var fremur pólitískur þrýstingur en pólitískur vilji. Á undanförmum 30-40 árum hafa mjög óraunhæfar hugmyndir verið tengdar starfsemi sjálfseignarstofnana. Flestir hafa sennilega ímyndað sér að sjálfseignarstofnun annist eins konar starfsemi sem horfi til almannaheilla - og veiti einkum og sér í lagi aðeins fé til málefna sem að dómi almennings teljast viðunandi - en einstaka menn hafa í atvinnurekstri sjálfseignarstofnana greint hættu á því að atvinnulífið færðist á einhliða óvirkar hendur sjálfseignarstofnana. Viðhorf „meirihlutans“ sjást í því að mjög hagstæðar skattareglur gilda um sjálfseignarstofnanir - svo hagstæðar að tilgangurinn er í raun sá að sjálfseignarstofnun greiði ekki skatt. Varla eru önnur dæmi þess.

Þótt mörgum sjálfseignarstofnunum hafi tekist - þrátt fyrir opnari umræðu síðan 1985 - að láta lítið á sér bera er ástæða til að ætla að bæði viðhorfin sem nefnd voru eru byggð á ágiskunum sem nánari athugun mundi gjörsamlega gera að engu. Sjálfseignarstofnanir veita árlega - með lögmætum hætti - fé í þágu málefna sem eru í órafjarlægð frá jafnvel hinum víðfeðmu hugtökum *almannaheilög í almannabágu*. Flestar sjálfseignarstofnanir eru kyrrlát fyrirbæri þar sem á einum eða tveim árlegum stjórnarfundum eru teknar ákvarðanir um úthlutun, ráðstöfun fjármagns og ársreikninga. Sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur eru ekki á sama stað í umræðunni eins og t.d. var um að ræða í lok áttunda áratugarins en það virðist ljóst að sjálfseignarstofnanir hafa ekki tekið yfir danskt atvinnulíf. E.t.v. er það varðandi þessar sjálfseignarstofnanir sem vænta má mestrar umræðu á tíunda áratugnum. Spurningin er hvort sjálft form sjálfseignarstofnunarinnar sé nægilega hentugt, einkum og sér í lagi þegar fyrirtæki hefur þörf fyrir að draga til sín fjármagn. Staða sjálfseignarstofnunarinnar hamlar því að nokkur umfram stofnunina sjálfa eigi tilkall til eigna hennar.

2. Yfirlit yfir löggjöfina

Einkum og sér í lagi á sjöunda og áttunda áratugnum var mikil gróska í stofnun sjálfseignarstofnana, einnig þeirra sem stunda atvinnurekstur. Astæðan var skattalöggjöfin og lög um opinber gjöld, vangaveltur um kynslóðaskipti og skortur á opinberu eftirliti með sjálfseignarstofnunum. Hluti af skýringunni var einnig að til voru (og eru) velviljaðir einstaklingar sem með þessu móti gátu reist sjálfum sér og fjölskyldu sinni varanlegra minnismerki og að sjálfseignarstofnanir voru lögmönnum og endurskoðendum mikilvægt viðskiptasvið. Þegar dánarbúinu og hugsanlegum deilum var lokið var það huggun að tengslin við skjólstaðinginn héldust í raun.

Nú þegar er svo mikið efni í pólitískri og réttarfarslegri tilvist sjálfseignarstofnana að réttarsagnfræðingum ber að draga sviðið inn á þeirra yfirráðasvæði. Sjá greinargerð nr. 970/1982 um

sjálfsseignarstofnanir bls. 23 og áfram (rituð af Ditlev Tamm). Lennart Lynge Andersen i Advokaten 1983, bls. 245 og áfram og sami í ársriti FSR 1989 bls. 13 og áfram¹

Eins og þegar hefur verið gefið í skyn var ekki mikil hrifning yfir því að lög skyldu sett um sjálfsseignarstofnanir. Í dómsmálaráðuneytinu [danska] höfðu um nokkurra ára skeið verið vangaveltur um sérstaka löggjöf um líknarstofnanir² sem einkum skyldi lúta að sjálfsseignarstofnunum sem ættu konunglega staðfesta³ skipulagsskrá, en svo er *Atvinnumálaráði verkalyðshreyfingarinnar* og vinstrisózialistanum *Preben Vilhjelms* fyrir að þakka að löggjafarferlið skyldi hefjast. Arið 1978 gaf Atvinnumálaráð verkalyðshreyfingarinnar út bæklinginn „Private fonds. Økonomisk magtkoncentration med offentlig støtte“ (Einkareknar sjálfsseignarstofnanir. Samþjöppun fjárhagslegs valds með opinberum stuðningi)⁴ og Preben Vilhjelms fjallaði um málið í Folketinget. Eftir að *Athugasemdum nr. 970/82 um sjálfsseignarstofnanir* hafði verið skilað voru á árinu 1984 samþykkt tvö lög um sjálfsseignarstofnanir, lög um sjálfsseignarstofnanir og tiltekin félög og lög um sjálfsseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur. Arið 1986 voru samþykkt lög um skattlagningu sjálfsseignarstofnana.

Í 9. kafla bókarinnar er nánar vikið að því hvernig reglur um verkalyðsfélög/fagleg félög bættust við lögin um sjálfsseignarstofnanir.

Lögum um sjálfsseignarstofnanir og tiltekin félög hefur verið breytt þrisvar. Fyrsta breytingin varð með lögum nr. 350 6. júní 1991 (svonefnt brottnám skrifinnaskunnar úr lögum um sjálfsseignarstofnanir) og með lögum nr. 187 23. mars 1992 (um úthlutun tiltekins gengishagnaðar, sjá auglýsingu um lög nr. 698 11. ágúst 1992. Ennfremur var lögnum breytt með lögum nr. 442 1. júní 1994 (um sjóðatæmingu félaga).

Í tengslum við lögin var gefin út reglugerð nr. 97 þann 15. mars 1985 um ráðstöfun fjármagns sjálfsseignarstofnana og þóknun til stjórnarmanna o.fl. Reglugerðinni var breytt með reglugerð nr. 144 frá 16. mars 1998 (um Værdipapircentralen), nr. 294 3. maí 1989 og nr. 677 30. október 1989 (í báðum tilvikum fjárfesting í hlutabréfum sparisjóða).

Um lagabreytingamar þrjár er fjallað í einstökum köflum bókarinnar. Lög nr. 350 9. júní 1991 eru einkum áhugaverð vegna þess að þau breyttu í mikilvægum atriðum skráningar- og eftirlitskerfinu í tengslum við sjálfsseignarstofnanir. Lagabreytingamar áttu sér pólitískar ástæður.

Frá árinu 1983 (þar sem komið var á einskráningu sjálfsseignarstofnana) til loka ársins 1991 var viðkomandi yfirvald Fondsregistret (Sjálfsseignarstofnanaskráin), sem annars vegar annaðist skráningu sjálfsseignarstofnana - þar á meðal í samstarfi við Erhvervs- og Selskabsregistret - skráningu sjálfsseignarstofnana sem stunda atvinnurekstur - hins vegar var eftirlitsyfirvald með almennum sjálfsseignarstofnunum. Sjálfsseignarstofnanaskráin hefur að verulegu leyti mótað framkvæmd sjálfsseignarstofnanaréttarins.

Frá 1. janúar 1985 til 31. des. 1991 lögmatísprófaði Sjálfsseignarstofnanaskráin samþykktir nýstofnaðra sjálfsseignarstofnana, sjálfsseignarstofnana sem spurðust sjálfar fyrir og sjálfsseignarstofnana sem að öðru leyti gáfu tilefni til vafa. Í þessu fólst að tekin var endanleg stjórnsýsluleg afstaða - einnig með tilliti til skattayfirvalda - til þess hvort fyrir hendi væri löglega stofnuð sjálfsseignarstofnun.

Lögum um sjálfsseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur hefur verið breytt fimm sinnum: Með lögum nr. 851 23. desember 1987 (stjórnsýslulegar heimildir opinberra aðila), með lögum nr. 815 21. desember 1988 (endurskoðunarreglur voru færðar í lög um ársreikninga), með lögum nr. 105 15. febrúar 1989 (rafræn skráning félaga), með lögum nr.

¹ Ritað efni um sjálfsseignarstofnanir er orðið umtalsvert, sbr. heimildaskrá bókarinnar. Stór peningastofnun gefur út reglulega (og ókeypis) Bikuben: Nyt om fonde. Nýjasta eintakið er frá júní 1993. Það er fjallað um ýmsar ákvarðanir á sviði sjálfsseignarstofnana, greinar, umfjöllun um dóma, svo og skrár.

² Sjóðir, líknarstofnanir og styrktarsjóðir (Fonde, stiftelser og legater) eru samheiti.

³ Margra alda hefð er fyrir konunglegri staðfestingu (vgl. konfirmation). Konungleg staðfesti og opinber staðfesting eru samheiti.

⁴ Ritað af *Karin Kristensen* og *Mogens Lvkkeoft*

308 16. maí 1990 (ákvæði um samsteypur og bókhald) og með lögum nr. 350 6. júní 1991 (svonefnt brottmál skrifinnskunnar úr löggjöf um sjálfseignarstofnanir). Sjá nú auglýsingu um lög nr. 756 18. nóvember 1991.⁵

Til viðbótar lögnum hafa verið gefnar út nokkrar reglugerðir sem fjallað verður um síðar.

Lögum um skattlagningu sjálfseignarstofnana hefur (að sjálfsögðu) oft verið breytt. Um lög in er fjallað í 10. kafla bókarinnar.

3. Hugtakið sjálfseignarstofnun/sjóður

3.1 Almenn

Bæði lög in um sjálfseignarstofnanir eru byggð á sama hugtaki um sjálfseignarstofnanir - munurinn á þessum tveim gerðum er fólgin í því hvernig sjálfseignarstofnunin aflar fjár til úthlutunar og stjórnunar - en í lögnum er ekki nein nánari skilgreining. Nefndin um sjálfseignarstofnanir telur í Athugasemd um sjálfseignarstofnanir bl.s 43, að hugtakið sé svo velþekkt að ekki sé þörf á lagalegri skilgreiningu.

Í báðum lögum segir í 1. mgr. 1. gr. að lög in taki til *sjóða, styrktasjóða, líknanstofnana og annarra sjálfseignarstofnana/sjóða* og er þar um að ræða tilvísun til almennra sjálfseignarstofnanaréttarlegra grunnlögmála sem eiga sér rætur í ýmsum lögfræðilegum greinum. Megin Einkennin eru að sjálfseignarstofnun á að hafa *tilgang* í einum eða fleiri liðum, hún á að eiga *fé og ekki er heimilt að féð gangi eða að opnuð sé leið til að féð geti gengið aftur til stofnandans* og þeirra sem eru honum nátengd og sjálfseignarstofnun á að hafa *stjórn* sem er óháð stofnandanum. Ef þessum skilyrðum er fullnægt er jafnan um að ræða sjálfseignarstofnun en þó þarf ekki svo að vera, sbr.

Lennart Lyngé Andersen í U 1986 B bls. 24 og nánar í því sem hér fer á eftir.

Í lögnum um sjálfseignarstofnanir/sjóði er orðið sjálfseignarstofnun (fond) notað sem samheiti þar eð þetta heiti var talið nútímalegast. Aður fyrr var oft notað orðið *styrktarsjóður* en orðin líknanstofnun og klaustur gáfu jafnan til kynna að megin tilgangur sjálfseignarstofnunarinnar væri að láta í té herbergi eða íbúðir. Sjálfseignarstofnanir, stofnaðar eftir 1. janúar 1985 skulu nota orðið sjálfseignarstofnun í heiti sínu sbr. 3. gr. laga um sjálfseignarstofnanir og 1. mgr. 4. gr. laga um atvinnumál.

3.2. Tilgangur

Sjálfseignarstofnun skal hafa tilgang í einum eða fleiri liðum og tilgangurinn skal vera tilgreindur í samþykktum stofnunarinnar, sbr. 3. tl. 1. mgr. 6. gr. laga um sjálfseignarstofnanir og 4. tl. 1. mgr. 7. gr. laga um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur. Um er að ræða ófrávíkjanlega kröfu sem einnig er þekkt hjá félögum og öðrum lögaðilum. Stofnun sjálfseignarstofnunar án tilgreinds tilgangs í einum eða fleiri liðum er tilgangslaus þar eð fjármunirnir muni - burtséð frá skattheimtu og stjórnunarkostnaði - safnast upp til eilífðar.

3.2.1. Meginreglan er að stofnandi (stofnendur) hefur frjálst val um tilgang stofnunarinnar. Samkvæmt sjálfseignarstofnanarétti er engin krafa um að tilgangurinn eigi að vera til almannaheilla eða í almannabágu.⁶ Stofnandinn getur greitt götu fjölskyldunnar eða pólitískra stefnumála sem venju samkvæmt telst ekki starfsemi í almannabágu. Velja má mjög sérstakan tilgang, t.d. að styðja tiltekinn skóla eða tiltekna hljómsveit, hann getur - eins og nánar er lýst í því sem á eftir fer - orðað ákvæði samþykktar mjög breitt (og þannig látið stjórn stofnunarinnar eftir verulega matsmöguleika) og honum er frjálst að velja að stofnunin skuli þjóna tilgangi sem þykir sumum illskiljanlegur, t.d. að styðja fótbolta. Einnig „gamaldags“ tilgangur í stíl við „fólk sem hefur þekkt betri tíma“ eða „ógiftar konur á Frederiksberg“ kemur til greina. Meðal málefna af nútímalegra tagi þekktist úr stjórnsýslunni „að styðja fórnarlömb

⁵ Flestar lagabreytingar tengjast breytingum á skipulagi atvinnumálaráðuneytis (iðnaðarráðuneytis) eða breytingum á öðrum lögum. Í *Athugasemdum nr. 1229/1992 um einöldun og framtíðaraðlögun félagslöggjafar* eru enn fremur lagðar til breytingar - sem ekki voru gerðar - á lögum um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur.

⁶ Réttaráhrif varðandi álagningu skatta og opinberra gjalda eru tengd því hvort tilgangurinn er til almannaheilla eða í almannabágu. sbr. 10. kafla bókarinnar.

lögregluofbeldis" en hins vegar geta viðkomandi stofnendur ekki gert ráð fyrir að þeim verði leyft að skrá í samþykktir að sjálfseignarstofnunin skuli greiða þær sektir sem styrkþegar sjóðsins samkvæmt áður nefndum tilgangi hafa verið dæmdir til að greiða!⁷ 3.2.2. Undantekningar eru til frá meginreglunni um frjálst val á tilgangi en sjaldan hefur verið þörf á að beita neinum þeirra undantekninga. Tilgangur sjálfseignarstofnunar má ekki stríða gegn lögum eða velsæmi⁸, fjölskyldustofnanir sem stofnaðar eru eftir 1. janúar 1985 eru háðar sérreglu og sama á við um svonefndar *télagstegar sjálfseignarstofnanir*

Um fjölskyldustofnanir sem stofnaðar eru eftir 1. janúar 1985 fer skv. 7. gr. laga um sjálfseignarstofnanir (8. gr. laga um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur) sem hljóða eins. Í ákvæðunum er mælt svo fyrir að fjölskyldutilgangurinn sé ekki heimill ef hann á við einstaklinga aðra en þá sem á lífi eru þegar stofnunin er stofnuð eða við kynslóð sem miðað við þá er ósædd. Reglan er málamiðlun milli þeirra afila í nefndinni um sjálfseignarstofnanir sem óskuðu að varðveita fjölskyldusjóði og hinna sem óskuðu að útrýma fjölskyldusjóðum, sbr. *Athugasemdir um sjálfseignarstofnanir* bls. 51 og áfram og *Sjálfseignarstofnanir og félög* bls. 85 og áfram. Niðurstaðan er orðin lausn sem svipar til „fideicommisum“ sem felur í sér að forréttindi fjölskyldu megi varðveita vissan tíma en að fjölskyldan verði síðan að þeim tíma liðnum jafnréttá öðrum málefnum. Ef fjölskyldusjálfseignarstofnun t.d. hefur þann tilgang að styðja fjölskylduna og menntun er það þannig að - að liðnum nokkrum hluta næstu aldar - á stjórn sjálfseignarstofnunarinnar að meta, hvort fjölskyldumeðlimur skuli hljóta styrk úr stofnuninni til menntunar t.d. eða hvort aðrir hafi meiri þörf.

F-liður 14. gr. skattaálagningalaga og 52. gr. lífeyrissköttunarlaga mæla fyrir um takmarkanir á tilgangi svonefndra *télagstegra sjálfseignarstofnana*. Í þessum sjálfseignarstofnunum hefur atvinnurekandi - með skattfrádrætti - lagt fjármagn í sjálfseignarstofnun í þágu starfsmanna sinna. Sjálfseignarstofnair skv. 52. gr. mega einungis hafa þann tilgang að styðja einstaklinga sem áður hafa verið í þjónustu fyrirtækis atvinnurekanda eða vandamenn þeirra. Í sjálfseignarstofnun skv. 14 skal tilgangurinn vera að tryggja eða bæta kjör einstaklinga sem starfa eða hafa starfað í fyrirtækinu. Sjálfseignarstofnuninni er ekki heimilt að greiða út framlög sem svipar til eftirlauna.

Varðandi télagstegar sjálfseignarstofnanir sjá *Hvad er sociale fornds* (1960, 2. útg. 1970, báðar gefnar út af skrifstofu arðúthlutunarnefndar), *Poul Olsen*: Opsparing i pensionsøjemed og áfram og „hjælpe og støttefonds (Bikube 1971) *Bent Munch Pedersen* U 1973 B bls. 81 og áfram og *Lennart Lynge Andersen* i *Nyt om Fonde* 4/1993 bls. 11 og áfram.

Frá 1992 hefur í lögum um sjálfseignarstofnanir verið hlutfallskrafa milli tilgangs og fjármagns stofnunarinnar⁹. Loks var samkvæmt stjórnsýsluhefðinni krafa um að tilgangurinn væri tilgreindur með vissri ákveðni.

Neind um sjálfseignarstofnanirsagði á bls. 43 að sjálfseignarstofnun skuli hafa tilgang í einu tilteknu tilliti eða fleiri. Þáverandi sjálfseignarstofnanaskrá varð hins vegar í reynd við skráningu að slaka á þessari kröfu þar eð margar sjálfseignarstofnanir höfðu verið stofnaðar áður en lög in um sjálfseignarstofnanir voru samþykkt sem fullnægðu ekki þessari kröfu, sbr. *Fonde og Foreninger I* bls. 77. Í samþykktum má framvegis einskorða sig við orðalagið að stofnunin skuli styðja „menningarleg“ málefni eða vera „í almannapágu“, sem sjálfsagt lætur stjórn sjálfseignarstofnunarinnar eftir verulegt matsverkefni. Stofnandi getur hins vegar ekki falið stjórninni almennt að ákveða hvaða málefni eigi að styðja.

3.3 Stofnfé

Sjálfseignarstofnun skal hafa stofnfé eða fyrir þarf að liggja bindandi loforð um að stofnuninni berist fjármagn. 9. gr. laga um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur mælir svo fyrir að sjálfseignarstofnun sem stundar atvinnurekstur skuli hafa stofnfé að fjárhæð minnst DKK 300.000 og skal það vera að fullu greitt. Áður en lög um sjálfseignarstofnanir voru samþykkt hafa verið stofnaðar sjálfseignarstofnanir án

⁷ Erindi sjálfseignarstofnunarstjórnarinnar dags. 5. júlí 1985

⁸ [Langt mál, verður þýtt ef óskað er eftir því].

⁹ [Lanet mál, verður búið ef óskað er eftir því].

stofnfjár¹⁰, en eftir 1984 hafa ekki í reynd verið teknar til greina sjálfseignarstofnanir án stofnfjár, sbr. *Fonde og Foreningar I, bls. 40*. Afleiðingin fyrir þær sjálfseignarstofnanir sem stunda ekki atvinnurekstur er að yfirvöld geta ekki í undanþágutilvikum skv. 2. mgr. 8. gr. leyft að sjálfseignarstofnun sé stofnun án stofnfjár.

3.4 Sjálfseignarstofnun skal hafa sjálfstæða stjórn gagnvart stofnanda.

Þótt ekki sé beint að finna ákvæði í lögnum um sjálfseignarstofnanir um þessa spurningu er það megineinkenni að stjórn sjálfseignarstofnunarinnar á að vera óháð stofnandanum. Í Folketingstidende 1983/84 (2. b.), viðauka A, dálkur 3105 segir svo:

»Það er skoðun dómsmálaráðuneytisins að við stofnun sjálfseignarstofnunar beri að gera kröfu um að ráðstöfunarheimildirnar varðandi sjóðinn verði í höndum stjórnar sem er sjálfstæð gagnvart stofnandanum. Þessi krafa hefur fram að þessu jafnan verið talin uppfyllt ef aðeins einn stjórnarmaður hefur verið í óhlutdrægni og óháðri stöðu. Að teknu tilliti til þess að ekki er talið að þessi skipan mála hafi gefið tilefni til misnotkunar og þar eð tryggð er með lagafrumvarpinu að öðru leyti áframhaldandi innsýn í aðstæður sjálfseignarstofnana telur dómsmálaráðuneytið ekki að nægilegt tilefni sé til að gera frekari kröfur.«

3.4.1. Fyrir 1985 bar spurninguna einkum á góma í tengslum við framkvæmd stjórnsýslu en síðan samþykktu skattayfirvöld sjálfseignarstofnun sem sjálfstæðan skattaðila. Þeirri framkvæmd er nánar lýst í *Athugasemdum um sjálfseignarstofnanir* bls. 243 og áfram. Eins og tekið er fram á sama stað bls. 62 hefur krafan jafnan verið talin uppfyllt ef aðeins einn stjórnarmaður hefur verið í óhlutdrægni og óháðri stöðu gagnvart stofnanda. Það er t.d. afleiðing af þessu að sjálfseignarstofnun sem er eingöngu undir stjórn stofnanda og/eða maka hans, verður ekki talin stofnuð með lögsmætum hætti, sjá einnig U 1989.921 H. Enn ekki sjálfseignarstofnun þar sem aðeins stofnendur eiga sæti í stjórn er löglega stofnuð.¹¹ Hins vegar er krafan um sjálfstæði uppfyllt ef t.d. lögmaður stofnanda tekur sæti í stjórn þótt ekki sé í raun hægt að útiloka að stofnandi hafi hann „í vasanum“. Jafnljóst er að persónuleg vinátta og tengsl í sambandi við starfið draga ekki í þessu sambandi úr sjálfstæði - ef svo væri mundi stofnun sjálfseignarstofnana í nokkrum tilvikum vera ólögleg.

3.4.2. Krafan um sjálfstæða stjórn er ekki uppfyllt í tilvikum þegar samþykki stofnanda þarf fyrir öllum ákvörðunum eða hann hefur almennt neitunarvald gagnvart ákvörðunum stjórnarinnar, sbr. erindi sjálfseignarstofnanaskrárinnar dags. 3. júní og 12. september 1996. Hins vegar getur stofnandinn fullkomlega löglega ákveðið að hans samþykki þurfi við *tillæknar* ákvarðanir, t.d. þegar samþykktum er breytt eða eignir seldar sem sjálfseignarstofnuninni hafa verið gefnar. Sjá í þessu sambandi ákvörðun sjálfseignarstofnanaskrárinnar, tilv. nr. 87-711-1049, (frá 1988) sem sagt er frá í Bikuben: Nyt om Fonde, nr. 1/1989 bls. 11, þar sem skráin gerði grein fyrir því að áhersla hefði verið lögð á

»að tveir af þrem stjórnarmönnum sem valdir eru af stofnanda sjálfseignarstofnunarinnar, bæjarráði... (geti) skv. 6. mgr. 8. gr. samþykka, ef þeir eru sammála um það, krafist þess með frestandi áhrifum að meðferð og afgreiðslu í bæjarráði ... sé frestað. Stjórn stofnunarinnar skal í slíku tilviki virða ákvörðun bæjarráðsins.

Þetta ákvæði í samþykktunum felur í sér möguleika á því að bæjarráð ... geti beitt neitunarvaldi gegn sérhverri ákvörðun sem tekin er í stjórn stofnunarinnar. Aðeins er nauðsynlegt að þeir tveir stjórnarmenn sem bæjarráðið hefur skipað krefjist þess að málið sé lagt fyrir bæjarráð.

Þetta er ekki í samræmi við grunnlögmál sjálfseignarstofnanaréttar en samkvæmt honum er sjálfseignarstofnun stjórnað af sjálfstærðri stjórn sem er óháð stofnandanum. Þetta hefur m.a. í för með sér að stofnandanum, bæjarráði ... er ekki heimilt alment neitunarvald gagnvart ákvörðunum stjórnar sjálfseignarstofnunarinnar.

¹⁰ Sjá tilvísanir í *Fonde og Foreningar I* sbsl. 40.

¹¹ Sbr. erindi sjálfseignarstofnanaskrárinnar dags. 23. jan. 1987 og úrskurð Atvinnumálakvörtunarnefndar daes. 11. október 1993 (tilv. nr. 92-188).

Hins vegar er ekkert því til fyrirstöðu að stofnandi skuli skv. samþykktunum í vissum mæli veita samþykki sitt fyrir tilteknum nánar tilgreindum ráðstöfunum, svo sem t.d. yfirtöku, afhendingu og veðsetningu fasteigna, samþykkt á reglum hafnarinnar og samþykkt fjárhagsáætlunar og ársreikninga.

Á þessum grundvelli skal tilkynnt að sjálfseignarstofnunin Lystbådehavn sé ekki að mati sjálfseignarstofnanaskrárinnar sjálfseignarstofnun (sjóður) á meðan möguleiki er á því skv. 6. mgr. 8. gr. samþykkt að bæjarráð geti beitt neitunarvaldi gagnvart sérhverri ákvörðun sem stjórn stofnunarinnar tekur.

Það hefur engin áhrif á þessa ákvörðun þótt 6. mgr. 8. gr. sé sett inn í samþykktimar í því skyni að leitast við að losa sjálfseignarstofnunina undan skráningarskyldu skv. 5. mgr. 1. gr. laga um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur.»

3.4.3. Í 16. gr. laga um sjálfseignarstofnanir (17. gr. laga um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur) eru reglur sem miða enn að því að gera stjórn sjálfseignarstofnunarinnar óháða stofmandanum. Þær koma í veg fyrir að stofnandi taki einn síns liðs fjölskyldumenn inn í stjórn sjálfseignarstofnunarinnar. Um reglurnar sem einungis gilda um sjóði sem eru stofnaðir eftir 1. janúar 1985 er fjallað í 4. kafla.

3.5 Ekki má vera unnt að færa fjármuni sjálfseignarstofnunarinnar aftur til stofnandans eða honum nátengdra einstaklinga.

Meginskilyrði fyrir lögmætri myndun sjálfseignarstofnunar er að ekki megi og ekki megi opna leið til þess að færa fjármuni stofnunarinnar aftur til stofnandans eða honum nátengdra einstaklinga. Akvæðum samþykkt á gagnstæða átt var hafnað við lögmætisprófun sjálfseignarstofnanaskrárinnar á árunum 1985-91 (en það hafði jafnan í för með sér að ekki var unnt að skrá sjálfseignarstofnunina á fyrirliggjandi grunni), og í nokkrum tilvikum leiddi það til þess að eldri stofnunum var ýtt til hliðar (sbr. 4 hér á eftir). Samkvæmt eðli sínu gildir grunnlögmálið bæði um almennar sjálfseignarstofnanir og sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur.

3.5.1. Forsendan fyrir kröfunni - á stundum lýst með skondnum hætti sem reglu sem leggur að stofndanum að draga saman seglin - liggur í að sjálfseignarstofnunin er sem sjálfstæður lögaðili skilinn frá fjármálasviði stofnandans. Aðeins má nýta fjármuni sjálfseignarstofnunarinnar til ytri málefna. Þetta mundi vera ímyndun ef stofnandi gæti veitt fjármunum sjálfseignarstofnunarinnar viðtöku, hvort sem slíkt gerðist af tilviljun eða skv. reglum í samþykktunum. Spurningar um vanhæfi mæla einnig með kröfunni. Ræða má hvar mörkin eigi að vera. Í reynd eru þau dregin við stofnandann, maka hans (sambylismann eða aðila í staðfestri samvist) og börn yngri en 18 ára sem búa heima. Reglan útilokar þannig ekki að stofnaðar séu fjölskyldusjálfseignarstofnanir enda taki einstaklingar í nefndum hópi ekki við framlagi úr sjálfseignarstofnuninni.

Reglan um að fjármunir sjálfseignarstofnunarinnar megi ekki renna aftur til stofnandans (og þess hóps sem getur að framan) merkir að stofnandinn o.fl. *geti ekki tekið við styrkframlögum, lánumeða hreinni eign* (eða hluta hennar) þegar sjálfseignarstofnunin er leyst upp. Sjálfseignarstofnun má *ekki setja tryggingu eða veð fyrir skuldbindingum stofnandans* Akvæði í samþykktum sem heimila þetta eru, eins nefnt hefur verið áður, ógild og þau geta vakið spurningar um tilvist sjálfseignarstofnunarinnar sem sjálfstæðs lögaðila. Ef reglan er brotin verður sett fram krafa um endurgreiðslu, og stjórn sjálfseignarstofnunarinnar verður að teljast bótaskyld ef sjálfseignarstofnunin bíður tjón vegna ólöglegrar úthlutunar. Stjórn sjálfseignarstofnunar mun nærri aldrei í góðri trú og úthlutun til nefnds hóps er klárlega gáleysisleg.

Á hinn bóginn er „samdráttar“-reglan ekki því til fyrirstöðu - að því tilskildu að heimild sé í samþykktunum - að úthlutað sé til ekkju (ekkils) að stofndanum látnum.

Sjá ítarlegri umfjöllun í *Fonde og Foreningar* bls. 41 og áfram þar sem rætt er um framkvæmd og *U 1989, 1039 H (TJS 1989, nr. 586)* tilv. undir 4.

Telja verður að reglan leiði til þess að stofnandi geti ekki áskilið sér tiltekinn *vaxtaþegarétt* frá sjálfseignarstofnuninni, sbr. *Fonde og Foreningar* bls. 43, en öfugt *Allan Þhillipi* Revision & Regnskabsvæsen 1989/12 bls. 73.

Um er að ræða grundvallarlögmál varðandi sjálfseignarstofnanir og telja verður að það gildi um allar sjálfseignarstofnanir, þ.e. einnig sjálfseignarstofnanir sem stofnaðar eru

fyrir tilurð laga um sjálfseignarstofnanir. Í 31. gr. laga um sjálfseignarstofnanir (43. gr. laga um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur) er að finna hluta af boðskapnum því þar er því slegið föstu að stjórn sjálfseignarstofnunar getur ekki greitt (m.a.) stofnendum og einstaklingum sem tengdir eru stofnanda í hjónabandi eða fastri sambúð framlög öðru vísi en í formi þóknunar til stjórnarmanna, og stjórn sjálfseignarstofnunar er heldur ekki heimilt að veita lán eða veð fyrir láni til viðkomandi. Vegna þess sem að framan greinir skiptir 31. gr. (43. gr.) þá einstaklinga mestu máli sem getið er í ákvæðinu (stjórnarmenn, endurskoðendur og framkvæmdastjóra) og um spurninguna er því fjallað í 7. kafla bókarinnar.

Nefnt grundvallarlögmál um skilvirkan aðskilnað fjármuna frá stofnanda er ekki því til fyrirstöðu að samningar verði gerðir milli stofnanda og sjálfseignarstofnunarinnar um kaup á eignum stofnanda, t.d. hlútabréfum í því fyrirtæki sem sjálfseignarstofnuninni er ætlað að reka í framtíðinni. Þó er það fólgið í grundvallarlögmálinu að greiðsla kaupverðs má ekki vera yfirgnæfandi starfsemi sjálfseignarstofnunarinnar, og vitaskuld ber stjórn sjálfseignarstofnunarinnar að sýna sérstaka varkárni áður en hún samþykkir tilboð stofnanda sjálfseignarstofnunarinnar sem oft getur verið sambland af gjöf og sölu.¹²

3.6. Varanleiki sjálfseignarstofnana

Í lögum um sjálfseignarstofnanir eru engin ákvæði um varanleika sjálfseignarstofnana en telja verður að það sé hluti af hugtakinu sjálfseignarstofnun að hún skuli vera til um tiltekinn tíma. Nefndin um sjálfseignarstofnanir (*Athugasemdir um sjálfseignarstofnanir* bls. 47) áleit að án efa sé dæmigert að sjálfseignarstofnunum í Danmörku sé ætlað að starfa án tímatakmarkana en að til væru staðfestar sjálfseignarstofnanir þar sem einnig ætti að nýta stofnfé sjálfseignarstofnunarinnar skv. tilgangi stofnunarinnar.¹³ Að aliti nefndarinnar hlytu að »gilda vissar lágmarkskröfur varðandi tímalengd starfseminnar til þess að viðurkennd verði stofnun sjálfseignarstofnunar. Ef þannig er ráð fyrir því gert að nýta stofnféð á mjög stuttum tíma virðist ekki sanngjarnt að fullnægja tilganginum með því að stofna sjálfstæða sjálfseignarstofnun.«

Þessar athugasemdir mynda grunninn að skipan mála hjá sjálfseignarstofnanaskránni frá 1985, þar sem þess var almennt krafist að sjálfseignarstofnun ætti að vera til 10 ár hið minnsta.

Eftir að sjálfseignarstofnanaskráin var lögð niður felst vandi sjálfseignarstofnana sem ekki stunda atvinnurekstur í því að í raun er enginn sem lítur eftir að kröfunni sé fullnægt nema skattayfirvöld taki málið upp. Í fræðilegu tilliti er enginn vafi á því að það er skattayfirvalda að fylgjast með málinu. Gera verður ráð fyrir að hreinar úthlutunarstofnanir fullnægi í reynd ávallt kröfunni en í tímans ráðs hafa verið stofnaðar - og eru enn stofnaðar - sjálfseignarstofnanir þar sem markmiðið umfram úthlutun er að mynda *skipulagsramma* fyrir tiltekna starfsemi, t.d. hátíð. Framkvæmd laga um sjálfseignarstofnanir virðist ekki hafa gert út af við slíkar „sjálfseignarstofnanir“ en markmið þeirra er fyrst og fremst að vernda leikarana gegn skuldheimtumönnum. Örðugt virðist að greina að grundvöllur sé fyrir því að vernda þessa leikara.¹⁴

4. Réttaráhrif þess að ekki er fyrir hendi sjálfseignarstofnun¹⁵

Ef stofnandi eða stjórn sjálfseignarstofnunar staðhæfir að fyrir hendi sé sjálfseignarstofnun og ef nokkur þeirra einkenna sem greinir í 3. kafla eru ekki fyrir hendi rís spurningin um hvort bæta megi úr viðkomandi annmarka eða hvort réttaráhræðið skuli vera að fyrirhuguð myndun sjálfseignarstofnunar teljist ógild. Á fyrstu árum sjálfseignarstofnanaskrárinnar komu þessar spurningar oft upp.

Telja verður að réttarstaðan sé einkum háð því hvort vart verður við annmarkann og til hvaða ráðstafana „stofnunin“ hefur gripið. Hafi t.d. liðið nokkur tími - þ.e. fleiri ár -

¹² Sjá um stjórnsýslulega framkvæmd í slíkum málum *Fonde og Foreninger* / bls. 46.

¹³ Sjá 5. kafla bókarinnar um 5. mgr. 9. gr. laga um sjálfseignarstofnanir.

¹⁴ Sjá sérlega lýsandi dæmi í *Fonde og Foreninger* / bls. 51.

¹⁵ Síá sérlega lýsandi dæmi í *Fonde og Foreninger* / bls. 51.

og hafi sjálfseignarstofnunin að öðru leyti starfað sem slík er viljinn ekki sérlega sterkur til þess að telja stofnunina ógilda, nema um sé að ræða að stofnandinn o.fl. hafi brotið gegn samþykktunum eða almennum reglum sjálfseignarstofnunaréttarins um að fjármunir megi ekki renna aftur, sbr. 3.4. að framan. Ástæða þessa er að draga verður tillit til tilgangs stofnunarinnar inn í matið.

A meðan verið er að stofna stofnunina og hún hefur enn ekki tekið til starfa (eða á meðan fyrstu skrefin eru stigin) er það bæði fræðilega og í reynd ófrávikjanleg krafa að stofnunin skuli fullnægja þeim kröfum varðandi hugtakið sjálfseignarstofnun sem greinir í 3. kafla. Skattayfirvöld/ Erhvervs- og selskabsstyrelsen/yfirvöld á sviði sjálfseignarstofnana verða hér að grípa til aðgerða og krefjast þess að bætt sé úr annmörkunum. Er heimild er fyrir útborgunum til stofnanda o.fl. eða skortir stofnunina fjármagn eða tilgang er fyrir hendi ógilding - úrbætur hafa réttaráhrif samstundis. Aðeins þegar annmarkinn varðar smáatriði (t.d. að skjal hefur ekki verið látið fylgja samþykktunum, sbr. 2. mgr. 7. gr. laga um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur) hafa úrbætur áhrif samstundis.

Ef annmarkans verður vart síðar - þegar sjálfseignarstofnunin hefur starfað, hefur úthlutað o.s.frv. - þarf verulega mikið að vera að til þess að grundvöllur sé til ógildingar. Nauðsynlegt er að brotið hafi verið gegn almennum grundvallarlögmálum sjálfseignarstofnunaréttar og gera verður ráð fyrir að aðaldæmið sé að stofnandi o.fl. í raun tekur við fjármunum frá stofnuninni. Úr öðrum annmörkum - t.d. að stjórn sjálfseignarstofnunar sé ekki nægilega sjálfstæð eða að stofnunin hafi einhvern tíma hafið starfsemi án fjármagns - má og verður að bæta og sjálfseignarstofnunin getur þá haldið áfram starfsemi sinni.¹⁶ Hér skiptir verulegu máli að tillit sé tekið til tilgangs sjálfseignarstofnunarinnar.

Meginsjónarmiðið varðandi annmarka sem vart verður á síðari sínum er síðan hvort raunverulega hafi verið skilið milli fjármálasviðs stofnanda og stofnunar.

Sjá um þetta *U 1989.1039 H(TYS 1989 nr. 586* þar sem endurskoðandi eftir sölu fyrirtækis gaf söluandvirðið - sem átti að greiðast á 10 árum - til fjölskyldufélags. Hæstiréttur sló föstu að afhendingin væri ekki fullkomin gjafargerð þar sem ekki hefði verið framkvæmdur endanlegur aðskilnaður við sjóð stofnandans. Hæstiréttur lagði m.a. áherslu á að stofnandinn yrði tekjuskattsskyldur vegna hinna árlegu framlaga, að tilgangur ráðstöfunarinnar hefði verið að forðast skattlagningu og að fjármunir félagsins hefðu eingöngu gagnast stofnandanum og fjölskyldu hans. Akvörðun þessi varðar beint félag en sama mundi gilda ef um sjálfseignarstofnun væri að ræða.

Sjá um tilvik þar sem skuldunautur dró stofnun sjálfseignarstofnunar í efa (*U 1989.921 H*(sem heimilar ógildingunni). Sjá einnig *Fonde og Foreninger* bls. 42, þar sem fjallað er um úrskurð sjálfseignarstofnanaskrárinnar dags. 18. desember 1991 varðandi sjálfseignarstofnun sem hafði starfað um 12-13 ára skeið. Úrskurðurinn sem samkvæmt beiðni stofnanda sjálfseignarstofnunarinnar gerði að engu stofnun sjálfseignarstofnunarinnar verður að teljast greinilega rangur.

5. Sjóðurinn sem sjálfseignarstofnun

Tilhneiging hefur verið til að nota hugtökin „sjóður“ (styrktarsjóður o.s.frv.) og „sjálfseignarstofnun“ í sömu merkingu. Þó er nákvæmara að taka þannig til orða að *sjóður sé sjálfseignarstofnun*¹⁷. Í þessu felst að eignarrétturinn að eignir sjóðsins tilheyra sjóðnum sem slíkum og að enginn þriðji aðili, einstaklingur eða lögaðili, utan sjóðsins getur átt tilkall til fjármuna sjóðsins, að sjóðurinn gengur ekki í arf og ekki verður með lögmætum hætti úthlutað úr sjóðnum til hóps eigenda, hvorki á meðan sjóðurinn er til né þegar hann

¹⁶ Margt heimildarefni er til um þetta síðan sjálfseignarstofnanaskráin var og hét. Útgangspunkturinn var að (áður stofnuð) sjálfseignarstofnun var skráð með athugasemd um að viðkomandi ákvæði hefðu engin réttaráhrif. Sjá U 1986 B bls. 24 og áfram.

¹⁷ Sbr. *Lennart Lynge Madseri* U 1986 B bls. 21 og áfram þar sem lögð er áhersla á nokkur félög séu einnig sjálfseignarstofnanir.

verður leystur upp. Bæði á meðan sjóðurinn er til og þegar hann er leystur upp er einungis heimilt að úthluta eignum sjóðsins - að frátöldum stjómunarskostnaði og opinberum gjöldum til þeirra viðtakenda sem tilgangur sjóðsins varðar. Ekki er heimilt að gera lögtak í eignir sjóðsins vegna krafna sem hvíla á stofnanda eða stjórn.

6. Samskipti við aðra lögaðila

Í félagsréttarlegu tilliti eru sjálfseignarstofnanir skyldar öðrum lögaðilum. Þetta á sérstaklega við um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur - þar sem hlutar af lögum um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur eru með meðvituðum byggðir á ákvæðum hlutafélagalaga - en einnig vegna almennra sjálfseignarstofnana má sækja innblástur í félagaréttinn. Reglurnar eru aðeins einfaldari að gerð.

Ekkert er óljóst þegar draga á mörk milli almennra sjálfseignarstofnana og þeirra sem stunda atvinnurekstur annars vegar og hlutafélaga, einkahlutafélaga, sameignarfélaga, kommandit-félaga, samvinnufélaga og útgerðarhlutafélaga hins vegar. Aðalmunurinn er fólgin í fyrirkomulagi eignarhalds og í tilgangi atvinnurekstrarins.¹⁸

Komið hafa í ljós meiri vandkvæði gagnvart félagasamtökum þótt hæstiréttur með *U 1991.819* Hafi eytt nokkrum vafaatriðum. Líkingin með sjóði og félagasamtökum er fólgin í því að í samþykktum nokkurra félagasamtaka (eða leiðir af almennum réttarlögmálum) er mælt svo fyrir að félagsmenn hafi ekki eignarheimildir og að stofnfé við upplausn félagasamtakanna eigi að renna til líknarmála. Þannig getur verið erfitt að greina milli stórrar sjálfseignarstofnuam sem stundar beinan atvinnurekstur og félagasamtaka sem berjast gegn sjúkdómum þar sem hlutverk félagsmanna í meginatriðum er fólgið í því að greiða framlög til hins góða málefnis.

Í *U 1991.819* Hvar staðreyndin þessi: Félagsmenn í Provinsbankforeningin samþykktu árið 1952 að stofna slysa og áhættusjóð Provinsbankanna og skyldi tilgangur hans vera að „veita aðildarbönkum fjárhagslega aðstoð þar sem skrifstofumenn eða aðrir sem í embættis meðföllum eða sem stjórnarmenn eru tengdir bönkunum hafa orðið fyrir árásum ræningja og hlotið dauða og varanlega örorku af.“ Árið 1979 var eftirfarandi bætt við tilgangsákvæðið: „Ennfremur er heimilt í sérstökum tilvikum að veita fjárhagsaðstoð til sameiginlegra menntamála.“ Í áhættusjóðinum eru félagsmenn en fjöldi þeirra er breytilegur. Félagsmenn eiga þess kost að segja sig úr sjóðinum og félagsaðild lýkur ef félagsmaður gengur úr Provinsbankforeningin. Þetta hefur gerst nokkrum sinnum. Félagsmenn eiga skv. 3. mgr. 3. gr. eignarrétt að stofnfé slysa- og áhættusjóðsins. Ákvæði eru um félagsgjöld en félagsgjaldskyldan verður óvirk þegar búið var að greiða DKK 150.000. Eignirnar nema nú DKK 1,8 milljónum og er skýringin sú að engin útgjöld hafa verið vegna megingiltgangs - engin rán hafa verið framín sem leitt hafa til dauða eða örorku hjá Dönskum Provinsbönkum.

Skipulagslega er það svo að slysa- og áhættusjóðurinn er undir stjórn skrifstofu Provinsbankforeningin sem einnig er skrifstofa félagsmanna og ársreikningur sjóðsins er lagður fyrir ársfund Provinsbankforeningin. Breytingar á samþykktum eru ákveðnar á ársfundum Provinsbankforeningin en um það gilda reglur sem ákveðnar eru um breytingar á samþykktum á vegum Provinsbankforeningin.¹⁹

Hæstiréttur sló föstu að ekki var um sjálfseignarstofnun / sjóð að ræða. Hæstiréttur vísar til þess að félagsmenn geta notið góðs af bæði megingiltgangi sjóðsins sem svipar til tryggingarstarfsemi og varatilgangi sjóðsins, að sjóðinum er stjórnað af þeim sem geta notið góðs af honum og að heimilt er að greiða félagsmönnum út stofnfé sjóðsins ef til upplausnar hans kemur.

Ég undirritaður Lars H. Andersen
votta hér með að texti þessi er
fullgerð og nákvæm þýðing á
meðfylgjandi frumriti /afriti
sem er ritað á dönsku.

Akranesi þ. 7. 12. 98

Lars H. Andersen
löggiltur skjalapýðandi

¹⁸ Skv. lögum nr. 123 18. feb. 1994 um fyrirtæki sem stunda atvinnurekstur starfa nefnd félög / fyrirtæki samkvæmt lögum - þótt ekki sé það alveg í sama mæli hjá öllum.

¹⁹ Nú samtökin *Lokale Føreneinstitutter*

Kapitel 1

Indledning. Fondsbegrebet

1. Indledning

En fondsdannelse sker ved, at en formue henlægges under selvstændig bestyrelse for at varetage nogle nærmere bestemte formål, fastsat af stifteren (stifterne). En fond er en selvejende institution – det er alene fonden, der har ejendomsretten til aktiverne. Fondens formue falder ikke i arv, og hvis en fond opløses, sker der ikke udbetaling til en ejerkreds/stifterens arvinger e.l. Nettoformuen kan ved opløsning alene udbetales til de formål, vedtægterne angiver.

Der har eksisteret fonde og fondslignende institutioner i Danmark i mange hundrede år, men egentlig lovgivning blev først gennemført i 1980'erne. Dette skyldtes mere politisk pres end politisk vilje. Der har i de sidste 30-40 år knyttet sig urealistiske forestillinger til, hvad fondene bedrev. De fleste har vistnok et billede af, at en fond driver en almenvelgørende virksomhed – navnlig kun uddeler til formål, der i det almindelige omdømme anses for acceptable – medens enkelte i fondenes erhvervsdrift har set en fare for, at erhvervslivet kom på ensidige, udynamiske fondshænder. „Fler-tallets“ indstilling ses i, at der gælder meget gunstige skatte- og afgiftsregler for fondene – så gunstige, at sigtet reelt er, at en fond ikke skal betale skat. Der findes vist ikke andre eksempler herpå.

Selv om det er lykkedes mange fonde – trods øget offentlighed fra 1985 – at holde sig diskret i baggrunden, er der grund til at tro, at begge de nævnte synsvinkler bygger på formodninger, der ved en nærmere undersøgelse ville blive (radikalt) arkræftede. Fondene uddeler hvert år – lovligt – til formål, der ligger langt væk selv fra de vide begreber *almenvelgørende* og *almennyttig*. De fleste fonde fører en stille og rolig tilværelse, hvor der på 1-2 årlige bestyrelsesmøder tages stilling til uddeling, kapitalforvaltning og årsregnskab. De erhvervsdrivende fonde indtager ikke samme placering i debatten, som det eksempelvis var tilfældet i slutningen af 1970'erne, men det synes at ligge fast, at de private fonde ikke har overtaget dansk erhvervsliv. Det er muligvis med hensyn til disse fonde, at man kan forvente den største debat i 1990'erne. Det er et spørgsmål, om fonden som *organisationsform* er tilstrækkelig hensigtsmæssig, navnlig når en virksomhed har behov for at

tiltrække kapital. Fondens status af selvejende institution hindrer, at nogen ud over fonden selv har ejerbeføjelser i en fond.

2. Oversigt over lovgivningen

Navnlig i 1960'erne og 1970'erne gik det meget stærkt med at oprette fonde, herunder erhvervsdrivende fonde. Dette skyldtes skatte- og afgiftslovgivningen, generationsskifteovervejelser og den manglende offentlige kontrol (og tilsyn) med fondene. Medvirkende var også, at der fandtes (findes) velgørende mennesker, der herved kunne sætte sig et mere varigt minde over sig selv og familien, og at fondene var et vigtigt forretningsområde for advokater og revisorer. Når dødsboet og eventuelle tvister var afsluttede, var det en trøst, at klientforholdet reelt fortsatte.

Der er allerede nu så meget stof i fondenes politiske og retlige liv til, at retshistorikerne bør inddrage området under deres jagtmark. Se *Betænkning nr. 970/1982 om fonde* s. 23 ff (skrevet af Ditlev Tamm), *Lennart Lyng Andersen* i *Advokaten* 1983 s. 245 f og *samme* i *FSR's Årsskrift* 1989 s. 13 ff.¹

Som allerede antydnet var det ikke med større begejstring, at der blev gennemført lovgivning på fondsområdet. Der havde i Justitsministeriet gennem nogle år været overvejelser om en særlig stiftelseslov², der navnlig skulle omfatte de fonde, hvis fundats var forsynet med kgl. konfirmation,³ men det er *Arbejderbevægelsens Erhvervsråd*s og VS-politikeren *Preben Vilhjelm*s fortjeneste, at der kom gang i lovgivningsprocessen. *Arbejderbevægelsens Erhvervsråd* udgav i 1978 hæftet "Private fonde. Økonomisk magtkoncentration med offentlig støtte",⁴ og Preben Vilhjelm tog spørgsmålet op i Folketinget. Efter afgivelsen af *Betænkning nr. 970/82 om fonde* blev i 1984 gennemført to fondslove, lov om fonde og visse foreninger og

1 Litteraturen om fonde er efterhånden ganske betydelig, jfr. bogens litteraturfortegnelse.

Et større pengeinstitut udgiver periodisk (og vederlagsfrit) *Bikuben: Nyt om fonde*. Det seneste nr. er fra juni 1993. Der er omtale af en række afgørelser inden for fondsområdet, artikler, domsgennemgang samt registre.

2 *Fonde, stiftelser og legater* er synonyme.

3 Den kgl. konfirmationspraksis går mange hundrede år tilbage. Begreberne "kgl. konfirmation" og "offentlig stadfæstelse" er synonyme, jfr. om praksis i årene op til fondslovene *Fondsret* s. 137 ff.

Stadfæstelsesinstitutionen bortfaldt den 1. januar 1985, hvor fondslovene trådte i kraft.

4 Skrevet af *Karin Krisiensens* og *Mogens Lykkesøft*.

Oversigt over lovgivningen

lov om erhvervsdrivende fonde. I 1986 blev der gennemført en fondsbeskatningslov.

I bogens kapitel 9 omtales nærmere, hvor fondsloven blev suppleret med regler om faglige foreninger.

Lov om fonde og visse foreninger er blevet ændret tre gange. Det skete ved lov nr. 350 af 6. juni 1991 (den såkaldte afbureaukratisering af fondslovgivningen) og ved lov nr. 187 af 23. marts 1992 (om uddeling af visse kursgevinster), se lovbekendtgørelse nr. 698 af 11. august 1992. Endvidere er loven ændret ved lov nr. 442 af 1. juni 1994 (om selskabstømning).

Til loven knytter sig bekendtgørelse nr. 97 af 15. marts 1985 om anbringelse af fondes midler og bestyrelsesvederlag m.v. Bekendtgørelsen er ændret ved bekendtgørelse nr. 144 af 16. marts 1988 (om Værdipapircentralen), nr. 294 af 3. maj 1989 og nr. 677 af 30. oktober 1989 (i begge tilfælde anbringelse i sparekasseaktier).

De tre lovændringer er gennemgået i de enkelte kapitler i bogen. Det er lov nr. 350 af 6. juni 1991, der er særlig relevant, idet den på væsentlige punkter ændrede registrerings- og tilsynsstrukturen for fondene. Lovændringerne var politisk begrundet.

Fra 1983 (hvor der gennemførtes en éngangsregistrering af fondene) til udgangen af 1991 var den centrale myndighed Fondsregistret, der dels foretog registrering af fondene – herunder i samarbejde med Erhvervs- og Selskabsstyrelsen registrering af de erhvervsdrivende fonde – dels fungerede som fondsmyndighed (tilsynsmyndigheden) for de almindelige fonde. Det er Fondsregistret, der har udformet væsentlige dele af den fondsretlige praksis.

Fra den 1. januar 1985 til 31. december 1991 foretog Fondsregistret en legalitetsprøvelse af vedtægterne for nystiftede fonde, fonde, der selv spurgte, og fonde, der i øvrigt gav anledning til tvivl. Dette indebærer, at der blev taget endelig, administrativ stilling – også i forhold til skattemyndighederne – til, om der forelå en gyldig stiftet fond.

Lov om erhvervsdrivende fonde er blevet ændret fem gange: lov nr. 851 af 23. december 1987 (administrative beføjelser hos offentlige myndigheder), lov nr. 815 af 21. december 1988 (udskillelse af revisionsreglerne, der overførtes til årsregnskabsloven), lov nr. 105 af 15. februar 1989 (elektronisk registrering af selskaber), lov nr. 308 af 16. maj 1990 (koncern- og regnskabsbestemmelser) og lov nr. 350 af 6. juni 1991 (den såkaldte afbureaukratisering af fondslovgivningen). Se nu lovbekendtgørelse nr. 756 af 18. november 1991.⁵

Inledning. Fondsbegrebet

Til loven knytter sig en række bekendtgørelser, der er omtalt senere.

Fondsbeskaffelsesloven er (selvsagt) ændret mange gange. Loven er omtalt i bogens kapitel 10.

3. Fondsbegrebet

3.1. Alment

Begge fondslove bygger på det samme fondsbegreb – forskellen mellem de to typer ligger i, hvorledes fonden indvinder midler til uddeling og administration – men lovene indeholder ikke en nærmere definition. Fondsudvalget udtaler i *Fondsber.* s. 43, at begrebet er så indarbejdet, at der ikke er behov for en legal definition.

Når begge loves § 1, stk. 1, indledes med, at loven gælder for/finder anvendelse på *fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner (fonde)*, er der tale om en henvisning til almindelige fondsretlige grundsætninger, der har rod i en række juridiske discipliner. Hovedkarakteristika er, at en fond skal have et eller flere *formål*, den skal have en *kapital*, der *ikke må (kunne) gå tilbage til stifteren* og denne nærstående, og fonden skal have en *ledelse*, der er selvstændig i forhold til stifteren. Er disse krav opfyldt, vil der normalt foreligge en fond, men det behøver ikke at være tilfældet, jfr. *Lennart Lyng Andersen* i U 1986 B s. 24 og nærmere nedenfor.

Fondslovene anvender ordet fond som fællesbetegnelse, idet man fandt, at dette ord var det mest moderne. Tidligere anvendtes hyppigt ordet legat, medens ordene stiftelse og kloster normalt signalerede, at fondens (hoved)formål var at stille værelser eller lejligheder til rådighed. Fonde, der er stiftet efter den 1. januar 1985, skal benytte ordet fond i deres navn, jfr. fondslovens § 3 og erhvervslovens § 4, stk. 1.

3.2. Formål

En fond skal have et eller flere formål, og formålet skal angives i fondens vedtægt, fondslovens § 6, stk. 1, nr. 3, og erhvervsfondslovens § 7, stk. 1, nr. 4. Der er tale om et ufravigeligt krav, der også kendes fra selskaber og andre juridiske personer. En fondsdannelse uden et eller flere formål vil

5 De fleste lovændringer har sammenhæng med ændringer i Erhvervsministeriets (Industriministeriets) organisation eller ændringer i de øvrige selskabslove. I *Betænkning nr. 1229/1992 om forenkling og fremtidstilpasning af selskabslovene* foreslås yderligere – ikke gennemførte – ændringer af erhvervsfondsloven.

savne mening, idet midlerne da – bortset fra beskatning og administration – ville være genstand for en evig akkumulation.

3.2.1. Hovedreglen er, at stifteren (stifterne) står frit med hensyn til at vælge fondens formål. Der gælder fondsretligt ikke noget krav om, at formålet skal være almennyttigt eller almenvelgørende.⁶ Stifteren kan begunstige familien og politiske formål, der efter fast opfattelse ikke anerkendes som almenvelgørende virksomhed. Han kan vælge meget specifikke formål, eksempelvis støtte til en bestemt skole eller et bestemt orkester, han kan – som nærmere uddybet nedenfor – formulere fondsvedtægten i brede vendinger (og derved overlade et væsentligt skøn til fondsbestyrelsen), og det står ham frit at vælge, at fonden skal begunstige formål, der forekommer nogle uforståelige, f.eks. at støtte fodbold. Også „gammeldags“ formål à la „folk, der har kendt bedre dage“ eller „jomfruer på Frederiksberg“ er mulige. Blandt mere tidssvarende formål kendes fra administrativ praksis „at støtte ofre for politivold“, hvorimod de pågældende fondsstiftere ikke kunne få registreret en bestemmelse i vedtægten, hvorefter fonden kunne betale de boder, som de begunstigede efter fondens førnævnte formål fik pålagt.⁷

3.2.2. Der findes undtagelser til hovedreglen om det frie formålsvalg, men det er karakteristisk, at der sjældent har været behov for at tage en af disse undtagelser i anvendelse. Fondes formål må ikke stride mod lov eller ærbarhed⁸. Familiefonde, der stiftes efter den 1. januar 1985, er undergivet en særregel, og det samme gælder for de såkaldte *sociale fonde*.

Familiefonde, der stiftes efter den 1. januar 1985, er reguleret i fondslovens § 7 (erhvervsfondlovens § 8), der er enslydende. Bestemmelserne fastsætter, at familieformålet ikke er gyldigt i det omfang, det rækker ud over personer, der lever på fondens stiftelsestidspunkt og til en i forhold til disse ufødt generation. Reglen er udtryk for et kompromis mellem de kræfter i fondsudvalget, der ønskede familiefonde bevaret, og dem, der ønskede familiefonde afskaffet, jfr. *Fondsbet.* s. 51 ff og *Fonde og Foreninger I* s. 85 ff. Resultatet er blevet en „fideikommisslignende“ løsning, der indebærer, at en families fortrinsret kan bevares i en vis periode, men at familien herefter indtræder på lige fod med andre formål. Hvis en familiefond eksempelvis har til formål at støtte familien og uddannelse, er det således – et godt stykke inde i det næste årtusinde – op til fondsbestyrelsens skøn, om et familiemedlem skal modtage midler fra fonden til eksempelvis uddannelsesformål, eller om andre har større behov.

6 Der knytter sig skatte- og afgiftsmæssige retsvirkninger til, om formålet er almennyttigt eller almenvelgørende, jfr. nærmere bogens kapitel 10.

7 Fondsregistrets skrivelse af 5. juli 1985.

Inledning. Fondsbegrebet

Ligningslovens § 14 F og pensionsbeskatningslovens § 52 indeholder begrænsninger i formålet for de såkaldte *sociale fonde*. Ved disse fonde har en arbejdsgiver – med skattemæssigt fradrag – i fondsform afsat midler til medarbejderformål. § 52-fonde må alene have til formål at yde understøttelse til personer, der tidligere har været ansat i arbejdsgiverens virksomhed eller til efterladte. I en § 14-fond skal formålet være at betrygge eller forbedre kårerne for personer, der er eller har været ansat i virksomheden. Fonden må ikke udbetale ydelser af pensionslignende karakter.

Se om sociale fonde *Hvad er sociale fonde* (1960, 2. udg. 1970, begge udgivet af udbyttefordelingsnævnets sekretariat), *Poul Olsen: Opsparing i pensionsøjemed m.v. og hjælpe- og understøttelsesfonde* (Bikuben 1971), *Benr Munch Pedersen* i U 1973 B s. 81 ff og *Lennart Lyng Andersen* i *Nyt om Fonde* 4/1993 s. 11 ff.

Fra 1992 har fondsloven opstillet et proportionalitetskrav mellem formålet og fondens kapital.⁹ Endelig opstillede administrativ praksis et krav om, at formålsbestemmelsen er opstillet med en vis grad af bestemtthed.

Fondsudvalget udtalte s. 43, at en fond skal have et eller flere *bestemte* formål. Det daværende Fondsregister måtte i registreringspraksis imidlertid slække på denne betingelse, idet der før fondslovene var oprettet mange fonde, der ikke opfyldte kravet. smh. *Fonde og Foreninger* I s. 77. Vedtægten kan herefter indskrænke sig til at udtale, at fonden skal støtte "kulturelle" formål eller "almenevelgørende formål", hvilket selvsagt overlader et betydeligt skøn til fondsbestyrelsen. Stifteren kan derimod ikke generelt overlade til fondsbestyrelsen at bestemme, hvilke formål, der skal støttes.

8 Fondsudvalgets lovudkast indeholdt en bestemmelse om, at en fonds formål ikke må stride mod lov og ærbarhed, jfr. *Fondsbet.* s. 34 og 50-51. Bestemmelsen blev imidlertid ikke medtaget i Justitsministeriets lovforslag med henvisning til, at noget sådant allerede gælder som almindelig retsgrundsætning. Denne retsgrundsætning gælder således fortsat. Om indholdet af den anføres det i *Fondsbet.* s. 50:

»Som eksempler på *lovæssige* hindringer kan nævnes, at en fond ikke kan stiftes med det formål at begå eller understøtte lovovertrædelser. Tilsvarende gælder, at en virksomhed, som efter loven alene kan drives som personlig virksomhed, f.eks. advokatvirksomhed, ikke kan drives i fondsform. Fondens formål må endvidere ikke stride mod fideikommislovgivningen, jfr. nærmere udvalgets bemærkninger til § 7.

Begrebet »ærbarhed« er en retlig standard. Begrebet er ikke altid sammenfaldende med den almindelige opfattelse i samfundet af, hvad der er etisk eller uetisk handlemåde. Et formål vil kun være i strid med ærbarhed, hvis det er i klar modstrid med almindelige moralforesstillinger. Efter det for udvalget oplyste har spørgsmålet ikke i nyere tid været til administrativ bedømmelse. Ligesom der ikke foreligger retspraksis om spørgsmålet.«

En række sager vedrører tilfælde, hvor formålet var i strid med fondsloven eller almindelige fonde retlige grundsætninger. I flere sager har fondsregistret afvist at foretage registrering under henvisning til, at fondens formål – evt. i en årrække – var at akkumulere kapital.

Det må endvidere antages, at fonde, hvis formål åbenbart er uden fornuftig mening eller er umuligt at opfylde, ikke gyldigt kan stiftes, jfr. princippet i arvelovens § 54.

3.3. Kapital

En fond skal have en formue, eller der skal være givet et bindende tilsagn om, at der vil tilgå fonden midler. Erhvervsfondslovens § 9 fastsætter, at en erhvervsdrivende fond skal have en grundkapital på mindst 300.000 kr., der skal være fuldt indbetalt. Der har før fondsloven været stiftede fonde uden kapital¹⁰, men fra 1984 har man i registerpraksis ikke accepteret „0-fonde“, jfr. *Fonde og Foreninger* I s. 40. Konsekvensen for de ikke-erhvervsdrivende fonde er, at fondsmyndigheden i dispensationssager efter § 8. stk. 2. ikke kan tillade, at der oprettes en fond uden midler.

3.4. En fond skal have en selvstændig ledelse i forhold til stifteren

Selv om fondslovene ikke udtaler sig direkte om spørgsmålet, er det et hovedkarakteristika, at fondsbestyrelsen skal være selvstændig i forhold til stifteren. I Folketingsstidende 1983/84 (2. saml.), tillæg A, sp. 3105 hedder det:

»Det er justitsministeriets opfattelse, at der ved oprettelsen af en fond bør stilles krav om, at rådighedsbeføjelserne i fonden tilkommer en i forhold til stifteren selvstændig ledelse. Dette krav har hidtil i almindelighed været anset for opfyldt, hvis blot et medlem af bestyrelsen har indtaget en uvildig og uafhængig stilling. Under hensyn til at denne praksis ikke ses at have givet anledning til misbrug, og da der ved lovforslaget i øvrigt sikres en videregående indsigt i fondenes forhold, finder justitsministeriet ikke, at der er tilstrækkelig anledning til at stille yderligere krav.«

3.4.1. Før 1985 forelå spørgsmålet navnlig i forbindelse med den administrative praksis, hvorefter skattemyndighederne foretog godkendelse af en fond som selvstændigt skattesubjekt. Denne praksis er nærmere beskrevet

⁹ Med virkning fra den 1. januar 1992 bestemmer fondslovens § 8. stk. 1, *dels* at en fond ved oprettelsen skal have aktiver for over 250.000, *dels* at aktiverne og egenkapitalen skal stå i rimeligt forhold til formålet. Fondslovens § 8 er nærmere behandlet i bogens kapitel 5.

Fondsudvalget (*Fondsbet.* s. 54) vendte sig mod et krav om proportionalitet, idet man fandt, at en sådan regel ville give anledning til betydelig usikkerhed. Resultatet i 1984-loven blev, at nye fonde kunne stiftes med en kapital på 200.000 kr. eller mere, uden at der stilledes krav om sammenhæng mellem kapitalen og formålet. Derimod var kravet naturligt ved dispensationer fra kapitalkravet efter § 8. stk. 2. Det generelle proportionalitetskrav kom ind i § 8 ved 1991-loven, uden at bemærkningerne til lovændringen godtog, at der er behov i så henseende, smh. kritisk Lennart Lynge Andersen i TFS 1991, nr. 98, og *Fonde og Foreninger* I s. 89 f.

Forarbejderne overlader det til fondens revisor at påse spørgsmålet. Dette er ikke en naturlig revisoropgave, og det er uheldigt, at spørgsmålet først kommer op (mange) måneder efter, at fonden er stiftet og har virket. Hvis kravet skal tages alvorligt, må spørgsmålet påses af den – typisk en advokat – der bliver bedt om at udarbejde stiftelsesdokumenter eller af eksekutor.

¹⁰ Se litteraturrevisningerne i *Fonde og Foreninger* I s. 40.

i *Fondsbet.* s. 243 ff. Som fremhævet sst. s. 62 har kravet i almindelighed været anset for opfyldt, hvis blot et medlem af bestyrelsen har indtaget en uvildig og uafhængig stilling i forhold til stifteren. Det følger f.eks. heraf, at en fond, der alene ledes af stifteren og/eller dennes ægtefælle, ikke kan anses for gyldigt stiftet, se også *U 1989.921 H.* Heller ikke en fond, hvor kun stifterne har sæde i bestyrelsen, er gyldigt stiftet.¹¹ Derimod er kravet om uafhængighed opfyldt, hvis eksempelvis stifterens advokat indtræder i bestyrelsen, selv om det ikke i det praktiske liv kan udelukkes, at denne er „i lommen“ på fondstifteren. Det er lige så klart, at personlige venskaber og arbejdsmæssige relationer ikke i denne relation i sig selv skaber afhængighed – i så fald ville en række fondstiftelser være ugyldige!

3.4.2. Kravet om en selvstændig ledelse er ikke opfyldt i tilfælde, hvor stifteren skal give sit samtykke til alle beslutninger eller har en generel vetoet over for bestyrelsens beslutninger, jfr. Fondsregistrets skrivelser af 3. juni og 12. september 1986. Derimod kan stifteren gyldigt bestemme, at hans samtykke kræves ved visse beslutninger, f.eks. vedtægtsændringer eller salg af de aktiver, der er givet til fonden. Se herved Fondsregistrets j.nr. 87-711-1049 (afgørelse fra 1988), der er refereret i *Bikuben: Nyt om fonde* Nr. 1/1989 s. 11, hvor registret udtalte, at man lagde vægt på

»at 2 af de 3 medlemmer af bestyrelsen, der er valgt af institutionens stifter. ... Byråd. (kan) ifølge vedtægtens § 8, stk. 6, hvis de er enige herom, med opsættende virkning forlange en beslutning udsat på behandling og afgørelse i ... Byråd. Institutionens bestyrelse skal i så fald respektere byrådets afgørelse.

Denne bestemmelse i vedtægten indebærer mulighed for, at ... Byråd kan nedlægge veto mod enhver beslutning, der træffes af institutionens bestyrelse. Det kræves blot, at 2 af de af byrådet udpegede medlemmer af bestyrelsen forlanger sagen forelagt byrådet.

Dette er i strid med almindelige fondsretlige grundsætninger, hvorefter en fond ledes af en selvstændig bestyrelse, der er uafhængig af stifteren. Dette medfører blandt andet, at stifteren. ... Byråd, ikke må have en generel vetoet over for fondsbestyrelsens beslutninger.

Der er derimod ikke noget til hinder for, at stifter ifølge vedtægten i et vist omfang skal give samtykke til visse nærmere angivne dispositioner, f.eks. som erhvervelse, afhændelse og pantsætning af fast ejendom, godkendelse af havnens regulativ og godkendelse af budget og årsregnskab.

På den baggrund skal man meddele, at ... Lystbådehavns Fond efter Fondsregistrets opfattelse ikke er en selvejende institution (fond) så længe

¹¹ Jfr. Fondsregistrets skrivelse af 23. januar 1987 og Erhvervsankenævnets kendelse af 11. oktober 1993 (j.nr. 92-45.188).

vedtægtens § 8, stk. 6 indeholder mulighed for at ... Byråd kan nedlægge veto over for enhver beslutning, der træffes af institutionens bestyrelse.

Det er uden betydning for afgørelsen, at § 8, stk. 6 er indsat i vedtægten med henblik på at søge fonden fritaget for registreringspligten i medfør af erhvervsfondslovens § 1, stk. 5.«

3.4.3. Fondslovens § 16 (erhvervsfondslovens § 17) indeholder regler, der tager sigte på yderligere at gøre fondsbestyrelsen uafhængig af stifteren. De hindrer, at stifteren alene tager familiemedlemmer ind i fondsbestyrelsen. Reglerne – der kun gælder for fonde, der stiftes efter 1. januar 1985 – er omtalt i kap. 4.

3.5. *Fondens midler må ikke kunne tilbageføres til stifteren eller denne nærstående personer*

Det er et hovedkrav for en gyldig fondsdannelse, at fondens midler ikke må eller må kunne tilbageføres til stifteren eller denne nærstående personer. Vedtægtsbestemmelser i modsat retning blev under Fondsregistrets legalitetsprøvelse i årene 1985-1991 afvist (hvilket normalt medførte, at fonden ikke kunne registreres på det foreliggende grundlag), og i nogle tilfælde medførte det, at ældre fondsdannelser blev tilsidesat (jfr. ndf. 4). Grund-sætningen gælder efter sin natur både for almindelige fonde og erhvervsdrivende fonde.

3.5.1. Baggrunden for kravet – undertiden vittigt beskrevet som en regel, hvorefter stifteren skal „krympe sig“ – må søges i, at fonden som selvstændig juridisk person er adskilt fra stifterens formuesfære. Fondens midler må kun anvendes til eksterne formål. Dette ville være en fiktion, hvis stifteren kunne modtage fondens midler, hvad enten dette skete vilkårligt eller efter regler, der var fastsat i vedtægten. Også habilitetssynspunkter taler for kravet. Det kan diskuteres, hvor grænsen skal gå. I praksis er den sat ved stifteren, dennes ægtefælle (faste samlever eller registreret partner) og hjemmeboende børn under 18 år. Reglen udelukker således ikke, at der dannes familiefonde, blot den nævnte kreds ikke modtager ydelser fra fonden.

Reglen om, at fondens midler ikke må gå tilbage til stifteren (og den kreds, der er nævnt ovenfor) betyder, at stifteren m.v. *ikke kan modtage legatportioner, lån eller nettoformuen* (eller dele heraf) ved fondens opløsning. *Fonden må ikke stille kaution eller pant for stifterens forpligtelser.* Vedtægtsbestemmelser, der hjemler dette, er som nævnt ugyldige, og de kan rejse spørgsmål om fondens eksistens som selvstændig juridisk person. Overtrædes reglen, vil der blive rejst krav om tilbagebetaling, og fondsbestyrelsen må antages at være erstatningsansvarlig, hvis fonden lider tab

Indledning. Fondsbegrebet

som følge af den ulovlige uddeling. Fondsbestyrelsen vil næsten aldrig være i god tro, og uddeling til den nævnte kreds er klart culpøst.

Til gengæld er „krympereglen“ ikke til hinder for – forudsat vedtægts-hjemmel – at der sker uddeling til enken (enkemanden), når stifteren er død.

Se for en uddybning *Fonde og Foreninger I* s. 41 ff med omtale af administrativ praksis og *U 1989.1039 H (TfS 1989, nr. 586)*, ref. under 4.

Det må antages, at reglen fører til, at stifteren ikke kan forbeholde sig en vis *rentenydelsesret* fra fonden, jfr. *Fonde og Foreninger I* s. 43, men modsat *Allan Philip* i *Revision & Regnskabsvæsen 1989/12* s. 73.

Der er tale om en fondsretlig grundsætning, og denne må antages at gælde for alle fonde, d.v.s. også for fonde stiftet før fondslovene. Fondslovens § 31 (erhvervsfondslovens § 43) indeholder en del af budskabet, idet den fastslår, at fondsbestyrelsen ikke kan tillægge (bl.a.) stiftere og personer, der er knyttet til stifteren ved ægteskab eller fast samlivsforhold andre ydelser end et (bestyrelses)vederlag, ligesom fondsbestyrelsen ikke kan yde lån eller stille sikkerhed for lån til de pågældende. – § 31 (§ 43) har som følge af det ovenfor nævnte størst betydning for de andre personer, der er omtalt i bestemmelsen (bestyrelsesmedlemmer, revisorer og direktører), og spørgsmålet er derfor behandlet i bogens kap. 7.

Den nævnte grundsætning om midlernes effektive udskillelse fra stifteren er ikke til hinder for, at der indgås aftaler mellem stifteren og fonden om køb af stifterens aktiver, eksempelvis aktier i den virksomhed, som fonden skal drive i fremtiden. Det ligger dog i grundsætningen, at betaling af købesummen ikke må være fondens dominerende virksomhed, og det påhviler selvsagt fondsbestyrelsen at udvise ekstra varsomhed ved accepten af fondsstifterens tilbud, der ofte vil være en kombination af gave og salg.¹²

3.6. Fondes varighed

Fondslovene indeholder ikke bestemmelser om fondes varighed, men det må antages at høre med til fondsbegrebet, at fonden skal eksistere en vis periode. Fondsudvalget (*Fondsbet.* s. 47) udtalte, at fonde i Danmark utvivlsomt typisk er bestemt til at virke uden tidsbegrænsning, men at der fandtes stadfæstede fonde, hvor også fondskapitalen skulle anvendes til fondens formål.¹³ Udvalget fandt, at der måtte »gælde visse mindstekrav med hen-

¹² Se om administrativ praksis i sådanne sager *Fonde og Foreninger I* s. 46.

¹³ Se bogens kap. 5 om fondslovens § 9, stk. 5.

Retsvirkningen af, at der ikke foreligger en fond

syn til den tidsmæssige udstrækning af virksomheden for at anerkende oprettelsen af en fond. Skal kapitalen således forbruges i løbet af en ganske kort periode, forekommer det ikke rimeligt at varetage formålet gennem oprettelsen af en selvstændig fond.«

Disse bemærkninger danner grundlaget for Fondsregistrets praksis fra 1985, hvor man i almindelighed krævede, at en fond skulle have en levetid på mindst 10 år.

Efter Fondsregistrets nedlæggelse er problemet for ikke-erhvervsdrivende fonde, at der reelt ikke er nogen, der påser kravets overholdelse, medmindre skattemyndighederne tager spørgsmålet op. På det teoretiske plan er der ikke tvivl om, at skattemyndighederne bør påse spørgsmålet. Det må antages, at rene uddelingsfonde praktisk taget altid opfylder kravet, men der er i tidens løb etableret – og der etableres stadig – fonde, hvor sigtet frem for uddeling er at danne en *organisationsramme* for en given aktivitet, eksempelvis en festival. Fondslovens gennemførelse synes ikke at have taget livet af sådanne „fonde“, hvis formål først og fremmest er at beskytte aktorerne mod kreditorerne. Det forekommer vanskeligt at se, at der er grundlag for at beskytte disse aktører.¹⁴

4. Retsvirkningen af, at der ikke foreligger en fond¹⁵

Hvis en stifter eller en fondsbestyrelse påstår, at der foreligger en fondsdannelse, og nogle af de karakteristika, der er omtalt i afsnit 3, ikke foreligger, opstår der spørgsmål, om den pågældende mangel kan afhjælpes, eller om retsmidlet bør være, at den påtænkte fondsdannelse anses for at være en nullitet. – Under Fondsregistrets første år opstod disse spørgsmål ofte.

Retsstillingen må navnlig antages at afhænge af, hvornår manglen konstateres, og hvilke dispositioner „fonden“ har udført. Er der eksempelvis forløbet nogen tid – d.v.s. flere år – og fonden i øvrigt har virket som fond, er trangen til at erklære fondsdannelsen ugyldig ikke særlig stor, medmindre der er tale om, at stifteren m.v. har krænket vedtægten eller almindelige fonde retlige regler om, at midlerne ikke må gå tilbage, smh. ovf. 3.4. Dette beror på, at hensynet til fondens formål må inddrages i bedømmelsen.

I stiftelsesfasen, hvor fonden endnu ikke har påbegyndt sin virksomhed

¹⁴ Se et særlig illustrativt eksempel i *Fonde og Foreninger I* s. 51.

¹⁵ Se et særlig illustrativt eksempel i *Fonde og Foreninger I* s. 51.

Indledning. Fondsbegrebet

(eller hvor den er i sin spæde start), er det såvel efter teori og praksis et ufravigeligt krav, at fonden skal opfylde de krav til fondsbegrebet, der er opstillet i afsnit 3. Skattevæsenet/Erhvervs- og Selskabsstyrelsen/fondsmyndigheden må her skride ind og forlange manglen repareret. Er der hjemmel til udbetalinger til stifteren m.v., eller savner fonden kapital eller et formål, foreligger der ugyldighed – en afhjælpning af manglen har retsvirkning ex nunc. Kun hvor manglen vedrører petitesser (eksempelvis at et dokument ikke er blevet vedhæftet vedtægten, smh. erhvervsfondslovens § 7, stk. 2), har rettelsen virkning ex tunc.

Opdages manglen på et senere tidspunkt – hvor fonden har virket, har foretaget uddelinger m.v. – skal der ganske meget til, før der er grundlag for at statuere ugyldighed. Dette kræver, at der foreligger grove krænkelse af almene fondsretlige grundsætninger, og det må antages, at hovedeksemplet er, at stifteren m.v. faktisk modtager midler fra fonden. Andre mangler – eksempelvis at fondsbestyrelsen ikke har tilstrækkelig selvstændighed, eller at fonden på et tidspunkt er startet uden kapital – kan og må reparerer, hvorefter fonden kan fortsætte.¹⁶ Der er her, hensynet til formålet spiller den afgørende rolle.

Hovedsynspunktet ved mangler, der opdages på et senere tidspunkt, er herefter, om der har været en reel adskillelse mellem stifterens formuesfære og fondens.

Se herved *U 1989.1039 H (TJS 1989, nr. 586)*, hvor en revisor efter salg af virksomheden forærede salgssummen – der skulle betales over 10 år – til en familieforening. Højesteret fastslog, at overdragelsen ikke udgjorde en fuldbyrdet gavedisposition, da der ikke var foretaget en definitiv udskillelse fra stifterens formue. Højesteret fremhævede bl.a., at de årlige ydelser principielt ville være indkomstskattepligtige for foreningsstifteren, at dispositionen havde haft til formål at undgå beskatning, og at foreningens midler udelukkende var kommet stifteren og dennes familie til gode. – Afgørelsen vedrører direkte en forening, men der ville gælde det samme ved en fond.

Se om et tilfælde, hvor fondsdannelsen blev anfægtet af en kreditor. *U 1989.921 H* (der statuerer ugyldighed). Se også *Fonde og Foreninger I s. 42* med omtalte af Fondsregistrets afgørelse af 18. december 1991 vedrørende en fond, der havde virket i 12 – 13 år. Afgørelsen, der efter anmodning fra fondsstifteren tilsidesatte fondsdannelsen, må antages at være oplagt forkert.

¹⁶ Der foreligger et stort erfaringsmateriale herom fra Fondsregistrets levetid. Udgangspunktet var, at en (tidligere stiftet) fond blev registreret med bemærkning, at de pågældende bestemmelser var uden retsvirkning. Se herved *U 1986 B s. 24 f.*

5. Fonden som selvejende institution

Der har været en tendens til at anvende begreberne "fond" (legat o.s.v.) og "selvejende institution" som synonyme. Det er dog mere præcist at sige, at *en fond er en selvejende institution*.¹⁷ Dette indebærer, at ejendomsretten til fondens aktiver tilkommer fonden som sådan, og at ingen – fysisk eller juridisk – tredjemand uden for fonden kan have ejendomsret til fondens formue, at formuen falder ikke i arv, og der kan ikke gyldigt ske udlodning til en »ejerkreds«, hverken i fondens levetid eller ved opløsning af fonden. Såvel i fondens levetid som ved opløsning kan fondens aktiver – bortset fra administrationsomkostninger og offentlige afgifter – alene udloddes til den kreds, der er omfattet af fondens formål. Der kan ikke ske retsforfølgning i fondens aktiver for krav, der påhviler stifteren eller bestyrelsen.

6. Forholdet til andre juridiske personer

Fondene er selskabsretligt i familie med de andre juridiske personer. Dette gælder i ganske særlig grad de erhvervsdrivende fonde – hvor dele af erhvervsfundsloven bevidst bygger på aktieselskabslovens regulering – men også for de almindelige fonde kan der hentes inspiration i selskabsretten. Regelsættet er blot mere enkelt udformet.

Det giver ikke anledning til tvivl, når der skal foretages en afgrænsning mellem almindelige/erhvervsdrivende fonde på den ene side og aktieselskaber, anpartsselskaber, interessentskaber, kommanditselskaber, andels-selskaber og partsrederier på den anden side. Hovedforskellen ligger i ejerstrukturen og i sigtet med erhvervsdriften.¹⁸

Der har vist sig store problemer i forhold til foreninger, selv om Højesteret med U 1991.819 H har fjernet nogle af tvivlsspørgsmålene. Ligheden mellem en fond og en forening ligger i, at det for en del foreninger er bestemt i vedtægterne (eller følger af almindelige retsgrundsætninger), at medlemmerne ikke har ejerbeføjelser, og at formuen ved foreningsopløsning skal gå til et velgørende formål. Det kan således være vanskeligt at se forskel på en stor (direkte) erhvervsdrivende fond og en af de store sygdomsbekæmpende foreninger, hvor „medlemmernes“ rolle i al væsentlighed er at betale til det gode formål.

17 Jfr. Lennart Lyngge Andersen i U 1986 B s. 21 ff med fremhævelse af, at en række foreninger også er selvejende institutioner.

18 Efter lov nr. 123 af 18. februar 1994 om erhvervsdrivende virksomheder gælder, at de nævnte selskaber/virksomheder alle er lovregulerede – omend ikke på helt samme vis.

I U 1991.819 H var faktum følgende: Medlemmerne i Provinsbankforeningen besluttede i 1952 at stifte Provinsbankernes Ulykkes-Risikofond, hvis formål er at »yde økonomisk støtte til medlemsbanker, i hvilke funktionærer eller andre, der ved tjenesteforhold eller som medlemmer af ledelsen er knyttet til bankerne, har været udsat for roverisk overfald med død eller invaliditet til følge.« I 1979 tilføjes til formålsbestemmelsen: »Der kan endvidere i særlige tilfælde ydes økonomisk støtte til fælles uddannelsesmæssige formål.« Risikofondet har medlemmer, og denne medlemskreds er vekslende. Medlemmerne har adgang til at melde sig ud, og medlemskabet ophører, hvis et medlem udtræder af Provinsbankforeningen. Dette er sket i et antal tilfælde. Medlemmerne har efter § 3, stk. 3, *ejendomsret* til Ulykkes-Risikofondets formue. Der er bestemmelser om kontingent, men kontingentforpligtelsen blev hvilende, da der var indbetalt 150.000 kr. Aktiverne er nu på 1,8 mio. kr., og dette skyldes, at der ikke har været udgifter til det primære formål – der har ikke været roveriske overfald med død eller invaliditet til følge i De Danske Provinsbanker.

Organisatorisk gælder det, at Ulykkes-Risikofondet administreres af Provinsbankforeningens sekretariat, der er medlemmernes sekretariat, og at årsregnskabet skal aflægges på Provinsbankforeningens generalforsamling. Vedtægtsændringer kræver beslutning på en generalforsamling i Provinsbankforeningen, og det skal ske efter de regler, der er fastsat for vedtægtsændringer i Provinsbankforeningens regie.¹⁹

Højesteret fastslog, at der ikke forelå en fond. Højesteret henviser til, at der er medlemmer, der kan nyde godt af såvel det forsikringslignende primære formål som det subsidiære formål, at fonden ledes af de begunstigede, og at fondens formue i tilfælde af opløsning vil kunne udbetales til medlemmerne.

¹⁹ Nu foreningen *Lokale Pengeinstitutter*.

1. In

1.1. F

I boge
degør.
det h
er om:
Allere
og kre
gen er
Det
og en
mæssi
skel.²⁰
minok

»Ef
drin
de i
selv
insti
en v
udø
udsk
men
kast.

Det er s
de insti
først og
lingsfor

²⁰ Se ek
overt

Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytið kt. 600169-6109, Reykjavík, (í samningi þessum nefnt verkkaupi) og sjálfseignarstofnunin xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx, heimili aldraðra, kt. xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx, heimili (í samningi þessum nefnt verksali), gera með sér svohljóðandi

Þjónustusamning

1. Gildissvið.

- 1.1 Samningur þessi tekur til starfsemi verksala um rekstur hjúkrunarheimilis eins og það er skilgreint á hverjum tíma í lögum um heilbrigðisþjónustu. Með samningi þessum skal hafa að leiðarljósi þau markmið er fram koma í 1. og 18. gr. laga nr. 82/1989, um málefni aldraðra að tryggja öldruðum sem þess þurfa vistun og umönnun á því þjónustustigi sem er eðlilegast og hagkvæmast miðað við þörf og ástand hins aldraða hverju sinni.

2. Þjónusta.

- 2.1 Samið er um hjúkrunarrými skv. 2.tl. 18. gr. laga nr. 82/1989, um málefni aldraðra og þá þjónustu sem þeim fylgir. Verksali skal tryggja heimilismönnum eftirfarandi þjónustu:
- Hjúkrun og aðhlyningu allan sólarhringinn.
 - Aðra heilbrigðisþjónusta, sbr. 2.2.
 - Fullt fæði.
 - Félagsþjónustu.
 - Sálgæslu.
 - Févörslu og umsýslu fyrir heimilismenn, skv. 5.5.
 - Lín og fatnað skv. 5.6.
 - Aðra þjónustu sem við getur átt og eftir því sem samkomulag kann að verða um.
- 2.2 Verksali skal tryggja sbr. 2. gr. reglugerðar nr.422/1992, um greiðslur öldrunarstofnana fyrir heilbrigðisþjónustu, að heimilismenn eigi kost á eftirfarandi heilbrigðisþjónustu sem stofnunin kostar að fullu, hvort sem þjónustan er veitt inni á stofnuninni eða utan hennar. Þjónusta sem hver einstaklingur nýtur fer eftir einstaklingsbundnu mati á þörf. Um er að ræða eftirfarandi þjónustu:
- Almenn læknishjálp og sérfræðilæknishjálp. Sé þjónusta veitt utan stofnunar skal verksali greiða samkvæmt umsáminni gjaldskrá Tryggingastofnunar ríkisins og læknafélaganna eða skv. sérstökum samningi sem verksali gerir um lækniþjónustu við lækna eða sjúkrastofnanir.
 - Lyf.
 - Rannsóknir og röntgengreiningu.
 - Endurhæfingu t.d. sjúkraþjálfun.
 - Hjálpartæki, þó ekki gleraugu, heyrnartæki eða hjólastólar.
 - Sjúkraflutning, annar en sá sem sjúkrahúsi ber að greiða skv. 36.gr. 1.mgr.i.lið laga nr. 117/1993 um almannatryggingar. Þó skal sjúkraflutningur að ósk vistmanns eða aðstandenda greiddur af þeim sem óskar flutnings.

- 2.3 Verksala er ekki skylt að kosta eftirfarandi þjónustu:
- Kostnað vegna innlagnar heimilismanns á sjúkrahús sbr. 2.mgr. 2.gr. reglugerðar nr.422/1992.
 - Persónulega muni og aukþjónustu svo sem fatnað, fatahreinsun, snyrtivörur, hársnyrtingu og fót snyrtingu, sbr. 3.gr. reglugerðar nr.422/1992.
- 2.4 Verksala er heimilt að kaupa sérhæfða heilbrigðisþjónustu og stoðþjónustu af sjálfstætt starfandi aðilum enda tryggi hann að þeir uppfylli ekki minni kröfur en gerðar eru til verksala í samningi þessum vegna þjónustunnar.

3. Fylgiskjöl.

- 3.1 Fylgiskjöl samnings er teljast hluti hans eru eftirfarandi:

- Fylgiskjal 1: Févarsla og umsýsla.
- Fylgiskjal 2: Húsnæði.
- Fylgiskjal 3: Fjárhagsáætlun verksala.
- Fylgiskjal 4: Upplýsingagjöf.

4. Notendur og magn þjónustu.

- 4.1 Verkkaupi greiðir kostnað, sbr. 7. gr., vegna vistunar og umönnunar einstaklinga sem rétt eiga á vistun skv. 4.2. og samkvæmt þeirri forgangs röðun sem tilgreind er í 4.3.
- 4.2 Rétt til vistunar eiga einstaklingar sem eru aldraðir, eru með öldrunarsjúkdóma eða aðra sjúkdóma sem hafa í för með sér þörf fyrir vistun á hjúkrunarheimili, enda uppfylli þeir eftirtalin skilyrði:
- Eiga gilt vistunarmat, framkvæmt af Þjónustuhópi aldraðra, í Reykjavík matshóp, eða af öldrunarlækningadeildum.
 - Hafa sótt um og/eða samþykkt dvöl hjá verksala.
 - Fullnægja búsetuviðmið.
- 4.3 Nú losnar vistrými á stofnuninni og ákveður stjórn verksala þá hvaða einstaklingi verði boðið rýmið í samráði við matshópa/þjónustuhópa. Verksali skal við veitingu vistrýma sjá til þess að þeir gangi fyrir sem brýnasta þörf hafa skv. vistunarmati.
- 4.4 Verksali leggur fram **xx hjúkrunarrými**. Skal nýting rýma aldrei vera minni en 98% á ári hverju. Með nýtingu er átt við hlutfall raunverulegs fjölda legudaga af legudögum til ráðstöfunar. Til legudaga til ráðstöfunar teljast hjúkrunarrými eftir að þau hafa verið margfölduð með dagafjölda viðkomandi tímabils. Við mælingu á fjölda raunverulegra legudaga skal telja með innlagnir á sjúkrahús í allt að 20 daga og hæfilegan dagafjölda eftir andlát heimilismanns. Að auki hefur verksali heimildir fyrir **xx dvalarrýmum** sem greitt er fyrir af Lífeyristryggingadeild Tryggingstofnunar ríkisins.

5. gr. Lágmarkskröfur til þjónustu og aðbúnaðar.

- 5.1 Hjúkrunar- og læknisþjónusta: Heimilismönnum skulu tryggð fullnægjandi hjúkrunar- og læknisþjónusta sem taki mið af þörfum þeirra á hverjum tíma og styðst við viðurkennd viðmið.
- 5.2 Fæði. Verksali veitir heimilismönnum fullt fæði sem m.a. tekur mið af mannelidismarkmiðum Íslendinga ásamt sérþæði vegna ýmissa sjúkdóma og maukfæði (tube feeding).
- 5.3 Félagsþjónusta: Heimilismönnum skal veitt félagsþjónusta sem er við hæfi heimilismanna og tryggir virkni þeirra.
- 5.4 Sálgæsla: Boðið skal upp á sálgæslu eftir viðurkenndum aðferðum, þ.m.t. heimsóknir til deyjandi eða mikið veikra auk stuðnings við aðstandendur og starfsfólk.
- 5.5 Févarsla og umsýsla: Um lágmarkskröfur um févörslu og umsýslu er fjallað í fylgiskjali 1 með samningi þessum.
- 5.6 Lín og fatnaður: Verksali sér heimilismönnum fyrir sængurfatnaði, líni, nærfatnaði og hreinlætisvörum og fyrir þvotti. Ennfremur er verksala skylt að sjá um þvott á einkafatnaði heimilismanna. Þvottur á einkafatnaði sem þarfnast meðhöndlunar í efnalaug eða þvottar í höndum er verksala þó ekki skylt að sjá um eða greiða fyrir.
- 5.7 Hollustuhættir: Starfsemi verksala skal eftir því sem við á, uppfylla kröfur laga um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum og kröfur heilbrigðisreglugerðar.
- 5.8 Þægindi: Verksali skal skapa þannig umhverfi og andrúmsloft á hjúkrunarheimilinu, að heimilisfólki finnist aðstæður vera heimilislegar og notalegar. Þá skal verksali sjá til þess að starfsfólk sýni virðingu og lipurð í samskiptum við heimilisfólk. Við val á starfsmönnum skal gera kröfu um hæfileika á sviði mannglegra samskipta.
- 5.9 Stjórnsýsla: Verksali framfylgir ákvæðum stjórnsýslulaga vegna þeirrar stjórnsýslu sem honum er falið að annast og er hluti þeirrar þjónustu, sem hann veitir samkvæmt samningnum.
- 5.10 Umgjörð starfseminnar: Um húsnæði og aðbúnað heimilismanna er fjallað í fylgiskjali 2, með samningi þessum.
- 5.11 Réttindi heimilismanna: Um réttindi heimilismanna að öðru leyti en um getur í liðum 5.1 – 5.9 gilda almenn ákvæði laga nr. 74/1997 um réttindi sjúklinga, þ.m.t. ákvæði er lúta að sjálfsákvörðunarrétti sjúklinga.

6. Gæði, markmið og innra eftirlit.

6.1 Almenn.

- 6.1.1. Verksali skal almennt setja sér það markmið í sínum rekstri að veita eins góða þjónustu og umönnun og kostur er. Meginmarkmið þjónustunnar er að styðja heimilismenn til sjálfshjálpar og gera þeim kleift að lifa lífi sem þeim er eiginlegt og að öðlast lífsfyllingu þrátt fyrir sjúkdóma og fötlun. Verksali skal setja sér gæða- og

þjónustumarkmið m.a. með tilliti til lágmarkskrafna sbr. 5. gr. og koma sér upp eigin innra eftirliti (gæðakerfi) m.a. í þeim tilgangi að unnt sé að sannreyna gæði þjónustunnar.

6.2 Gæðakerfi.

6.2.1 Hjúkrun og umönnun Reglubundin skráning.

6.2.1.1 Allar ákvarðanir sem varða meðferð og þjónustu við heimilismenn skulu vera rekjanlegar. Halda skal skrá um ástand og hjúkrunarsögu hvers heimilismanns allt frá innlögn. Taka skal upp tölvutæka skráningu.

6.2.1.2 Í samræmi við reglugerð nr. 546/1995, um mat á heilsufari og aðbúnaði íbúa á öldrunarstofnunum, skal gera mat á heilsufari og hjúkrunarþörf hvers heimilismanns með RAI mati við innlögn og hvenær sem merkjanleg breyting verður á líkamlegu, andlegu eða félagslegu ástandi hans. Ennfremur skal verksali framkvæma árlega RAI mat á öllu heimilisfólki, skv. nánari reglum RAI-matsnefndar. Verksali skal gæta þess við mat sitt að fylgja reglum RAI-matsnefndar á hverjum tíma til hlítar svo samræmi sé tryggt í mælingum á milli tímabila og á milli einstakra hjúkrunarheimila.

6.2.2 Samfelldar gæðaumbætur. Samanburður á gæðavísum.

6.2.2.1 Verksali tekur árlega saman gæðavísa (quality indicators) út frá RAI matinu. Verksali skuldbindur sig til að fylgja reglum RAI-matsnefndar (sbr. reglug. nr.546/1995) við mælingar á gæðavísunum.

6.2.2.2 Verksali skal setja sér markmið í samvinnu við RAI-matsnefnd um viðmiðunarmörk gæðavísa. Verksali mun birta starfsmönnum sínum og þeim sem njóta þjónustunnar framangreind markmið.

6.2.2.3 Verksali skal með skipulögðu og samfelldu gæðastarfi leitast við að bæta gæðin m.t.t. gæðavísanna. Fari niðurstöður RAI-mats út fyrir viðmiðunarmörk gæðavísa eins og þau eru tilgreind af RAI-matsnefnd skal verksali hrinda í gang gæðaumbótaverkefnum sem hafi það að markmiði að niðurstöður matsins haldist innan viðmiðunarmarkna.

6.2.2.4 Reynist niðurstöður RAI-mats verksala viðvarandi undir viðmiðunarmörkum, skv. nánari skilgreiningu RAI-matsnefndar, getur það leitt til endurskoðunar samnings.

6.2.2.5 Verksali skal að öðru leyti setja sér það markmið í sínum rekstri að veita eins góða þjónustu og umönnun og kostur er miðað við þá fjármuni, sem verksali hefur til ráðstöfunar á hverjum tíma.

6.2.3 Einstaklingsbundin umönnun.

6.2.3.1 Verksali mun gera einstaklingsbundna umönnunaráætlun fyrir hvern heimilismann og nota m.a. til þess hjúkrunarskráningu og gagnasafn um heilsufar og hjúkrunarþörf á öldrunarstofnunum (MDS) og tryggja að henni sé framfylgt.

6.3 Lækna- og lyffjamál.

- 6.3.1 Læknisþjónusta: Verksali skipuleggur læknisþjónustu á stofnuninni, setur markmið um þjónustustig og framfylgir þeim.
- 6.3.2 Sjúkraskrá: Halda skal sjúkraskrá fyrir alla heimilismenn og rita læknabréf fyrir þá sem útskrifast. Við komu á heimilið gerir læknir sjúkraskrá um heimilismann. Aflað er gagna um sjúkrahúslegur og heilsufarsyfirlit skráð. Sjúkraskráin inniheldur auk hefðbundinnar sjúkraskrár heilsufarsyfirlit, rannsóknarniðurstöður, læknabréf og önnur gögn, sem tilheyra sjúklingnum.
- 6.3.3 Læknir annast læknisfræðilegan þátt RAI mats við komu og endurnýjun sbr. 6.2.1.2.
- 6.3.4 Lyfjalisti. Læknir í umboði verksala semur lyfjalista og leiðbeiningar um þau lyf sem skynsamlegt er að nota hverju sinni. Verkkaupi býður fram aðstoð við þennan þátt.
- 6.4 Ábendingar og kvartanir.
- 6.4.1 Skráning og meðferð ábendinga og kvartana er hluti af innra eftirlitskerfi verksala. Verksali safnar og skráir kvartanir frá heimilismönnum og aðstandendum þeirra vegna þjónustunnar. Skulu allar kvartanir fá formlega afgreiðslu.

7. Fjármögnun.

- 7.1 Vegna samningsins greiðir ríkissjóður þann kostnað sem ætlað er að standa undir þjónustu og kröfum samnings þessa samtals að fjárhæð kr. xxxxxxxxxxxx á ári. Framlag miðast við að verksali beri fulla fjárhagslega ábyrgð á öllum rekstri sínum, þ.m.t. á greiðslu launa, lífeyrisskuldbindinga vegna starfsmanna sinna, starfstengdum kostnaði eins og t.d. launum í barnsburðarleyfi, launum staðgengla vegna lengri veikinda, námsleyfa og námskostnaðar, svo og hugsanlegum bótakröfum frá heimilisfólki sínu. Ríkissjóður ber ekki ábyrgð á öðru en því sem getið er í samningnum.
- 7.2 Verksali innheimtir greiðslur vegna kostnaðarpátttöku heimilisfólks í samræmi við reglugerð nr.47/1990, um stofnanþjónustu aldraðra, með síðari breytingum. Verksala er óheimilt að krefja heimilisfólk um greiðslur umfram það sem Tryggingastofnun ríkisins greiðir vegna þeirrar þjónustu sem heimilisfólk á að njóta sér að kostnaðarlausu. Innheimta vegna greiðslupátttöku heimilisfólks er óháð framlagi skv. 7.1.
- 7.3 Uppfylli stofnunin ekki kröfur um magn þjónustu skv. 4.4 skerðast greiðslur skv. 7.1 um 20% af viðmiðunargreiðslufjárhæð fyrir hvert rúm.
- 7.4 Verði um rekstrarafgang að ræða ber verksala að ráðstafa hagnaðinum til myndunar varasjóðs til að mæta hugsanlegum halla og/eða til uppbyggingar á aðstöðu heimilisfólks eða þjónustu við heimilisfólk.
- 7.5 Upphæð skv. 7.1 er á verðlagsgrunni fjárlaga fyrir árið 1999. Skulu fjárhæðir komandi ára fylgja verðlagsforsendum fjárlaga þannig að 75% fylgi þróun launa hjá sambærilegum stofnunum og 25% almennri verðlagsþróun.

8. Greiðslutilhögun.

- 8.1 Greiðsla ríkisins skal lögð inn á bankareikning verksala xxxxxxxxxxxx, í jöfnum mánaðarlegum hlutum, fyrsta vinnudag hvers mánaðar.

8.2 Hafi greiðsla ekki verið innt af hendi fyrir tíunda dag mánaðar getur verksali krafist hæstu lögleyfðu dráttarvaxta enda megi greiðsludráttinn telja til atvika er rekja má til verkkaupa.

9. Tryggingar.

9.1 Verksali leggur fram til tryggingar efdum á ákvæðum samnings þessa tryggingabréf að fjárhæð kr. xxxxxxxxxxxx (bókstafir), sem tryggt er með x. veðrétti í fasteign verksala, næst á eftir:

9.2 Tryggingabréfið skal varðveitt hjá verkkaupa. Verkkaupi skuldbindur sig til að ganga ekki að hinni veðsettu eign skv. tryggingabréfinu nema fyrir liggja úrskurður sáttanefndar, skv. 14.1.

10. Eftirlit með framkvæmd samningsins.

10.1 Faglegt eftirlit

10.1.1 Landlæknir sbr. 3. gr. laga nr. 97/1990, um heilbrigðisþjónustu, Héraðslæknirinn xxxxxxxxxxxx sbr. 8.gr. sömu laga og verkkaupi hafa með höndum faglegt eftirlit með störfum verksala og gæðum þjónustu hans, samkvæmt þeim reglum sem gilda á hverjum tíma.

10.1.2 Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytið hefur eftirlit með framkvæmd samningsins og áskilur sér rétt til að skoða aðstæður þar sem þjónustan samkvæmt honum er veitt og kalla eftir upplýsingum sem ráðuneytið telur þörf á hverju sinni.

10.2 Endurskoðun á framkvæmd og fjármálum

10.2.1 Ríkisendurskoðun er heimilt að gera fjárhagsendurskoðun á allri þeirri starfsemi verksala sem umsamin er í samningi þessum. Í því sambandi er verksala skylt að afhenda Ríkisendurskoðun alla reikninga sína, öll bókhaldsgögn og önnur gögn sem nauðsynleg eru við endurskoðunina sbr. lög nr. 86/1997 um Ríkisendurskoðun.

10.2.2 Ríkisendurskoðun getur einnig framkvæmt stjórnsýsluendurskoðun hjá verksala sbr. lög nr. 86/1997 um Ríkisendurskoðun.

11. Upplýsingaskylda.

11.1 Verksali skal ótílkvaddur senda verkkaupa, Ríkisbókhaldi og Ríkisendurskoðun fyrir lok mars ár hvert endurskoðaðan ársreikning ársins á undan, ásamt rekstrarskýrslu þar sem gerð er grein fyrir starfseminni og framkvæmd samningsins. Nánari skilmálar um upplýsingagjöf er að finna í fylgiskjali 4 með samningi þessum.

11.2 Verksali skuldbindur sig til að upplýsa verkkaupa tafarlaust, megi honum vera það ljóst að hann geti ekki staðið við fjárhagslega eða faglega skilmála samnings þessa.

12. Fjárreiður og fjárhagslegar ráðstafanir.

- 12.1 Verksala er aðeins heimilt að fengnu skriflegu leyfi verkkaupa að ráðast í eða taka þátt í óvenjulegum fjárhagslegum ráðstöfunum, sem kunna að leiða af sér að eigi verði staðið við samning þennan.
- 12.2 Um reikningshald og endurskoðun ársreiknings gilda ákvæði laga um ársreikninga nr. 144/1994 og um bókhald nr. 145/1994.
- 12.3 Halda skal fjárreiðum og reikningshaldi vegna þeirrar starfsemi og þjónustu er samningurinn tekur til aðgreindum í bókhaldi frá öðrum rekstri og eignum verksala.
- 12.4 Stjórnarmaður, framkvæmdastjóri og aðrir stjórnendur verksala mega ekki taka þátt í meðferð máls um samningagerð milli verksala og þeirra, ef þeir hafa þar verulegra hagsmuna að gæta, sem kunna að fara í bága við hagsmuni verksala. Skylt er stjórnarmanni, framkvæmdastjóra og öðrum stjórnendum að upplýsa stjórn og verkkaupa um slík atvik.
- 12.5 Verksala er hvorki heimilt að veita stjórnarmönnum, framkvæmdastjóra eða öðrum starfsmönnum sínum lán eða setja tryggingu fyrir þá. Verksala er einnig óheimilt að veita þeim lán eða setja fyrir þann tryggingu sem giftur er eða í óvígðri sambúð með aðila skv. 1. ml. eða er skyldur honum að feðgatali eða niðja eða stendur hlutaðeigandi að öðru leyti sérstaklega nærri.
- 12.6 Verksali skuldbindur sig til að fylgja útboðsstefnu ríkisins við magnkaup á vörum og þjónustu. Í þessu felst að bjóða skuli út kaup á vörum og þjónustu þegar keypt er fyrir 3 millj. kr. eða meira og framkvæmdir yfir 5 millj. kr., nema augljóst sé að það þjóni ekki hagsmunum verkkaupa. Við útboð skal þess vandlega gætt að seljendum vöru og þjónustu sé ekki mismunað.

13. Þagnarskylda

- 13.1 Verksali og starfsmenn hans skulu bundnir þagnarskyldu um það sem þeir fá vitneskju um við framkvæmd samnings þessa og leynt á að fara. Um þagnarskylduna gilda ákvæði 18. gr. laga um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins nr. 70/1996, og skal brot á henni varða refsingu skv. 136. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

14. Meðferð ágreiningsmála

- 14.1 Rísi ágreiningur um túlkun og framkvæmd á samningi þessum skal honum vísað til þriggja manna sáttanefndar. Tilnefnið verksali einn, verkkaupi einn og oddamaður, sem jafnframt er formaður, skal tilnefndur af Héraðsdómi Reykjavíkur. Skal sáttanefndin skera úr um ágreininginn eins fljótt og kostur er.
- 14.2 Skiptist kostnaður við starf sáttanefndar jafnt milli verkkaupa og verksala.

15. Vanefndir

- 15.1 Ef verksali vanefnir samningsskyldur sínar, getur verkkaupi krafist tafarlausra úrbóta og sett tímafresti. Falli þjónusta niður eða skerðist verulega er verkkaupa heimilt að skerða framlag skv. 7.1 í réttu hlutfalli við brottfallið eða skerðinguna
- 15.2 Hafi verksali ekki bætt úr annmörkum samnings innan tímafrests í samræmi við kröfur verkkaupa hefur verkkaupi heimild til að fresta greiðslum ríkisins þar til úrbætur hafa sannanlega verið gerðar. Verksali á ekki rétt á dráttarvöxtum þótt greiðslum sé frestað skv. þessari grein.
- 15.3 Ákvæði 15.1 – 15.2 gilda eftir því sem við á um vanefndir verkkaupa gagnvart verksala.

16. Gildistími. Uppsögn. Endurskoðun.

- 16.1 Samningur þessi, sem gerður er til fjögurra ára, öðlast gildí hinn xxxxxxxxxx.
- 16.2 Samningurinn er uppsegjanlegur af beggja hálfu með a.m.k. 12 mánaða fyrirvara, miðað við áramót. Uppsögn skal vera skrifleg.
- 16.3 Telji samningsaðili að forsendur samningsins hafi breyst getur hann farið fram á viðræður um endurskoðun á einstaka ákvæðum samningsins á samningstímabilinu. Samningsaðilar ákveða sameiginlega fyrir 1. janúar xxxx hvort stefna skuli að endurnýjun samnings.

17. Frumrit. Staðfesting og kynning samnings.

- 17.1 Af samningi þessum skulu gerð þrjú samhljóða eintök og telst hvert um sig fullgilt frumrit samningsins.
- 17.2 Eitt eintak skal vera í vörslu verkkaupa eitt eintak í vörslu verksala og eitt eintak skal vera í vörslu fjármálaráðuneytis.
- 17.3 Samning þennan skulu heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytið og fjármálaráðuneytið kynna fjárlaganefnd Alþingis.

Bókun um RAI - matskerfi

Í samningi þessum er gert ráð fyrir að gæðakerfishluti RAI-matsins sé tekinn í notkun stig af stigi á samningstímanum. Skráningarluti kerfisins verður í notkun strax frá upphafi og smám saman verður komið upp algildum viðmiðunarmörkum fyrir gæðavísa sem verksali skuldbindur sig til að standast, skv. nánari reglum sem RAI-matsnefnd setur. Hvenær gæðavísarnir verða að fullu teknir í notkun er enn óráðið og ræðst það m.a. af því hvernig RAI-matsnefnd sækist starfið við að koma kerfinu á laggirnar.

Ekki er ætlunin að notast við stuðul þann sem RAI-matskerfið gefur yfir svokallaða hjúkrunarþyngd til að ákvarða upphæð greiðslna til verksala að svo komnu máli. Hinsvegar verður skoðað á samningstímanum hvort notkun þyngdarstuðla RAI-matskerfisins geti hentað við að ákvarða fjárveitingar í framtíðinni.

Reykjavík,

F.h. stjórnar

F.h. heilbrigðis og tryggingamálaráðuneytis

F.h. fjármálaráðuneytis

Fylgiskjal 1: Févarsla og umsýsla

Verksali skal tryggja að haldið verði utanum vasapeninga heimilismanna með öruggum hætti. Verksali kynnrir sér hverjir eiga rétt á að fá vasapeninga skv. lögum og/eða reglugerðum og annast samskipti við Tryggingastofnun ríkisins varðandi vasapeningagreiðslur svo sem tilkynningar um nýja einstaklinga, breytingar á aðsetri, brottför og andlát. Halda skal skrá yfir almennar upplýsingar um heimilismenn, hvort þeir hafi fjárræði eða lögræði og hverjir eru fjárhaldsmenn þeirra og nánustu ættingjar.

Eftirfarandi eru **möguleikar** til févörslu og umsýslu fjármuna heimilismanna:

A. Fjárhaldsmaður. Fjárhaldsmaður vistmanns sér um að annast fjárreiður fyrir hans hönd.

B. Umboð. Verksali annast fjárreiður heimilismanns, sé þess óskað skv. umboði hans gagnvart Tryggingastofnun ríkisins. Stuðst skal við skrifleg umboð frá heimilismanni eða fjárhaldsmanni hans. Verksali getur leitað eftir þjónustu bankanna til að annast févörslu heimilismanns.

C. Vistmannabókhald. Verksali ber ábyrgð á því að sérstakt vistmannabókhald sé haldið þar sem skráðar eru fjárreiður fyrir hvern heimilismann um sig, s.s. vasapeningatekjur frá Tryggingastofnun ríkisins og úttektir vegna þeirra, greiðslur frá lífeyrissjóðum og aðrar greiðslur frá Tryggingastofnun ríkisins.

D. Gjaldkeri. Verksali felur ábyrgum starfsmanni þá ábyrgð að gæta hagsmuna heimilismanna hvað varðar notkun á vasapeningum þeirra og öðrum eignum sem þeir hafa hjá sér á heimilinu auk þess að annast fjárreiður.

E. Ráðstöfun vasapeninga. Verksala er einungis heimilt að ráðstafa vasapeningum heimilismanna þannig að þeir nýtist viðkomandi heimilismanni til persónulegra þarfa, efli sjálfstæði og auki ánægju hans. Ekki er ætlast til að heimilismenn greiði af vasapeningum sínum venjulega innanstokksmuni svo sem húsgögn til sameiginlegra nota, rúm, rúmfatnað og gardínur, nema ef um séróskir er að ræða. Hinsvegar er viðeigandi ráðstöfun á vasapeningum til t.d. ferðalaga eða annarra skemmtana, til kaupa á sælgæti, tóbaki, persónulegum munum, tískufatnaði og jafnvel húsbúnaði í eigið herbergi, allt eftir ástandi og þörfum hvers og eins.

Fylgiskjal 2: Húsnæði

Verksali leggur fram xxx fermetra húsnæði í xxxxxxx, sbr. teikningu í fylgiskjali. Verksali ber ábyrgð á að húsnæðið uppfylli ákvæði byggingareglugerðar nr. 177/1992 með síðari breytingum. Húsnæðið skiptist þannig.

Herbergi: Einsmanns herbergi eru fermetrar að stærð og tveggja manna herbergi eru fermetrar. Hvert herbergi skal búið rúmi, náttborði, fataskáp ásamt snyrtingu með sturtu. sjúkrabað/böð eru

Setustofur: Rými setustofa skal að lágmarki vera fermetrar. Setustofur skulu búnar þannig að heimilismenn geti setið þar í frítímum og tekið á móti gestum. Í setustofum skulu m.a. vera stólar, sófar, sjónvörp og útvarpstæki.

Eldhús og matstofa er fermetrar.

Sjúkraþjálfun er fermetrar.

Læknastofa er fermetrar.

Fylgiskjal 3: Fjárhagsáætlun verksala.

Fylgiskjal 4: Upplýsingagjöf

1. Gögn meðfylgjandi samningi

Sem gögn meðfylgjandi samningi og hvenær sem breyting verður á skal skilað inn:

- **Samþykktir / Skipulagsskrá**

Í samþykktum eða skipulagsskrá skal tilgreina eftirtalin atriði:

1. Heiti stofnunarinnar.
2. Heimilisfang og varnarþing.
3. Markmið stofnunarinnar.
4. Stofnfé eða framlagsfé stofnanda (stofnenda).
5. Að hve miklu leyti stofnunin yfirtekur aðrar eignir en reiðufé við stofnunina.
6. Fjöldi stjórnarmanna og endurskoðenda, starfstíma þeirra og hvernig þeir eru tilnefndir.
7. Ákvæði um reikningshald og ársreikning og endurskoðun, þar með talið hvert reikningsárið skuli vera.
8. Ákvæði um ráðstöfun hagnaðar og taps.
9. Ákvæði um hvernig með skuli fara nái stofnunin ekki markmiðum sínum svo sem um hver sé bær að ákveða breytingar á samþykktum eða leggja hana niður.

Skjöl sem vísað er til í samþykktum, en ekki eru upp í hana tekin að aðalefni til, skulu fylgja henni.

- **Stjórn.**

Listi yfir meðlimi stjórnar.

2. Árleg skil

Innan þriggja mánaða frá lokun reikningsárs ár hvert skal verksali ótilkvaddur senda verkkaupa, Ríkisbókhaldi og Ríkisendurskoðun ársskýrslu sem inniheldur eftirfarandi:

I. ÁRSREIKNINGUR

- Ársreikningur skal vera í samræmi við ákvæði laga um ársreikninga nr. 144/1994 og um bókhald nr.145/1994 svo og góðar bókhalds- og reikningsskilavenjur og inniheldur eftirfarandi:

1. Ársskýrsla stjórnar
2. Áritun endurskoðanda
3. Rekstrarreikningur
4. Efnahagsreikningur
5. Yfirlit yfir sjóðsstreymi
6. Reikningsskilaaðferðir, skýringar og sundurliðanir

- Rekstrarreikningur skal innihalda eftirfarandi tegunda og deildaskiptingu:

REIKNINGSLYKLAR \ DEILDIR	ALLS. TEKJUR / KOSTNAÐUR	KOSTNAÐUR HJÚKRUAR- DEILDAR
1. Tekjur		
1.1 Framlag ríkissjóðs		
1.2 Seld þjónusta út fyrir stofnun		
1.3 Húsaleiga (skilgreina)		
1.4 Vaxtatekjur		
1.5 Greiðslur vistmanna		
1.6 Aðrar rekstrartekjur		
1.7 Styrkir og gjafir		
<hr/> SAMTALS TEKJUR		
2. Laun og launatengd gjöld		
2.1 Dagvinnulaun		
2.2 Vaktálagsgreiðslur		
2.3 Aukagreiðslur		
2.4 Yfirvinna		
2.5 Launatengd gjöld		
2.6 Önnur launagjöld, ótalin annars staðar		
3. Almenn vörukaup		
3.1 Bækur, ritföng o.þ.h. vörur		
3.2 Byggingarvörur (viðhald húseignar)		
3.3 Tæki og búnaður (óeignfært)		
3.4 Viðhalds- og rekstrarvörur		
3.5 Rafmagn		
3.6 Hiti		
3.6 Eldsneyti		
3.6 Matvæli		
3.7 Selt fæði til starfsmanna		
3.8 Fatnaður og lín		
3.9 Hreinlætis- og ræstingarvörur		

REIKNINGSLYKLAR/DEILDIR	ALLS: TEKJUR/ KOSTNAÐUR	KOSTNAÐUR HJÚKRUNAR- DEILD
-------------------------	-------------------------------	----------------------------------

4. Sérgreind vörukaup

- 4.1 Lyf
- 4.2 Einnota lækninga- og hjúkrunarvörur
- 4.3 Rannsóknastofu- og röntgenefni
- 4.4 Handavinnu- og föndurefni

5. Þjónusta I

- 5.01 Fundir, námskeið, risna
- 5.02 Ferðir og uppihald
- 5.03 Akstur og flutningar
- 5.04 Bókhald og endurskoðun
- 5.05 Aðkeypt umönnunarþjón: Læknar
- 5.06 Aðkeypt umönnunarþjón: Hjúkrun
- 5.07 Aðkeypt umönnunarþjón: Sjúkraþj.
- 5.08 Aðkeypt umönnunarþjón: Önnur
- 5.09 Röntgen, aðkeypt þjónusta
- 5.10 Rannsóknir, aðkeypt þjónusta
- 5.11 Önnur sérfræðiþjónusta
- 5.12 Auglýsingar
- 5.13 Póstur og prentun

6. Þjónusta II

- 6.1 Afnotagjöld
- 6.2 Leigugjöld
- 6.3 Verkkaup I : Varðandi húsnæði
- 6.4 Verkkaup II : Bifreiðaviðg. & viðhald
- 6.5 Verkkaup III : Þvottahús og efnalaugar
- 6.6 Verkkaup III: Ræsting

7. Fjármagnskostnaður og tryggingar

- 7.1 Fjármagnstekjur
- 7.2 Fjármagnskostnaður
- 7.3 Tryggingar, opinber gjöld o.fl.

8. Eignakaup, eignfærð

- 8.1 Eignakaup og sala eigna eða
- 8.2 Afskriftir

SAMTALS KOSTNAÐUR

Yfirfært óskiptar tekjur / kostnaður _____
Yfirfærð húsnæðisdeild _____

HAGNAÐUR / TAP _____

SKÝRINGAR:

Reikningslyklar eru með hliðsjón af tegundaskiptingu BÁR (Bókhalds- og áætlanagerfi ríkisins). Um lágmarkssundurliðun er að ræða. Við færslur á reikningslykla skal fara eftir meðfylgjandi leiðbeiningarreglum.

Deildir. Um lágmarkssundurliðun er að ræða. Á beinan kostnað hjúkrunarrými/dvalarrými færast sá kostnaður sem er tengdur beint þjónustu við heimilismenn sbr. 2. gr. samnings þessa. Á húsnæðisdeild færast húsnæðiskostn. sbr. fylgiskjal 3 með samningi þessum.

Yfirfærður kostnaður. Reglur um yfirfærslu eru skv. meðfylgjandi reglum.

X - Dæmi um hvernig kostn./tekjur falla á reikningslykla/deildir (ekki tæmandi upptalning).

REIKNINGSLYKLAR\ DEILDIR	ALLS: TEKJUR/ KOSTNAÐUR	KOSTNAÐUR HJÚKRUNAR- DEILD
4. Sérgreind vörukaup		
4.1 Lyf		
4.2 Einnota lækninga- og hjúkrunarvörur		
4.3 Rannsóknastofu- og röntgenefni		
4.4 Handavinnu- og föndurefni		
5. Þjónusta I		
5.01 Fundir, námskeið, risna		
5.02 Ferðir og uppihald		
5.03 Akstur og flutningar		
5.04 Bókhald og endurskoðun		
5.05 Aðkeypt umönnunarþjón: Læknar		
5.06 Aðkeypt umönnunarþjón: Hjúkrun		
5.07 Aðkeypt umönnunarþjón: Sjúkraþj.		
5.08 Aðkeypt umönnunarþjón: Önnur		
5.09 Röntgen, aðkeypt þjónusta		
5.10 Rannsóknir, aðkeypt þjónusta		
5.11 Önnur sérfræðiþjónusta		
5.12 Auglýsingar		
5.13 Póstur og prentun		
6. Þjónusta II		
6.1 Afnotagjöld		
6.2 Leigugjöld		
6.3 Verkkaup I : Varðandi húsnæði		
6.4 Verkkaup II : Bifreiðaviðg. & viðhald		
6.5 Verkkaup III : Þvottahús og efnalaugar		
6.6 Verkkaup III: Ræsting		
7. Fjármagnskostnaður og tryggingar		
7.1 Fjármagnstekjur		
7.2 Fjármagnskostnaður		
7.3 Tryggingar, opinber gjöld o.fl.		
8. Eignakaup, eignfærð		
8.1 Eignakaup og sala eigna eða		
8.2 Afskriftir		

SAMTALS KOSTNAÐUR

Yfirfært óskiptar tekjur / kostnaður
Yfirfærð húsnæðisdeild

HAGNAÐUR / TAP

SKÝRINGAR:

Reikningslyklar eru með hliðsjón af tegundaskiptingu BÁR (Bókhalds- og áætlanagerfi ríkisins). Um lágmarkssundurliðun er að ræða. Við færslur á reikningslykla skal fara eftir meðfylgjandi leiðbeiningarreglum.

Deildir. Um lágmarkssundurliðun er að ræða. Á beinan kostnað hjúkrunarrými/dvalarrými færast sá kostnaður sem er tengdur beint þjónustu við heimilismenn sbr. 2. gr. samnings þessa. Á húsnæðisdeild færast húsnæðiskostn. sbr. fylgiskjal 3 með samningi þessum.

Yfirfærður kostnaður. Reglur um yfirfærslu eru skv. meðfylgjandi reglum.

X - Dæmi um hvernig kostn./tekjur falla á reikningslykla/deildir (ekki tæmandi upptalning).

3. TÖLULEGAR UPPLÝSINGAR ÚR REKSTRI

3.1 Skipting heimilismanna í RUG - hópa

Skipting heimilismanna í RUG - hópa skv. RAI mælingu ársins.

3.2 Nýting, þyngdarstuðull og kostnaður pr. legudag

	Hjúkrunar rúm	Dvalar rými
Nýting		
Fjöldi rúma í ársbyrjun		
Fjöldi rúma í lok árs		
Meðalfj. heimilisfólks á dag		
Legudagar til ráðstöfunar		
Heildarfjöldi legudaga		_____
Nýting rúma %		=====
Hjúkrunarþyngdarstuðull		
	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kostnaður pr. legudag		
Umönnunarkostnaður		
Rekstur og yfirstjórn		
Húsnæðiskostnaður		_____
Rekstrarkostnaður alls		=====

4. UMÖNNUNAR- OG GÆÐAMÁL

4.1 Samanburður við gæðavísa

Yfirlit yfir stöðu verksala gagnvart gæðavísunum eins og þau eru skilgreind af RAI - nefnd og samanburður við aðrar stofnanir. Umfjöllun um gæðavandamál og gæðaátök á liðnu ári og um fyrirhugaða gæðavinna á komandi ári.

4.2 Hjúkrunarsskýrslur

Fagleg umfjöllun yfir rekstur liðins árs.

3. TÖLULEGAR UPPLÝSINGAR ÚR REKSTRI

3.1 Skipting heimilismanna í RUG - hópa

Skipting heimilismanna í RUG - hópa skv. RAI mælingu ársins.

3.2 Nýting, þyngdarstuðull og kostnaður pr. legudag

	Hjúkrunar rúm	Dvalar rými
Nýting		
Fjöldi rúma í ársbyrjun		
Fjöldi rúma í lok árs		
Meðalfj. heimilisfólks á dag		
Legudagar til ráðstöfunar		
Heildarfjöldi legudaga		_____
Nýting rúma %		=====
Hjúkrunarþyngdars tuðull		
	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kostnaður pr. legudag		
Umönnunarkostnaður		
Rekstur og yfirstjórn		
Húsnæðiskostnaður		_____
Rekstrarkostnaður alls		=====

4. UMÖNNUNAR- OG GÆÐAMÁL

4.1 Samanburður við gæðavísa

Yfirlit yfir stöðu verksala gagnvart gæðavísu eins og þau eru skilgreind af RAI - nefnd og samanburður við aðrar stofnanir. Umfjöllun um gæðavandamál og gæðaátök á liðnu ári og um fyrirhugaða gæðavinnu á komandi ári.

4.2 Hjúkrunarsskýrslur

Fagleg umfjöllun yfir rekstur liðins árs.

Alþingi
Erindi nr. P 123/330
komudagur 27.11.98

Íslands	Land	Stofun	Stofun	Land	Stofun	Land	Stofun	Land	Stofun	Land	Stofun	Land	Stofun	Land	Stofun	Land	Stofun
6906881589	ABC-hjálparstarf	Sólrúni 3	105	Reykjavík		85328	Líknafélag og annað hjálparstarf félagssamtaka	J									
5612973209	Áshildarsjóður	Stíphiðlu 50c	105	Reykjavík		85331	Minnningar- og styrktarsjóðir	J									
4712902119	Ásmæglín, sjálfseignarstofnun		200	Kópavogur	10011	130	85328	Líknafélag og annað hjálparstarf félagssamtaka	J								
6403944049	Barnadeildarsjóður Vífisskóla	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík		85331	Minnningar- og styrktarsjóðir	J									
6110800189	Barnaheimili/barnahej Sjóndags	Laugarásí Hrafnistu	104	Reykjavík		85322	Læskólar og önnur dagvistun barna	J									
5404982378	Barnavæmdarsjóður	Sölvhólsgötu 4	150	Reykjavík		85331	Minnningar- og styrktarsjóðir	J									
6810882968	Bóka-/mínjasafn Nónnu Guðmundsd	Berufóti 3	785	Djúpivogur		92511	Akmenningsbókasöfn	J									
6403944209	Bókasjóður Viðihildar	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík		85331	Minnningar- og styrktarsjóðir	J									
4610871759	Bókaútgáfa Orators	Suðurgötu Lögbergi	101	Reykjavík	928	121	22112	Bókaútgáfa án starfræskhu eigin prentamíðju	J								
4810922899	Byggingasjóður nýja barnaspít.	Barónsstíg Landspít	101	Reykjavík		65221	Fjárfestingarlánasjóðir	J									
6904861139	Domus Medica, húsfélag	Egilsögðu 3	101	Reykjavík		70321	Starfsemi húsfélaga íbúðareigenda	J									
6611922249	Dvalarheimili aldraðra heymarl	Vesturhlíð	105	Reykjavík		85313	Dvalarheimili fyrir aldraða	J	X								
6401770209	Dýraspítalinn, sjálfseignarsL	Fjölnisveg 18	101	Reykjavík		70202	Lelga atvinnuhöfnæðis	J									
4801694179	Eignarhaldsfélag Brunabótafélagi	Hlíðasmára 8	200	Kópavogur		74150	Rekstur eignarhaldsfélaga	J									
7108902269	Elr, hjúkrunarheimili	Gagnveg	112	Reykjavík	12086	132	85114	Hjúkrunarvístun	J	X							
4508850709	Endurhæfingarsjóð Geðvæðerfélag	Hátún 10	105	Reykjavík		85113	Endurhæfing	J									
4601891529	Endurhæfingarsjóð hjarta/lungu	Hátún 14	105	Reykjavík		85113	Endurhæfing	J									
5401912129	Endurhæfingarsjóð hjarta/lungu	Hemarastíg 22	600	Akureyri		85113	Endurhæfing	J									
5811862079	Fauna, stofnun áhugamanna	Hvaleyrarbraut	220	Hafnarfjörður		91120	Starfsemi íagfélaga	J									
5705840309	Fellaskjól, dvalarheimili		350	Grundarfjörður		85313	Dvalarheimili fyrir aldraða	J	X								
6712963119	Fjóluhvammur, sjálfseignarstofn	Hvamm 2	541	Blönduós		85311	Heimili fyrir börn og unglínga	J									
5206922079	Flugmínjasafn Egils Ólafssonar	Hnjóti 1	451	Patreksfjörður	350	121	92520	Starfsemi annarra safna og varðveisla sögulegra staða og bygginga	J								
6112932089	Framfararsjóður Sildar og Fisks	Dalshraun 9b	220	Hafnarfjörður		85331	Minnningar- og styrktarsjóðir	J									
5402952989	Framkvæmdarsjóður Háskólan á Ak	Sólborg	600	Akureyri	224	602	80300	Fræðslustarfsemi á æðra námselgi	J								
6101942149	Gerðumhning, sjóður	Boðagrandi 7	107	Reykjavík		85331	Minnningar- og styrktarsjóðir	J									
6403943239	Gjafasjóður G. Aubertin	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík		85331	Minnningar- og styrktarsjóðir	J									
6403943669	Gjafasjóður Guðna Brynjólfs	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík		85331	Minnningar- og styrktarsjóðir	J									
6403943749	Gjafasjóður Lenu Brandson	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík		85331	Minnningar- og styrktarsjóðir	J									
6403943909	Gjafasjóður Sigríðar Ásgelrsd	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík		85331	Minnningar- og styrktarsjóðir	J									
6403943829	Gjafasjóður Sigurðar Erlendss	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík		85331	Minnningar- og styrktarsjóðir	J									
5801820259	Gjafasjóður Sjúgumálta Einarss	Austurströnd 2	170	Selljarnanes	20	172	85331	Minnningar- og styrktarsjóðir	J								

4209902000	Hjálparstöfva (Hjálparstöfva)	Laugatorgi Sigurðar	150	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6403944129	Gjöf Þórðar Sigmundssonar	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5801691209	Grund, eil- og hjúkrunarheimili	Hringbraut 50	107	Reykjavík	896	121	85313	Dvalarheimili fyrir aldrafóla	J
8001691309	Háskólabíó	Hagatorgi	107	Reykjavík			92130	Rekstur kvikmyndahúsa	J
4301911019	Heimspækistofa dr. Helga Pjeturs	Veghúsastíg 7	101	Reykjavík			22112	Bókavélgáfa án starfrækslu eigin prentsmíðju	J
8409983959	Hjálparsjóður Ármólaflóskyld	Faxatorgi	550	Sauðárkrúkur			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6701710189	Hjálparsjóður æskufólka		101	Reykjavík	1609	121	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
4506700499	Hjálparstofnun kirkjunnar	Laugavegi 31	150	Reykjavík			85328	Liknarfélag og annað hjálparstarf félagsamtaka	J
5701902889	Húsnæðisfélag S.E.M.	Skóttuvegi 3	103	Reykjavík			70329	Annar fasteignarekstur	J
4203698979	Hússjóður Öryrkjabandalagsins	Hátúni 10	105	Reykjavík			70329	Annar fasteignarekstur	J
5502943119	Íslensk myndsfm	Borgartúni 1	105	Reykjavík			91330	Önnur ótalín félagsstarfsemi	J
4910600279	Íslenska óperan	Ingólfstræti	101	Reykjavík	1418	121	92310	Starfsemi listamanna	J
6705800169	Íslensk-danskur orðabókasjóður	Suðurgötu Háskóla Ísli	101	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5011700469	Kirkjubýggingasj Reykjavborgar	Ráðhúsinu	101	Reykjavík			85221	Fjárfestingariðnasjóðir	J
5303972549	Kirkjubæjarstofa	Klausturvegi 2	880	Kirkjubæjarklaustur			92320	Rekstur húsnæðis og aðstöðu fyrir menningarstarfsemi	J
5503830129	Kirkjuhúsið-Skólholtsvegáfan	Laugavegi 31	101	Reykjavík	274	121	52499	Önnur ótalín smásala í sérverslunum	J
4411850659	Kirkjunnstöð Austurlands	Eiðum	705	Eiðar	77	700	91311	Þjóðkirkjan	J
5702942539	Kirkjunniðstöðin v/Vestmannastræt	Rauðaskriðu 1	641	Húsavík			91311	Þjóðkirkjan	J
6403944559	Konungu-ídróttningarsj Landspít	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
4501832249	Krossgötur, sjálfseignarstofnun	Hilðasmára 5-7	200	Kópavogur			85328	Liknarfélag og annað hjálparstarf félagsamtaka	J
4209982099	Kvikmyndahátíð í Reykjavík	Túngötu 14	101	Reykjavík			92310	Starfsemi listamanna	J
7101691609	Landgræðslusjóður	Suðurnhlöð 38	105	Reykjavík	61	202	85239	Önnur ótalín fjármálastarfsemi	J
6403944479	Landspítalassjóður	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5011882989	Legafélag Jóhns Sigurðssonar	Hafnarstræti 107	600	Akureyri	117	802	70329	Annar fasteignarekstur	J
6212843189	Leiklistarsj Þorst Ó Stephensen	Efstaletti 1	150	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
4210984099	Listaháskóli Íslands		101	Reykjavík	707	121	80300	Fræðstjufstarfsemi á æðra námsstigi	J
5105700819	Listasafn Alþjóðsamb Íslands	Freyjugötu 41	101	Reykjavík			92520	Starfsemi annarra safna og varðveisla sögulegra staða og bygginga	J
4808850809	Listasafn Sigurðs Ólafssonar	Laugamestanga 70	105	Reykjavík			92520	Starfsemi annarra safna og varðveisla sögulegra staða og bygginga	J
4806730509	Lífeyrisjóður starfsm Gutenb	Síðumúla 18-18	108	Reykjavík			86021	Samfelgnarsjóðir	J
6104872099	Liknarsjóður Jónu Vilhjóns J	Mlóstræti 18	740	Neskaupstaður			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5504882089	Mannréttindastofnun Háskóla Ísli	Suðurgötu	101	Reykjavík			73200	Rannsóknir og þróunarstarf í félags- og hugvísindum	J
4310872659	Markarholt, sjálfseignarstofnun	Melgerði 10	108	Reykjavík			85328	Liknarfélag og annað hjálparstarf félagsamtaka	J

Íslands	Stofa	Stofunúmer	Land	Stofuhúsnúmer	Stofuformali	Stofuformali	Stofuformali	Stofuformali
0106942689	Media upplýsingaþjónusta á Ísl	Túngötu 14	101	Reykjavík	74149	Rekstrarráðgjöf, þó ekki í landbúnaði	J	
5006922009	Menningar/framfarasj Dalasýslu	Miðbraut 15	370	Búðardalur	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
4304811269	Menningar/framfarasj Ludv Storr	Suðurgötu Háskóla Ísl	101	Reykjavík	70202	Leiga atvinnuhúsnæðis	J	
5912901269	Menningar/llknarsj Kumberavoga	Kumberavogi	825	Stokkeeyri	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
4602896609	Menningar/minningarsj kvemma	Túngötu Hallveigarst	101	Reykjavík	22130	Tímaritaútgáfa	J	
6001953019	Meningarsjóður blaðamanna	Stöðumúla 23	108	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
6310952089	Meningarsjóður lónkólana í Rv	Skólavörðuhóli lónak	101	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
4202882519	Meningarsjóður Íslandsbanka	Kirkjusandi 2	155	Reykjavík	65120	Rekatur banka og sparissjóða	J	
4307912309	Meningarsjóður Svarfóðla	Ráðhúsi	620	Dalvík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
4612932399	Meningarsjóður Önnu og Alfréða	Hafnarstræti 3	425	Flateyri	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
5602882349	Móstöð slmenntunar á Suðurnesj	Sunnubraut 36	230	Keflavík	80429	Önnur fullorðinsfræðsla og ótalin fræðsla	J	
7004850139	Mínjaveind, sjálfseignarstofnun	Arnmannsstíg 1	101	Reykjavík	1358 121 92520	Starfsemi annarra safna og varðveisla sögulegra staða og bygginga	J	
5012760579	Minningarjafasjóður Landspítala	Hammahlíð 33	105	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
4605972859	Minningar/Vísindasj Amórs Bj	Ljósheimum 7	104	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
6907812189	Minningarsj Ágústur/Dan Jónatans	Hnjúkabyggð 33	540	Blönduós	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
8702911469	Minningarsj Ára Sig/Sigurbj Pál	Blönduhlíð 7	105	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
6906952359	Minningarsj Ársæls Jóns kafara	Grandagaröl Slysavhúsa	101	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
5401972969	Minningarsj B.J. Móðurmálssejð	Suðurgötu Háskóla Ísl	101	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
5801932189	Minningarsj Bakk/Margr Dungal	Hallarmúla 4	108	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
5011760529	Minningarsj Barb/Magnús Á Árnas	Kársnesbraut 88	200	Kópavogur	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
6403943079	Minningarsj Björns Vilhjálms	Rauðartréti 31	105	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
6112923099	Minningarsj dr. Guðjóns Samóelsa	Hafnarstræti 9	101	Reykjavík	1625 121 85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
5009790119	Minningarsj dr. Víktors Urbanó	Goðheimum 8	104	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
7001912069	Minningarsj Eiríks Guðjóns Ást	Austurvegi 4	660	Hvolsvöllur	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
4205942089	Minningarsj Elinar R Bríem Jóns	Barmahlíð 16	105	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
6607911089	Minningarsj Elinborgar Sigurðar	Fákafeni 11	108	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
4408932969	Minningarsj Heiðar Baldurð	Stakrahlið	105	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
5703972819	Minningarsj Heimahlýningar Ak	Austurbyggð 12	600	Akureyri	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
4505831039	Minningarsj Helgu J/Siguríða K	Hjarðarhaga 2 Háskóla	107	Reykjavík	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
4711861479	Minningarsj Helgu J/Siguríða K		101	Reykjavík	931 121 85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	
6207894729	Minningarsj Helgu M. Páledóttur		108	Reykjavík	8144 128 85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J	

4203942109	Minningarsj. heilgu Sig skúlastj.	Garmafnið 16	100	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
4809810229	Minningarsj. hj. Hald/Matthildar		870	Vík í Mýrdal			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5508790429	Minningarsj. hj. Ól. S/Ingibj. Run	Melshúsum	225	Bessastaðahreppur			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5604911319	Minningarsj. J.P. Jacquot	Lindarflöt 35	210	Garðabær			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5605922319	Minningarsj. Jakobs Jakobsenar	Dalsbraut K.A-helmlí	600	Akureyri			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6809902129	Minningarsj. Jónasar Sigurbjörns	Rímssíðu 12	603	Akureyri			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6503972319	Minningarsj. Jóns Gunnl/Guðl. G	Stílholti 18-18	300	Akranes			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5105830949	Minningarsj. Jóns Júl. Þorst. kenn.	Hjallalandi 22	108	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6403944399	Minningarsj. Kríst/Hjalta J/Gróu	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6211942409	Minningarsj. Lárusar Ottesen	Brúnalandi 36	108	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6403944719	Minningarsj. Magn Benj/Sigríð S	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
4510932829	Minningarsj. Mariu K. Stephensen	Sólhvólsgötu 7	150	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5410800159	Minningarsj. Ólafu Jóhannsd.	Hátúni 4	105	Reykjavík			70329	Annar fasteignarekstur	J
5812811089	Minningarsj. Pálma Jónssonar	Krftngunní 8-12	103	Reykjavík	31 60	123	85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6810982919	Minningarsj. S. Óskara Sigvaldab.	Gullsmára 9	200	Kópavogur			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6403944839	Minningarsj. Sigr. L. P/Steinunnar	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
4703952069	Minningarsj. Sigurlaugar Gunnars	Sauðárhæðum	550	Sauðárkrúkur			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
7012904519	Minningarsj. Stefaníu Guðmundsd.	Hávallagötu 1	101	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5405850599	Minningarsj. Sveinbjörns Sveinbj.	Víkurbakka 2	109	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5702810899	Minningarsj. Theódóra Johnson	Suðurgötu Háskóla Ísl.	101	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5010881969	Minningarsj. um Brand Jónsson	Vesturhlíð 3	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6905922079	Minningarsj. um dr. Jón Gíslason	Ofanleiti 1	103	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6403945019	Minningarsj. Þorvaldínu S. Jónsd.	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6409983779	Minningarsj. Þórunnu og Halldóra	Faxatorgi	550	Sauðárkrúkur			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
4903983179	Minningarsjóður Biskupstungna	Drumboddsstöðum	801	Selbess			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5910982339	Minningarsj. Guðrúnar K. Þorbjörnsd.	Sóleyjargötu 1	150	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6504790179	Námsjóður Lis Ingvarsd. Thorsen	Síðumúla 34	108	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6801943049	Námsjóður Sigríðar Jónsdóttur	Hátúni 10	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5212861489	Nemendagarðar búvísindadæddar	Hvanneyri	311	Borgarnes			70329	Annar fasteignarekstur	J
4805911479	Nemendagarðar Hólaekóta	Hólum í Hjalteadal	551	Sauðárkrúkur			70329	Annar fasteignarekstur	J
5506922449	Norður-Atlantshafslaxsjóðurinn	Skipholti 35	105	Reykjavík			65239	Önnur ótaln fjármálastarfsemi	J
5510791559	Nýlitasafnið	Vatnsslí 3b	101	Reykjavík	1781	121	92520	Starfsemi annarra safna og varðveisla sögulegra staða og bygginga	J

ÍSKRANINGAR NÚMÉR	SKRANINGAR NÁM	SKRANINGAR STOFNA NÁM	SKRANINGAR STOFNA NÚMÉR	SKRANINGAR STOFNA NÁM	SKRANINGAR STOFNA NÚMÉR	SKRANINGAR STOFNA NÁM	SKRANINGAR STOFNA NÚMÉR	SKRANINGAR STOFNA NÁM	SKRANINGAR STOFNA NÚMÉR	SKRANINGAR STOFNA NÁM
4601760269	Póstmannasjóður	Árnúla 25	108	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir		J
4705972089	Rannsóknar/þróunarj vinnuvernd	Ljósheljum 7	104	Reykjavík			73100	Rannsóknir og þróunarstarf í raun- og tæknivísindum		J
6207983049	Rannsóknarsjóður í sláðigítaraj	Höfðabraut 6	530	Hvammstangi			73100	Rannsóknir og þróunarstarf í raun- og tæknivísindum		J
7105902069	Réttarhof, sjálfseignarstofnun	Melgerði 10	108	Reykjavík			85328	Litkarfélag og annað hjálparelarf félagesamtaka		J
5205972129	Ræktunarsjóður Kinnarfelks	Kópavogsbraut 103a	200	Kópavogur			85331	Minningar- og styrktarsjóðir		J
4510932239	Samstarfsjóður	Laufásvegj 21	101	Reykjavík	40	121	85331	Minningar- og styrktarsjóðir		J
5502690239	Samvinnuháskólinn	Blítróst	311	Borganes			80300	Fræðskustarfsemi á eðra námsskgl		J
5505972849	Schola Cantorum, kammerkór	Hallgrímskríktu	101	Reykjavík	651	121	82310	Starfsemi listamanna		J
5602690729	Sigfúsarsjóður	Laugavegj 3	101	Reykjavík			70329	Annar fasteignarekstur		J
6903891699	Sinfóníuhljómsveit Norðurlands	Hafnarstræfi 81	800	Akureyri	29	602	92310	Starfsemi listamanna		J
6312840389	Sinfóníuhljómsveit æskunnar	Keldukinn 2	220	Hafnarfjörður			92310	Starfsemi listamanna		J
4807982019	Sjálfseignarstofnun Tryggvaskáli	Tryggvatorgi 1	800	Selfoss			70329	Annar fasteignarekstur		J
4301922139	Sjóður Odds Ólafssonar	Hátúni 10	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir		J
8511882539	Sjóður til minn Magnús Magnóss	Æglagötu 3	825	Ólafsfjörður			85331	Minningar- og styrktarsjóðir		J
4208790409	Sjóður til rannsóknar dulsálarf	Sléttuvegi 17	103	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir		J
6507840499	Sjóður Vilkngaldstunnar	Kjartanögötu 5	105	Reykjavík			65239	Önnur ótalin fjármálastarfsemi		J
4412802179	Sjóður Þorvalds Thoróðssonar próf	Suðurgötu Jarðfirnhól	101	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir		J
5402952559	Sjóminja/sinójumljæafn J. Hinn	Súðarvegj 4	104	Reykjavík			92520	Starfsemi annarra æfna og varðveisla sögulegra staða og bygginga		J
6507972649	Skaftfell, sjálfseignarstofnun	Austurvegj 42	710	Seyðisfjörður			92320	Ræktur húsnæðis og aðstöðu fyrir menningarstarfsemi		J
6506900149	Skaftholt, sjálfseignarstofnun	Skaftihóli 1	801	Selfoss			85314	Helmiil fyrir fallaða		J
5506952789	Skátaheimili Landnema	Snorrabraut 60	105	Reykjavík			91330	Önnur ótalin félagastarfsemi		J
4408850589	Skjól, hjúkrunarheimili	Klappsvegj 84	104	Reykjavík	4360	124	85114	Hjúkrunarvistun	X	J
5601983378	Skjólbeltagjóður Krístjáns Jóns	Syðra-Laugalandi	601	Akureyri			85331	Minningar- og styrktarsjóðir		J
5206982489	Skógar, sjálfseignarstofnun	Skógum	881	Hvolsvöllur			80210	Fræðslustarfsemi á framhaldsskólastigi - bóknám		J
5305962739	Skógarbaer, hjúkrunarheimili	Árskógum 4	109	Reykjavík			85114	Hjúkrunarvistun	X	J
6310952249	Skólaskjóður íönskólans í Rvík	Skólavörðuhófi lönsk	101	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir		J
6102894519	Sóheimar í Grímsnesi	Sóheimnum	801	Selfoss			85314	Helmiil fyrir fallaða		J
5911872529	Sólvelli, heimili aldraðra	Eyrargötu 26	820	Eyrbakkí			85313	Dvalarheimili fyrir aldraða	X	J
6701692789	St. Jósefsspítali í Hafnarfirði	Suðurgötu 41	220	Hafnarfjörður	00227	222	85111	Deildskipt sjúkrahús		J
5912973849	Styrktarfélag íönskólans í Rvík	Eyrarvegj 26	350	Grundarfjörður			85331	Minningar- og styrktarsjóðir		J
5510911129	Styrktarfélag íönskólans í Rvík	Ingólfsstræfi	101	Reykjavík	1418	121	91330	Önnur ótalin félagastarfsemi		J

4703052149	Styrtarsjóður Guðr Þ Sveinsd	Sauðárhæðum	550	Sauðárkrúkur			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
5305922439	Styrtarsjóður heilbrú V-Barð	Stekkur 1	450	Patrekjaljóður			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
6301740749	Styrtarsjóður Knaðarmanna	Halfréigarstíg 1	101	Reykjavík			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
6506850509	Styrtarsjóður Listas Sigurj Ól	Laugamestanga 70	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
5910932319	Styrtarsjóður S.G./Ástu Eiríka	Háaleitisbraut 111	108	Reykjavík			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
6403943319	Styrtarsjóður sjúki Hress Kóp	Rauðarárstíg 31	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
6205881299	Styrtarsjóður Sólhelma	Sólhelnum	801	Selfosa			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
4102820389	Styrtarsjóður Try ÓlGuör Magn	Lágmúla 7	108	Reykjavík	6975	128	85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
4712885519	Styrtarsjóður Póranis Sigurðs	Kópavbr Kópavogahæli	200	Kópavogur			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
6504972809	Styrtarsjóður Önnu K. Nordal	Lauðbrekku 23	200	Kópavogur			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
6302892619	Sumarheimili templara	Helðarsali 9	109	Reykjavík			92320	Rekstur húsnæðis og aðstöðu fyrir menningarstarfsemi	J
5511790369	Sunnuhlið, hjúkrunarheimili	Kópavogsbraut 1	200	Kópavogur			85114	Hjúkrunarvistun	X J
6012840309	Sunnusjóður	Safamyri 5	108	Reykjavík			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
5205922109	Söngmenntasjóður Marínós Péturs	Ingólfsstræti	101	Reykjavík			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
5704740739	Söngskólinn I Reykjavík	Hverfisgötu 45	101	Reykjavík	1688	121	80422	Tónlistarskólar	J
6502697059	Templarahóli Reykjavíkur IOGT	Stangarhyl 4	110	Reykjavík			92320	Rekstur húsnæðis og aðstöðu fyrir menningarstarfsemi	J
6502895889	Tjaldanesheimilið Mosfellsbæ	Digraneavegi 5	200	Kópavogur			85314	Heimili fyrir fatlaða	J
4110840199	Tónlistarskóli Vesturbæjar	Fréyjúgötu 27	101	Reykjavík			80422	Tónlistarskólar	J
4903881889	Tónskáldasjóður Ríkisútvarpsins	Efstaleiti 1	150	Reykjavík			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
6602690619	Tónskóli Sigursv D. Kristínas	Engjateigi 1	105	Reykjavík			80422	Tónlistarskólar	J
8012861859	Tækjakaupaafísreij tyfid Landsp	Barónsstíg Landspít	101	Reykjavík			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
8002840379	Tækjasjóður Landspítalans	Austurstræti 5	101	Reykjavík			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
6411760449	Ungt fólk með hlutverk	Aðalstræti 4	101	Reykjavík	5244	125	91319	Önnur trúfélög	J
8006830209	Utanverðunesslegat	Hróarsdal	551	Sauðárkrúkur			70329	Annar fasteignarekstur	J
5601901749	Veftubær, samtök	Skíphöfði 33	105	Reykjavík			91330	Önnur ótalin félagastarfaemi	J
4901872199	Verðlauna-/styrtarsj Páls Halld	Hátelgsv Sjómannask	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
4901871899	Verðlaunasjóður Guðm B. Krístj	Hátelgsv Sjómannask	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
6802780329	Verðlaunasjóður Þórnadóttina		101	Reykjavík			70329	Annar fasteignarekstur	J
6902801399	Verzlunarskóli Íslands	Ofanleiti 1	103	Reykjavík			80220	Fræðslustarfaemi á framhaldsskólastigi - lön- og verknaðir	J
5208982649	Vinasjóður Hallsugræsustöðv Ak	Hafnarstræti 99	600	Akureyri	460	602	85331	Minningar- og styrtarsjóðir	J
6503760569	Vistheimili Bláa bandans	Víðnesi	270	Mosfellsbær			85314	Heimili fyrir fatlaða	J

4712892649	Vísindafélagið íslenskufræðingja	Þarónssífg Landspít	101	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
4910780149	Vísindasjóður Borgarspítalans	Fossvogi	108	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6307972689	Vísindasjóður Krabbami Landspít	Landspítala	101	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
5802962229	Vísindasjóður læknaráðs FSA	Eyrarlandsvegi	600	Akureyri			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
6110861489	Vísindasjóður sérfr hálsn Bsp	Blikanesl 15	210	Garðabær			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
4306942199	Waldorfeleikskólinn Sólstafr	Grundarstfg 19	101	Reykjavík			85322	Lekkeólur og önnur dagvættun barna	J
6607780399	Þjónustumiðstöð bókaafna	Laugavegi 163	105	Reykjavík	5331	125	92511	Almanningsbókasöfn	J
4510983229	Þjónustumiðstöð rannsóknarverk	Nóatúni 17	105	Reykjavík			73100	Rannsóknir og þróunarstarf í raun- og tæknivísindum	J
6403943159	Þorbjörg, berkaáveikrasjóður	Rauðarástfg 31	105	Reykjavík			85331	Minningar- og styrktarsjóðir	J
4907861209	Ævinleg erlingjarenta S. Melsteð	Rauðabæk 47	105	Reykjavík			98000	Ótillgreind starfsemi	J
4203896118	Óver, samaróvalarheimið	Höftavægi 28	104	Reykjavík	406D	124	85324	Félagsmiðstöðvar og æskulýðsstarfsemi	J

Lög um sjóði og stofnanir sem starfa samkvæmt staðfestri skipulagsskrá

1988, nr. 19, 5. maí

1. gr.

Lög þessi taka til sjóða og stofnana sem starfa samkvæmt skipulagsskrá staðfestri af dómsmálaráðherra samkvæmt lögum þessum eða samkvæmt skipulagsskrá staðfestri af forseta Íslands eða konungi fyrir gildistöku laga þessara, sbr. þó 2. mgr.

Undanskildir lögum þessum eru þó þeir sjóðir og stofnanir sem stofnað er til með lögum, ákvörðunum Alþingis eða milliríkjasamningum enda þótt skipulagsskrá þeirra sé staðfest.

2. gr.

Stofnfé sjóðs eða stofnunar skal vera 300.000 kr. hið minnsta miðað við lánskjaravísitölu þá sem í gildi er við gildistöku laganna og breytist síðan árlega í samræmi við þá vísitölu í janúarmánuði. Skal dómsmálaráðherra auglýsa árlega lágmarksupphæð. Heimilt skal þó ef sérstakar ástæður þykja mæla með að stofnfé nemi lægri upphæð.

Í skipulagsskrá skal greina stofnfé og hvaðan það er runnið, svo og hvert skuli vera markmið sjóðs eða stofnunar og hvernig fé skuli varið til að ná þeim markmiðum. Þá skal greina skýrt hvernig stjórn sjóðs eða stofnunar skal skipuð og hver bera skuli ábyrgð á fjárvörslu.

Dómsmálaráðherra skal halda skrá um alla sjóði og stofnanir sem starfa samkvæmt staðfestri skipulagsskrá og nefnist hún sjóðaskrá.

Staðfestar skipulagsskrár og breytingar á þeim skal birta í B-deild Stjórnartíðinda.

3. gr.

Sá sem ábyrgð ber á sjóði eða stofnun skal eigi síðar en 30. júní ár hvert senda Ríkisendurskoðun reikning sjóðsins eða stofnunarinnar fyrir næstliðið ár ásamt skýrslu um hvernig fé sjóðs eða stofnunar hefur verið ráðstafað á því ári.

Stjórn sjóðs eða stofnunar skal jafnframt tilkynna sjóðaskrá hverjir skipi stjórn hverju sinni.

Ríkisendurskoðun skal halda skrá yfir heildartekjur og gjöld svo og eignir og skuldir allra skráðra sjóða og stofnana, svo og athugasemdir sínar við framlagða reikninga. Skal færa nýjar upplýsingar í skrána eftir því sem þær berast. Aðgangur að upplýsingum í skránni er öllum fjáls og skal láta í té afrit af henni til þeirra sem eftir því leita.

4. gr.

Hafi skýrsla og reikningur sjóðs eða stofnunar eigi borist í eitt ár eða reikningskil reynast ófullkomin getur dómsmálaráðherra, að fengnum tillögum Ríkisendurskoðunar, falið lögreglustjóra að rannsaka fjárreiður sjóðsins eða stofnunarinnar og taka í sína vörslu skjöl og eignir. Skal lögreglustjóri háfa fjárvörsluna á hendi þar til dómsmálaráðherra hefur skipað málum á annan veg.

Kostnað, sem leiðir af rannsókn á fjárreiðum og vörslu sjóðs, má leggja á viðkomandi sjóð eða stofnun eftir mati dómsmálaráðherra og í samráði við Ríkisendurskoðun.

5. gr.

Eigi má selja eða veðsetja fasteignir sem eru eign sjóðs eða stofnunar, nema að fengnu samþykki dómsmálaráðherra. Áður en tekin er afstaða til umsóknar um veðsetningu eða sölu slíkrar fasteignar skal leitað umsagnar Ríkisendurskoðunar.

6. gr.

Nú hafa þjóðfélagshættir og aðstæður breyst svo mjög frá því að skipulagsskrá sjóðs eða stofnunar var staðfest að markmiðum þeim, sem skipulagsskrá gerir ráð fyrir, verður eigi náð eða stjórn verður ekki skipuð samkvæmt ákvæðum hennar og er dómsmálaráðherra þá heimilt að breyta skipulagsskrá. Við slíka breytingu skal þess gætt að fara eftir óskum stofnenda svo sem unnt er. Ef unnt er skal fá samþykki stjórnar sjóðs eða stofnunar til breytinganna.

Eftir sömu reglum og greinir í 1. mgr. er dómsmálaráðherra heimilt að sameina tvo eða fleiri sjóði eða stofnanir í einn sjóð eða stofnun. Þá er dómsmálaráðherra heimilt að leggja niður staðfestan sjóð eða stofnun en eignum skal varið til málefna sem skyld eru hinum upphaflegu markmiðum.

Áður en breytt er staðfestri skipulagsskrá, sjóðir eða stofnanir sameinaðar eða lagðar niður skal ætíð leita umsagnar Ríkisendurskoðunar. Ríkisendurskoðun getur einnig átt frumkvæði að því að tekin verði afstaða til aðgerða samkvæmt framansögðu.

7. gr.

Dómsmálaráðherra skal með reglugerð kveða nánar á um efni og gerð skipulagsskráa og önnur atriði sem varða framkvæmd laga þessara. Má í því sambandi og í samráði við Ríkisendurskoðun setja nánari reglur um samstarf dómsmálaráðuneytis og Ríkisendurskoðunar eftir því sem þurfa þykir.

8. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1989. ...

Ákvæði til bráðabirgða.

...

